

گذری بر تاریخچه‌ی اولین دبیرستان دولتی پسرانه‌ی زنجان

قسمت چهارم

فرج ا... داودی^۱

عبدالغزیز قائمی^۲

چکیده:

شرح فشرده‌ی تاریخچه‌ی شکل‌گیری مدارس نوین خمسه (زنجان) و یادآوری حوادث برجسته و تأثیرگذار در تأسیس اولین دبیرستان دولتی پسرانه‌ی شهر به نام «پهلوی» (شریعتی امروزی) و مروری کوتاه بر چگونگی احوالات این آموزشگاه ماندگار زنجان از ابتدا تا بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، جان کلام این نوشتار است.

واژگان کلیدی:

دبیرستان پهلوی، دبیرستان شریعتی، دبیرستان ارانی، ابوجعفر امام، مدرسه‌ی ماندگار

تربیت بدنی دبیرستان

پیدایش و پیشرفت ورزش‌های مدرن در زنجان، برای خود تاریخچه‌ی قابل توجهی دارد به طوری

۱. پژوهشگر فرهنگ و تاریخ استان زنجان

۲. پژوهشگر فرهنگ و تاریخ استان زنجان

که بیشتر ورزش‌های رایج امروزی در این ولایت کهن، با مرور زمان و سپری شدن قریب به یک قرن، به مرحله و شهرت کنونی خود رسیده‌اند.

مشاهدات و به یاد مانده‌های شماری از پیشکسوتان ورزشی در زنجان که خودشان بعدها از خدمتگزاران و ورزشکاران نامی در سطح استان و ملی شدند ... حکایت از آن دارد که، تشکیلات اداره‌ی ورزش در زنجان حداقل تا سال ۱۳۱۰ به صورت رسمی وجود خارجی نداشته و عموم مردم با ورزش‌هایی که در عصر حاضر با آن سر و کار دارند، آشنا نبوده و در بیشتر موارد که بحث‌هایی در خصوص ورزش پیش می‌آمد ذهن‌ها به سوی ورزش‌های باستانی و زورخانه‌ای و بازی‌های محلی سوق داده می‌شد.

در خاستگاه نخستین، بازی‌های محلی و گود زورخانه‌های شهر زنجان حرف اول را در ورزش می‌زدند. میدان‌های کوچک محلات و زمین‌های باز کناره‌های شهر و سدهای موسمی زنجان‌رود، تنها امکانات ورزشی جوانان و نوجوانان شهری بود.^۱ در نبود میدان‌های ورزشی، سالن‌های مجهز و پیست‌های دوومیدانی و دوچرخه سواری و استخرهای گرم و سرد، بازی‌های محلی شادی‌آفرین و پرتحرک که نیازی به وسایل ورزشی چون توپ، تور، راکت، کفش مخصوص نداشت، در ایام روز و به ویژه در روزهای تعطیلی، در محلات شهر تا غروب آفتاب ادامه می‌یافت.

ورزش‌های اجتماعی همانند والیبال و فوتبال را علاقه‌مندان خردسال با توپ‌های دست‌ساز بازی می‌کردند. خود بچه‌ها، ریشه‌های نخ و پنبه و تکه‌های پلاستیک را با کلاف کردن به شکل یک توپ در می‌آوردند و با پیچش نخ‌های بیشتری، از آن در بازی‌های متعدد استفاده می‌کردند. در سال‌های بعد و با تأسیس اداره‌ی تربیت بدنی، توپ‌هایی با نام جاوید «تویه و رویه دار» که به آن صمیمی هم می‌گفتند وارد بازار گردیده و مورد استفاده بزرگسالان قرار گرفت.^۲

به دنبال تعطیلی نصفه نیمه‌ی مکتب‌خانه‌های سنتی و دایرشدن مدارس نوین از سال ۱۳۰۰

۱. آن سال‌ها، یعنی در اوایل قرن ۱۴ هجری شمسی از ورزش‌های نوین امروزی خبری نبود. ورزش‌های باستانی چون چوگان، اسب سواری، کمان کشی و تیراندازی به فراموشی سپرده شده بود مگر نمایشات میدانی و کشتی‌گیری که همچنان مورد توجه اهل زورخانه بود. و یا اسکی و شنا و شکار و ... که به صورت سنتی در قارداغ (یا قره داغ) و یا بندهای موسمی زنگان چائی و استخر آب باغ حسین آباد و غیره انجام می‌شد.

۲. رویه این توپ‌ها بندی بود. بندش را باز می‌کردند و تویی لاستیکی آن یک لوله به قد یک خودکار داشت که آن را پس از باد کردن، با فشار دست داخل رویه چرمی می‌کردند، اما این باعث می‌شد یک طرف توپ همیشه با داشتن یک زائده مانده، کمی برجسته بماند و دفع و گرفتن توپ با مشکل همراه شود.

خورشیدی و با اجباری شدن ورزش در مدارس کشور در سال ۱۳۰۶، وزارت معارف آن زمان در کنار معلمان آموزشی، افرادی را تحت عنوان معلمان و مربیان ورزشی، جهت تدریس علمی ورزش در این مدارس نوبنیاد از مرکز به گوشه و کنار کشور گسیل داشت.^۱ از سال ۱۳۱۰ به تدریج در برنامه‌ی هفتگی مدارس کشور، ۶ ساعت در هفته (روزی یک ساعت) زنگ ورزش به صورت اجباری منظور شد که به علت نبودن معلم ورزش، بیشتر مواقع دیگر معلمان، تدریس این رشته را به عهده داشتند.^۲

انجام چنین دگرگونی‌هایی نرمک نرمک تحولاتی در مکان‌های آموزشی به وجود آورد و موجب شکوفایی استعدادهای مختلف ورزشی در سطح کشور شد. در ادامه‌ی این راه و با افزایش تعداد مدارس و دوائر تشکیلات معارفی، دایره‌ی جدیدی به نام تربیت بدنی مدارس برای تدریس و آموزش اصولی ورزش‌های مدرن در مدارس به وجود آمد و در کنار آن سازمان پیشاهنگی مدارس که نوپا و تازه مولود بود در سطح کشور شکل گرفت.

در سال ۱۳۱۴ هشت سال بعد از اجباری شدن ورزش در مدارس کشور در سال ۱۳۰۶، سازمان ملی تربیت بدنی ایران تأسیس گردید و در سال ۱۳۱۵ به نام سازمان ملی تربیت بدنی و پیشاهنگی ایران به ثبت رسید.^۳

جهت یادآوری خوانندگان گرامی باید گفت که در سال تحصیلی ۱۳۱۴-۱۳۱۵ در اثر جدیت اولیای دبیرستان پهلوی زنجان، برای اولین دفعه رسته‌ی پیشاهنگی در این مؤسسه‌ی آموزشی

۱. کاظم رهبری از دست اندرکاران پرسابقه ورزش ایران درباره سابقه ورزش‌های مدرن در زنجان می‌نویسد: در زنجان تا سال ۱۳۰۸ نامی از ورزش‌های نوین در میان نبود و فقط در دبستان توفیق و سعادت برای محصلین آن روز در هفته چند ساعت در بین ساعات دروس، بازی در نظر گرفته شده بود که من هم در آن موقع در دبستان توفیق زنجان مشغول تحصیل بودم. تاریخ ورزش زنجان، اسدالله جمالی، صص ۱۶۲ و ۱۶۱

۲. البته گاهی اوقات در مدارس شبه اسلامی و مذهبی مثل توفیق به جای ورزش تعلیمات دینی و مسائل فقهی بازگو می‌شد. مرحوم آیت ا... عبدالحمید قائمی بازگو می‌کردند که روزی از اداره معارف جهت امتحان ورزش به مدرسه توفیق آمدند. از محصلین از جمله خود من نام لوازم ورزشی را پرسیدند، اما ما چیزی نمی‌دانستیم. یکی از معلمان سابق به متحنین گفت از این‌ها این سؤالات را نپرسید که بلد نیستند، بلکه مسائل فقی و دینی را سؤال کنید. از یکی از همکلاسیان به نام مرحوم حاج ابوالفضل سیاری باریکس را پرسیدند و او در جواب گفت: «لوتیریسکه»! همه خندیدند. بعد از ما سؤالات فقهی و دینی کردند و همه کامل و به درستی پاسخ سؤالات را دادند. و این گونه شد که نمره ورزش ما را با سؤالات دینی و فقهی دادند!

۳. در سال ۱۳۱۴-۱۳۱۵ شعبات سازمان ملی تربیت بدنی و پیشاهنگی در شهرهای مختلف کشور تشکیل یافت که در ابتدای کار هر دوی این‌ها (تربیت بدنی و پیشاهنگی) به طور مشترک فعالیت‌های ورزشی و فوق برنامه دانش‌آموزان را سر و سامان می‌دادند. بعدها از هم جدا شده و هر یک فعالیت‌های خود را در مدارس و آموزشگاه‌ها به پیش بردند.

تأسیس شد و مرحوم سید جعفر امجدی در سال ۱۳۱۴ معلم ورزش و مربی پیشاهنگی دبیرستان بود.^۱ و به نوشته‌ی سالنامه‌ی دبیرستان، وی در سال ۱۳۱۶-۱۳۱۵ علاوه بر تدریس درس ریاضی سیکل اول، تصدی‌گری امور پیشاهنگی مدرسه را هم بر عهده داشته است.^۲

به نقل کاظم رهبری یکی از پیشکسوتان ورزش زنجان و ایران، جهش اصلی ورزش در زنجان از موقعی شروع شد که دبیرستان پهلوی تأسیس گردید. [تا پیش از احداث این مدرسه‌ی دولتی بیشتر تمرینات و مسابقات ورزشی در باغی موسوم به حسین آباد برگزار می‌شده است]. وی می‌گوید تا آن جایی من به یاد دارم آموزگاران به نام های نجم آبادی - شفق - پاشائی - ظهیری - مفیدی و جنابزاده بودند و تا موقعی که من در زنجان بودم زیر نظر نامبردگان تمرینات ورزشی انجام می‌دادم.^۳ سید رضا جمالی در خاطرات دوران تحصیل خود در زنجان می‌نویسد که: نجم آبادی معلم ورزش مدارس سعادت و توفیق بود. بعد حبیب الله شفق آباد آمد که استاد در رشته‌های پرش بود. بعد گرمسیری و سپس قربانی و پس از آن‌ها مفیدی به زنجان آمد و بعد از آن‌ها ظهیری نامی دبیر ورزش دبیرستان پهلوی شد. بعد از او جناب به عنوان دبیر ورزش به زنجان آمد.^۴

در خصوص مربیان ورزشی اعزامی به شهر زنجان این مطلب را باید اضافه کرد که، طبق مندرجات سالنامه‌ی دبیرستان پهلوی، آقایان خلیل نجم‌آبادی در سال ۱۳۱۲ در عمارت اجاره‌ای دبیرستان [خ سعدی] و مهدی امیر پاشائی دو سال متوالی از ۱۳۱۳ تا ۱۳۱۵ و حسین ظهیری در ۱۳۱۶-۱۳۱۵ در ساختمان امروزی، دبیران ورزش مدرسه‌ی مذکور بودند.^۵

۱. سید جعفر امجدی فرزند سید باقر خان امجدی از معلمان و مدیران فعال زنجان بود که با تأسیس اداره تربیت بدنی و پیشاهنگی در سطح کشور و با تأسیس دبیرستان دولتی پهلوی در زنجان در سال ۱۳۱۴ و ایجاد فضاهای مهم ورزشی، وی معلم و سرپرست رسته پیشاهنگی و مربی ورزش مدرسه مذکور شد و پس از چند سال به عنوان اولین مدیر انجمن ملی تربیت بدنی زنجان انتخاب گردید. به علت علاقه فراوان ایشان به امور ورزشی با اجازه پدر خود در مرکز شهر [سبزه میدان] در میان باغ باصفای خودشان اولین مکان ورزشی در شهر زنجان را در سال ۱۳۱۰ شمسی تأسیس نمود و در سال ۱۳۱۴-۱۳۱۳ مؤسس اولین کلوپ ورزشی زنجان بود. وی در سال ۱۳۲۵ به دیار باقی شتافت. تاریخ ورزش زنجان، جلد اول، صص ۶۲ و ۱۶

۲. سالنامه دبیرستان پهلوی زنجان در سال تحصیلی ۱۳۱۶ - ۱۳۱۵ صفحه دوم

۳. با توضیحات، تاریخ ورزش زنجان، اسدالله جمالی، صص ۱۶۲ و ۱۶۱

۴. همان منبع، صص ۱۶۲

۵. سالنامه دبیرستان پهلوی در سال تحصیلی ۱۳۱۶ - ۱۳۱۵ صص اول و دوم

تاریخچه‌ی فوتبال در زنجان

شاید از اولین ورزش‌های مدرن تیمی که بعد از والیبال^۱ در زنجان متداول شده باشد بتوان از ورزش جهان‌گیر فوتبال نام برد که ابتدا به نوعی بدوی در اراضی بایر غرب زنجان [حسین آباد] و سپس به شکل مقبول‌تری در محوطه‌ی دبیرستان پهلوی دنبال می‌شده است. در فاصله‌ی سال‌های ۱۳۲۰-۱۳۱۷ با احداث زمین فوتبال راه‌آهن و هم‌چنین با ساخت ورزشگاه امجدیه در اوایل دهه‌ی ۱۳۳۰، این رشته‌ی ورزشی به طور روز افزون از سوی جوانان که مشتاقانه این ورزش گروهی را دنبال می‌کردند مورد استقبال واقع می‌شود.

این که بازی فوتبال از چه وقت و به چه شکل آغاز شد به درستی معلوم نیست. فوتبال به شیوه‌ی نوین در انگلستان پایه‌گذاری شد و هم‌انها قوانین آن را ابداع کردند. جماعت انگلیسی در هر نقطه‌ی جهان که وارد می‌شدند آن را ترویج می‌دادند. پیدایش و چگونگی ورود این ورزش در کشور ما نیز در هاله‌ای از ابهام است.^۲

گفته شده فوتبال در زنجان در حوالی سال‌های ۱۳۱۴-۱۳۱۰ به صورت ابتدایی در زمین‌های خاکی حاشیه‌ی شهر پیگیری می‌شد. به نقل از بزرگان، شیوه‌ی این بازی جدید میدانی را، جوانان از انگلیسی‌های ساکن ایران و زنجان آموخته بودند. این احتمال وجود دارد که اهالی شهرستان زنجان با رفت و آمد به تهران و با داشتن جاده‌ی بین‌المللی و به علت نزدیکی به کشور روسیه و از طریق مهاجرت‌های صورت گرفته و یا اشغال مدت‌دار شهر از سوی سربازان روسی و انگلیسی

۱. در سال‌های حدود ۱۳۱۰ که تأسیس مدارس ابتدایی و متوسطه در جای جای کشور و شهر زنجان رو به افزایش نهاد در فضای هر مدرسه‌ای که دایر می‌شد زمین و محوطه‌ای را جهت بازی والیبال با توجه به ساده‌تر و کم‌خرج‌تر بودن آن در نظر می‌گرفتند. با نصب دو عدد تیر چوبی و با استفاده از یک رشته طنابی و با توپ مخصوص والیبال از نوع اولیه آن [دارای تویی از نوع لاستیک به رنگ نارنجی و رویه از چرم چند تکه با دریچه‌های بند دار] و در شرایط بحرانی با یک توپ پلاستیکی این ورزش دسته جمعی به راحتی انجام می‌شد. جهت اطلاعات بیشتر بنگرید به تاریخ ورزش زنجان، جلد ۲، صص ۱۳۴ و ۱۳۳.

۲. داستان شکل‌گیری ورزش‌های مدرن در ایران چنان پرده‌مانه و ضد و نقیض است که تاریخ را قلفتی مخدوش می‌کند. این که گاه به گاه در فضای رسانه‌های رسمی و یا مجازی اسناد بدوی مخدوشی از روزگار ۸۹ سال پیش منتشر می‌شود و بعضی‌ها می‌خواهند شهرهای خود را به عنوان نخستین مرکز پیدایش رشته‌های فوتبال و یا باقی ورزش‌ها در ایران قلمداد کنند بحث‌ها را معمولاً وارد فضاهای جو زده شوونیستی می‌کند که مثلاً فوتبال در ایران از جنوب کشور آغاز شده و همین اشتباهات تاریخی را برخی دیگر در فضای بدون اسناد مستدل مرتکب شده و با زبان‌ریزی خواسته‌اند شهر خود را به عنوان نخستین پایگاه راه‌اندازی فلان ورزش یا خاستگاه حتمی برخی ورزش‌ها ثبت کنند. ابراهیم افشار، دبیر گروه تاریخ و نوستالژی همشهری ورزشی، دوشنبه ۵ مهر ماه ۹۰، ش ۶۹۲۵

در جریان جنگ جهانی اول، با این ورزش آشنا شده باشند.^۱

علی‌ای‌حال در فقدان تاریخ نگاری آکادمیک و مستند در ورزش یکصد ساله‌ی ایران و زنجان که گاه باعث گنجی و بهت زدگی مخاطبان تاریخ نیز شده‌است، اظهار نظر راویان آثار و ناقلان اخبار و طوطیان شکرشکن شیرین‌گفتار ورزش زنجان و ایران با توجه به اسناد و پشت نوشته‌ی عکس‌های قدیمی که در کف دارند در این مورد می‌تواند کارساز باشد.

این چند سطری که در تاریخچه‌ی ورزش فوتبال در زنجان و هم چنین کشورمان نوشته شد شاید خارج از مبحث اصلی و غیر ضروری به نظر برسد، ولی برای ادای مطلب و روشن شدن هر چه بهتر موضوع، ذکر این مقدمه لازم آمد.

باغ حسین آباد میعادگاه ورزشکاران زنجانی

از بدو تأسیس دبیرستان پهلوی در زنجان [۱۳۱۲ ش] و قبل از تشکیل کانون ورزش دبیرستان [۱۳۱۵]، همواره تیم‌های فوتبال و والیبال در این آموزشگاه دولتی دائر بوده و تا سال ۱۳۱۵-۱۳۱۳ دانش‌آموزان ورزشکار با وجود فضای وسیع دبیرستان و به خاطر آن که هنوز امکانات ورزشی لازمه را دارا نبوده و میادین ورزشی آن احداث و یا تکمیل نشده بود به نوشته‌ی روزنامه‌ی پروین خمه، در اوقات فراغت زیر نظر دبیر ورزش دبیرستان «امیر پاشایی»^۲ با داشتن کلوپ اختصاصی، به همراه دیگر کلوپ‌ها و دستجات ورزشی، به زمین‌های خاکی شمال و شمال غربی زنجان مربوط به سید باقرخان امجدی^۳ که در خارج شهر واقع بوده رفته و مشغول ورزش

۱. ... درباره‌ی این که از طهران سال ۱۲۷۳ ش اسناد خرده ریزی درباره‌ی پیدایش فوتبال پیدا شده حتمیتی وجود دارد. دو دهه بعد از آن است که بنادر جنوب و شمال کشور نیز نشانه‌هایی از پیدایش فوتبال فارسی به دست می‌دهند. هم چنان که اقلیم‌های نزدیک به روسیه و عثمانی و بقیه‌ی بلاد اروپا نیز در شهرهای بزرگ مرزی‌مان، اسنادی قابل توجه از خاستگاه فوتبال بدوی در ایران به دست می‌دهند. اما آغاز کننده و سر دسته بودن طهران به عنوان پایتخت در این موضوع، بحثی بدون تردید است. همان منبع

۲. اداره‌ی معارف وقت زنجان ضمن ارائه‌ی احصائیة ورزش و تشکیلات کلوپ تربیت بدنی زنجان به علت منظور نشدن اعتبار لازم جهت انجمن تربیت بدنی و از طرف دیگر با توجه به این که از آغاز سال تحصیلی ۱۴-۱۳۱۳ آموزگار ورزش برای دبیرستان پهلوی از مرکز اعزام و تعیین نفرموده بودند، لذا انجام امور ورزش را به طور افتخاری به عهده‌ی مهدی خان امیر پاشایی محول می‌کند. روزنامه‌ی پروین خمه، شماره ۴۰۳، پنجم تیر ماه ۱۳۱۴، ص ۲ و شماره ۳۷۸، ۱۹ اسفند ماه ۱۳۱۳

۳. ... در قسمت تأسیس کلوپ ورزش به معیت حضرت حکمران شهر «ریاست انجمن تربیت بدنی زنجان» موفق به تأسیس ۳ کلوپ گردیده‌است. ۱- کلوپ پهلوی که فوتبالیست‌های آن فقط منحصر به محصلین دبیرستان است و زیر نظر میرزا عبدالحسین خان ادیب مدیر مدرسه‌ی پهلوی اداره می‌شود. و عده‌ی آن ۳۳ نفر است. ۲- کلوپ حکمت با ۱۸ نفر مرکب از آموزگاران مدارس با تصدی میرزا خلیل خان رهبری ۳- کلوپ امجدی به تصدی سید جعفر خان متشکل از عده‌ای از جوانان

می‌شدند. ولی آن‌ها به دلیل نبود یک مربی ورزش کاردان، هرگز تحت نظم و ترتیب خاصی نبوده‌اند.

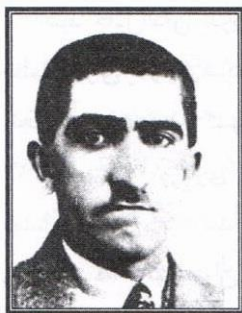
استخر باغ حسین آباد- تیرماه ۱۳۳۳ ایستاده از راست آقایان: عیوقی، عطاءالله رجایی، مرحوم وجیه الله رستگار،

حسین نفتچی و مرحوم دکتر جلیل کاظمی

نشسته از راست آقایان: هوشنگ بحرینی، قزلباش و محمد حسین براتی

-عکس از آرشیو آقای بحرینی

شهر. سه دسته دیگر ورزشی متشکل از محصلین دبستان‌های شاهپور و توفیق و سعادت هستند که به طور [جمع] ۶ دسته کلوپ فوتبال دائر و همه روزه در خارج شهر اراضی حسین‌آباد و قسمت شمالی شهر مشغول بازی می‌باشند و ظرف یک هفته هم، یک روز مختص به بازی والیبال شده که در مدرسه شاهپور مشغول می‌شوند. همان منبع

مرحوم سید جعفر امجدی

قدیمی ترین عکس از ورزشکاران فوتبالیست زنگان، در حاشیه زیرین عکس جمله:
 (.... فوتبالیستها با آقا سید جعفر خان امجدی مؤسس کلپ) نوشته شده است. از آرشیو زنده یاد وجیه ا... (وجی
 خان) رستگار

تأسیس کانون ورزش دبیرستان

مقارن افتتاح رسمی دبیرستان در مهر ماه ۱۳۱۵ و با انتصاب حسینعلی اکبرنیا به سمت ریاست دبیرستان و اداره‌ی معارف زنگان، مشارالیه تغییراتی اساسی در امور ورزش دبیرستان می‌دهد و با احداث و یا تکمیل اماکن و میادین ورزشی در اراضی وسیع دبیرستان، امور ورزش را به صورت

منظم‌تری در می‌آورد.^۱ از سوی دیگر با انتخاب حسین ظهیری از مهر ماه ۱۳۱۵ به سرپرستی و دبیری ورزش دبیرستان و از آن جایی که ایشان اطلاعات مبسوطی در امر ورزش داشته وضعیت ورزش دبیرستان نسبت به گذشته بسیار آبرومندتر می‌شود.

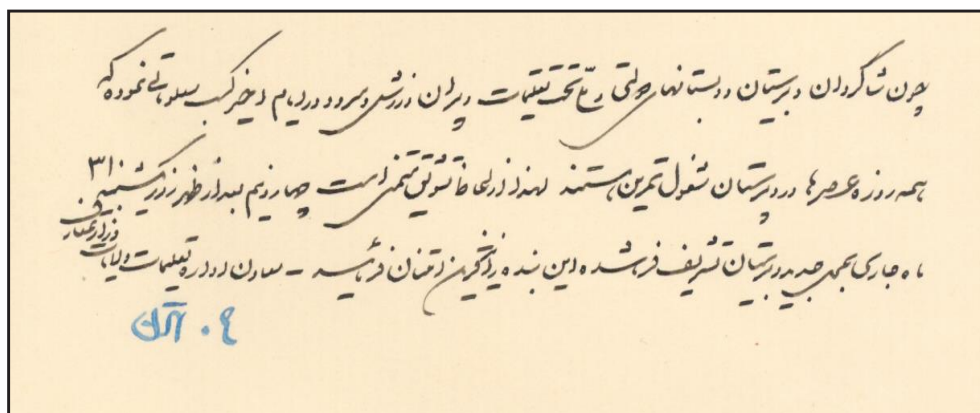
بازیکنان دو تیم فوتبال دبیرستان پهلوی سابق در کنار مربی ورزش، رئیس دبیرستان و رئیس فرهنگ در دو صف و روبروی هم ایستاده اند و اعضای یکی از تیم‌ها با پیراهن سفید استین کوتاه و بازیکنان تیم دیگر با پیراهن استین بلند راه راه با زمینه تیره رنگ دیده می‌شوند.

نفرات به ترتیب شماره عبارتند از: ۱- سید رضا خلخالی ۲- محسن رهبری ۳- نصرت ا... سیاوشی ۴- اصغر عطائی ۵- جواد ضیائی ۶- منوچهر کاووسی ۷- کاظم رهبری ۸- ظهیری (دبیر ورزش) ۹- ابراهیم ضیائی ۱۰- سید محمد فاطمی نژاد ۱۱- امیر مستشیری ۱۲- سید علی اکبر موسوی ۱۳- رحمان ذبیحیان ۱۴- امیر غفاری ۱۵- جلیل

۱. بعد از گشایش دبیرستان در سال ۱۳۱۵ ش، چهار تیم فوتبال: تیم اول عقاب و تیم اول شهباز و تیم دوم عقاب و تیم دوم شهباز همواره روزهای جمعه دو به دو با هم مسابقه رسمی برگزار می‌کردند. در این مسابقات که بیشتر با حضور آقای رئیس معارف و کفالت دبیرستان و آقایان دبیران انجام می‌یافته، ظاهراً بعد از خاتمه مسابقات آقای رئیس معارف اندرزهای مفیدی در فوائد ورزش به سمع و نظر دانش آموزان می‌رسانده و آنها را تشویق به ادامه‌ی عملیات ورزشی رضایت بخش می‌کرده است. برگرفته از یادداشت‌های انجمن سالنامه در خصوص تربیت بدنی دبیرستان سال ۱۳۱۶-۱۳۱۵

ذبیحیان ۱۶- جعفر زاهدی ۱۷- حسینعلی اکبرنیا رئیس آموزش و پرورش (فرهنگ) - عکس متعلق به آقای اصغر عطائی می‌باشد که در حدود سال ۱۳۱۴ گرفته شده است.

بنابر رونوشت‌های اعضای انجمن ورزش مدرسه، در فاصله‌ی سال‌های تحصیلی ۱۳۱۶-۱۳۱۲، از موقعی که آقای ظهیری نهضت ورزشی دبیرستان پهلوی سابق را شروع می‌کند، جنب و جوش عجیبی در میان دانش‌آموزان ورزشکار به وجود می‌آید. یک هفته بعد از افتتاح رسمی دبیرستان، کانون ورزش آموزشگاه مذکور اعلام موجودیت کرده و در اول آبان ماه ۱۳۱۵ تشکیل جلسه می‌دهد و هیأت رئیسه‌ی آن در اولین جلسه‌ی رسمی کانون تعیین می‌شوند.^۱

از آرشیو خاندان نجفی

۱. آقایان ذیل اعضای هیأت رئیسه کانون ورزش دبیرستان بودند: آقای ابراهیم ضیائی رئیس - آقای کاظم رهبری نائب رئیس اول و محاسب - آقای سید محمد فاطمی نائب رئیس دوم - آقای رحمان ذبیحیان دفتر دار - آقای سید علی اکبر موسوی منشی اول - آقای زهیر مستشیری منشی دوم.
برگرفته از دست نوشته‌های ابراهیم ضیائی رئیس کانون ورزش دبیرستان، تاریخ ۱۳۱۶/۱/۱۲ ص اول

(دبیرستان پهلوی زنجان)
گاون و ورزش

شماره ۱
تاریخ ۱۳ / ۱ / ۹

~~گاون و ورزش اول بنام ۱۳۱۵ شمسی در اولین جلسه تعیین کردید~~

~~کتابخانه دبیرستان زنجان گاون و ورزش زنجان~~

کتابخانه دبیرستان
۱. سید علی
۲. سید علی
۳. سید علی
۴. سید علی
۵. سید علی
۶. سید علی
۷. سید علی
۸. سید علی
۹. سید علی
۱۰. سید علی
۱۱. سید علی
۱۲. سید علی
۱۳. سید علی
۱۴. سید علی
۱۵. سید علی
۱۶. سید علی
۱۷. سید علی
۱۸. سید علی
۱۹. سید علی
۲۰. سید علی
۲۱. سید علی
۲۲. سید علی
۲۳. سید علی
۲۴. سید علی
۲۵. سید علی
۲۶. سید علی
۲۷. سید علی
۲۸. سید علی
۲۹. سید علی
۳۰. سید علی
۳۱. سید علی
۳۲. سید علی
۳۳. سید علی
۳۴. سید علی
۳۵. سید علی
۳۶. سید علی
۳۷. سید علی
۳۸. سید علی
۳۹. سید علی
۴۰. سید علی
۴۱. سید علی
۴۲. سید علی
۴۳. سید علی
۴۴. سید علی
۴۵. سید علی
۴۶. سید علی
۴۷. سید علی
۴۸. سید علی
۴۹. سید علی
۵۰. سید علی
۵۱. سید علی
۵۲. سید علی
۵۳. سید علی
۵۴. سید علی
۵۵. سید علی
۵۶. سید علی
۵۷. سید علی
۵۸. سید علی
۵۹. سید علی
۶۰. سید علی
۶۱. سید علی
۶۲. سید علی
۶۳. سید علی
۶۴. سید علی
۶۵. سید علی
۶۶. سید علی
۶۷. سید علی
۶۸. سید علی
۶۹. سید علی
۷۰. سید علی
۷۱. سید علی
۷۲. سید علی
۷۳. سید علی
۷۴. سید علی
۷۵. سید علی
۷۶. سید علی
۷۷. سید علی
۷۸. سید علی
۷۹. سید علی
۸۰. سید علی
۸۱. سید علی
۸۲. سید علی
۸۳. سید علی
۸۴. سید علی
۸۵. سید علی
۸۶. سید علی
۸۷. سید علی
۸۸. سید علی
۸۹. سید علی
۹۰. سید علی
۹۱. سید علی
۹۲. سید علی
۹۳. سید علی
۹۴. سید علی
۹۵. سید علی
۹۶. سید علی
۹۷. سید علی
۹۸. سید علی
۹۹. سید علی
۱۰۰. سید علی

و بدین ترتیب کتابخانه دبیرستان پهلوی گاون و ورزش زنجان
عقد شده و کتابهای موجود در آن عبارتند از:

۱. کتب خطی
۲. کتب چاپی
۳. کتب نفیس
۴. کتب ارزشمند
۵. کتب جدید
۶. کتب قدیم
۷. کتب نادر
۸. کتب بی نظیر
۹. کتب گرانمای
۱۰. کتب کمیاب
۱۱. کتب نفیس
۱۲. کتب ارزشمند
۱۳. کتب جدید
۱۴. کتب قدیم
۱۵. کتب نادر
۱۶. کتب بی نظیر
۱۷. کتب گرانمای
۱۸. کتب کمیاب
۱۹. کتب نفیس
۲۰. کتب ارزشمند
۲۱. کتب جدید
۲۲. کتب قدیم
۲۳. کتب نادر
۲۴. کتب بی نظیر
۲۵. کتب گرانمای
۲۶. کتب کمیاب
۲۷. کتب نفیس
۲۸. کتب ارزشمند
۲۹. کتب جدید
۳۰. کتب قدیم
۳۱. کتب نادر
۳۲. کتب بی نظیر
۳۳. کتب گرانمای
۳۴. کتب کمیاب
۳۵. کتب نفیس
۳۶. کتب ارزشمند
۳۷. کتب جدید
۳۸. کتب قدیم
۳۹. کتب نادر
۴۰. کتب بی نظیر
۴۱. کتب گرانمای
۴۲. کتب کمیاب
۴۳. کتب نفیس
۴۴. کتب ارزشمند
۴۵. کتب جدید
۴۶. کتب قدیم
۴۷. کتب نادر
۴۸. کتب بی نظیر
۴۹. کتب گرانمای
۵۰. کتب کمیاب
۵۱. کتب نفیس
۵۲. کتب ارزشمند
۵۳. کتب جدید
۵۴. کتب قدیم
۵۵. کتب نادر
۵۶. کتب بی نظیر
۵۷. کتب گرانمای
۵۸. کتب کمیاب
۵۹. کتب نفیس
۶۰. کتب ارزشمند
۶۱. کتب جدید
۶۲. کتب قدیم
۶۳. کتب نادر
۶۴. کتب بی نظیر
۶۵. کتب گرانمای
۶۶. کتب کمیاب
۶۷. کتب نفیس
۶۸. کتب ارزشمند
۶۹. کتب جدید
۷۰. کتب قدیم
۷۱. کتب نادر
۷۲. کتب بی نظیر
۷۳. کتب گرانمای
۷۴. کتب کمیاب
۷۵. کتب نفیس
۷۶. کتب ارزشمند
۷۷. کتب جدید
۷۸. کتب قدیم
۷۹. کتب نادر
۸۰. کتب بی نظیر
۸۱. کتب گرانمای
۸۲. کتب کمیاب
۸۳. کتب نفیس
۸۴. کتب ارزشمند
۸۵. کتب جدید
۸۶. کتب قدیم
۸۷. کتب نادر
۸۸. کتب بی نظیر
۸۹. کتب گرانمای
۹۰. کتب کمیاب
۹۱. کتب نفیس
۹۲. کتب ارزشمند
۹۳. کتب جدید
۹۴. کتب قدیم
۹۵. کتب نادر
۹۶. کتب بی نظیر
۹۷. کتب گرانمای
۹۸. کتب کمیاب
۹۹. کتب نفیس
۱۰۰. کتب ارزشمند

» دبیرستان پهلووی زنجان «
کانون ورزش

شماره
تاریخ: ۱۳۸۲/۱۹

دو تن عین عسکر بر این تبتان هم کتبت کس با له و که از غنای ماهیته این تیم طنز ن میان
نهی کند نموز اول براه که آن طبر بر دیور در برین ن لرغ کور زنده در
دیرستان چه بر سبب زنده نموده است و روزی که میسر فرزند علی منی تنها به جسد
آن تیم سعادت و کفایت در اینها و به سران این دبیران داده میشود و بعد از آن
دو همکار طرفداران در این دبیرستان کلان و قده از زور سرادار و حضرت
س که در تبتان این تیم عفت به تمهید رسد که در تیم هم دور دو منبع بر تمام
و در ۲۲ اینقدر که سخن در همکار سوال از طرف دبیران و به دورت از همکاران
را از زور سرادار رسد که در تیم عفت به تمهید رسد که در تیم هم دور دو منبع
رست ۱۰ ختم نماند

از آرشیو دبیرستان

فعالان کانون ورزش دبیرستان با رهنمودهای دبیر ورزش و افراد صاحب نظر، بلافاصله شروع به برنامه ریزی جهت رقابت های ورزشی در آینده نزدیک بین دانش آموزان و در قالب مسابقات کلاسی

و انفرادی نمودند. با انتخاب دبیر ورزش [ظهیری] و با همکاری آقای اکبرنیا [رئیس معارف] و با حضور اولیای مدرسه و هیأت قضات که از طرف کانون ورزش معین شده بودند^۱ برخلاف گذشته که تمرینات و مسابقات ورزشی در اراضی حسین آباد، ملک خانوادگی امجدی برگزار می‌شد، این بار در داخل مجموعه‌ی دبیرستان پهلوی شروع شده و کم‌کم وارد مرحله‌ی نوینی می‌گردد و با حمایت رؤسای دوائر دولتی و شخص حکمران شهر رو به ترقی و پیشرفت گام برمی‌دارد.

در همان اوقات با احداث زمین خاکی فوتبال در محوطه‌ی وسیع دبیرستان^۲ ورزش اجتماعی فوتبال نیز در میان خانواده‌ها و افراد علاقه‌مند و تعدادی از بهترین فوتبالیست‌های آن عصر^۱- کاظم رهبری^۲- نصرت اله خطیبلو^۳- اصغر عطائی^۴- علی اکبر موسوی^۵- خلخالی و ... مورد توجه بیشتری واقع می‌گردد.^۳

۱. اعضای هیأت قضات که ۲ نفر هم از اعضای کانون ورزش [ابراهیم ضیایی رئیس کانون ورزش و رحمان ذبیحیان رئیس دفتر کانون ورزش] جزو آن بودند عبارت بودند از: اسماعیل سعد حکیمیان - احمد کاوندی - منوچهر وزیری - حسن نجفی و فاطمی، یادداشت‌های مسئول اول کانون ورزش دبیرستان ابراهیم ضیایی

۲. در اواخر قرن سیزدهم و اوایل قرن چهاردهم هجری قمری خانقاه و مرکز بزرگ دراویش سلسله خاکسار [یکی از فرقه‌های طریقت تصوف و دراویش] در شهر زنجان دایر بوده و با ارشاد و رهبری مولانا درویش عباس (رهبر علیشاه خاکسار زنجان) شهرت بسزایی داشته است. مولانا رهبر علیشاه مرشد، شیخ، مراد، پیشکسوت سلسله خاکسار بود که در ۷۵ سالگی در ماه محرم سال ۱۳۴۲/ه.ق فوت شد. محل قبر او هم اکنون در زیر دیوار شرقی دبیرستان پهلوی جنب امامزاده اسماعیل که در سابق به قبرستان امامزاده سید اسماعیل معروف بود واقع شده است و در اثر تسطیح و ساختمان دیوار و میدان فوتبال در ۱۳۱۶ مانند صدها قبر دیگر آثارش محو و نابود گردیده است. کریم نیرومند، خلاصه شده از عرفا و حکمای استان زنجان، ص ۲۵۷

۳. در پنجم آبان ماه ۱۳۱۵ دو تیم فوتبال عقاب و شهپاز که کاپیتان تیم عقاب کاظم رهبری و کاپیتان تیم شهپاز ابراهیم ضیایی و دو تیم والیبال شاهین و شهپز که کاپیتان تیم شاهین جواد ضیایی و کاپیتان تیم شهپز زهیر مستشیری و دو تیم باسکت بال [بسکتبال] سبز و عنابی که کاپیتان تیم سبز آقای سید علی اکبر موسوی و کاپیتان تیم عنابی رحمان ذبیحیان بودند تشکیل و شروع به بازی نمودند. و در ضمن آقای حسین عسگری برای کاپیتان تیم حکمت بیس بال و آقای اصغر عطائی کاپیتان تیم طوفان تعیین گردیدند. برگرفته از دست نوشته‌های رئیس کانون ورزش دبیرستان ابراهیم ضیایی، تاریخ ۱۳۱۶/۱/۱۲ ص اول

۱۳۱۶/۴/۲۸ اشخاص شناخته شده، مرحومین آقایان: سید علی اکبر موسوی، سید محمد فاطمی نژاد، رحمان ذبیحیان، جلیل ذبیحیان، جعفر زاهدی، فضائل احمدی، منوچهر سعید وزیری، محسن رهبری، اصغر عطائی

تا مهرماه ۱۳۱۵ عملیات سیرکی (آکروباتیک - ژیمناستیک) هم به عنوان مهم‌ترین قسمت ورزش و زیب نمایشات دبیرستان مذکور، ترقی محسوسی نموده و به چندین دسته تقسیم شده و همه روزه صبح و عصر مشغول عملیات می‌شوند. به نوشته‌ی هیأت اطلاعات کانون ورزش دبیرستان، در این مدت قلیل عملیات سیرکی دبیرستان زنجان پیشرفت زیادی کرده و موجب حیرت است ... به طوری که در جراید متواتره شده در کلیه‌ی نمایش‌های دبیرستان ورزش‌های آکروباتیک حیرت‌انگیز، تماشاچیان را مبهوت و متحیر نموده است. بهترین آکروبات بازان مدرسه عبارتند از: ۱- [سید] محمد فاطمی [نژاد] ۲- سید علی اکبر موسوی ۳- مهدی حکمی. تصدی قسمت آکروبات با آقای محمد فاطمی است.^۱

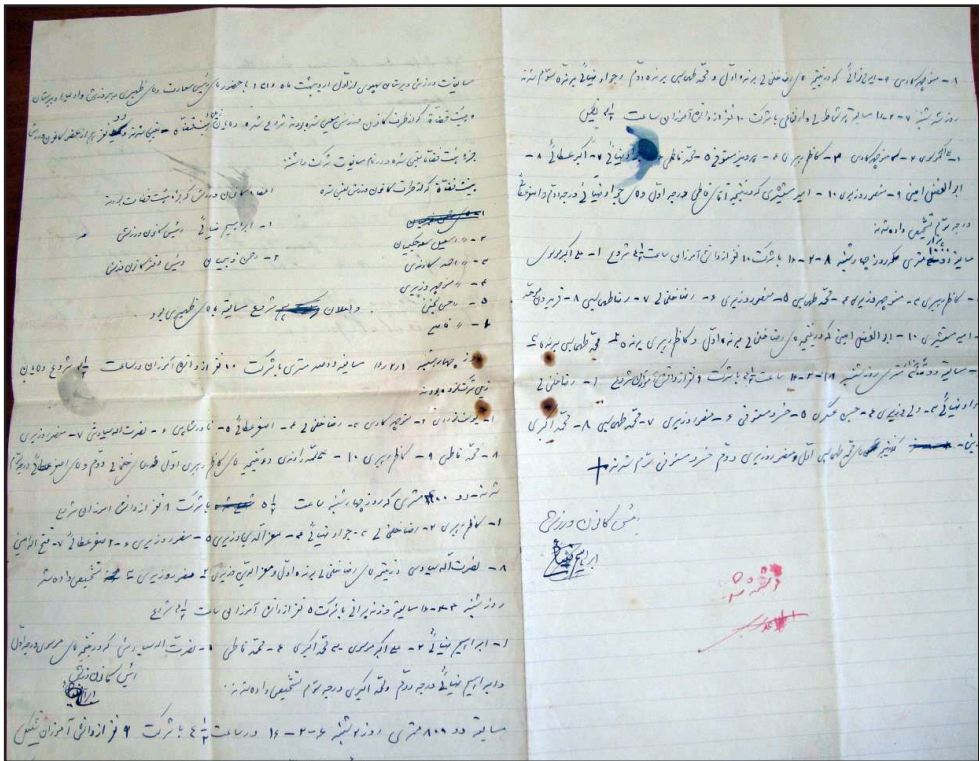
۱. با اضافات، همان منبع، صفحات دوم و چهارم

دو یادداشت و گزارش جداگانه هیأت اطلاعات سالنامه دبیرستان در خصوص ورزش مدرسه پهلوی سال تحصیلی

شش ماه بعد از تشکیل کانون ورزش و تعیین هیأت رئیسه‌ی آن، یعنی از اول اردیبهشت سال ۱۳۱۶، مسابقات وزنه برداری و دو و میدانی در چندین رشته استارت می‌خورد. طبق اسناد برجای مانده از آن دوران، این مسابقات آموزشی در رشته‌های مختلف ورزشی با سازماندهی رئیس کانون ورزش ابراهیم ضیایی و هیأت قضات (داوری) و با اعلام نظر مساعد آقای ظهیری (دبیر ورزش) از همان سال مذکور بین دانش‌آموزان مدرسه‌ی پهلوی برگزار می‌شده است. بعدها رشته‌های دیگر ورزش دو و میدانی همانند: دو استقامت، پرش طول و ارتفاع و وزنه‌پرانی [پرتاب وزنه] و هم چنین رشته‌ی بیس بال و بکس [بوکس] و دوچرخه‌سواری و غیره به موارد فوق افزوده شده و تور رقابت‌های ورزشی بیش از پیش گرم‌تر می‌شود.

یادداشت های کانون ورزش دبیرستان ۱۳۱۶ - ۱۳۱۵ و اعلام اسامی دانش آموزان ورزشکار در مسابقات، که نام سید علی اکبر موسوی [مدیر فنی وقت تربیت بدنی و پیشاهنگی زنان] نیز به چشم می‌خورد. سند از آرشیو دبیرستان

در جهت پیشبرد دیگر رشته‌های ورزشی در این مدرسه، علاوه بر برپایی یک میدان بزرگ جهت ورزش دانش‌آموزان که قبلاً قبرستان بود، با تأمین اعتبارات لازم یک میدان والیبال و یک میدان بسکتبال نیز در محوطه جنوب غربی دبیرستان در میان انبوه درختان، جهت تمرین بازیکنان بسکتبال اعم از دانش‌آموزان و آموزگاران و بازیکنان اصلی بسکتبال زنجان تعبیه می‌شود. با استناد به سالنامه‌ی دبیرستان در سال تحصیلی ۱۳۱۶-۱۳۱۵، در ادامه‌ی این گونه تلاش‌های قابل ستایش، بعدها از طرف مدیران دبیرستان، اقدام به احداث دو میدان دیگر جهت تنیس و بیس بال می‌شود.

بازی اجتماعی والیبال نیز از بدو تأسیس دبیرستان پهلوی در این مؤسسه به تناوب جریان داشته است و نظر به ذوق مفرطی که دانش‌آموزان به این بازی داشتند در مدت زمان اندکی، ترقیات زیادی نیز حاصل می‌گردد. به اعتراف بزرگان ورزش زنجان، تعلیم و تمرین والیبال به شیوه‌ی صحیح و با سبک جدید برای اولین بار از دبیرستان جدیدالتأسیس آن زمان آغاز گردیده است و در همین خصوص چند تیم منظم از بین دانش‌آموزان انتخاب شده و با لباس ورزشی یکدست و توپ‌های از نوع تویی و روبه‌دار^۱ و با اجرای مقررات و قوانین خاص ورزش والیبال شروع به فعالیت و تمرین می‌نمایند و در نتیجه، چند سال بعد با انجام مسابقاتی متمرکز، رشته‌ی ورزشی مزبور توسعه یافته و شتاب بیشتری به خود می‌گیرد. طبق تقریرات کانون ورزش دبیرستان، در آن سال‌ها قریب به ۵ یا ۴ تیم والیبال با اسامی و تشکیلات مشخص وجود داشتند.^۲

۱. حدود سالهای ۱۳۱۰ تا ۱۳۲۰ و بلکه چند سال بعد از آن هم توپ والیبال از نوع توپ‌های فعلی [در اصطلاح محلی توپ‌های سوزنی] به بازار راه نیافته بود و توپ‌های والیبال آن زمان دارای تویی از نوع لاستیک و روبه‌ای از چرم چند تکه بود. لاستیک تویی را که در حالت عادی به شکل یک برگ بزرگ چند لایه و با دم برگ بود در وسط رویه چرمی قرار می‌دادند و لاستیک تویی را باد می‌زدند و زائده دم برگ مانند را که یک لوله لاستیکی چند سانتی متری بود با یک تکه نخ محکم می‌بستند و سپس دهانه رویه را به شکل کفش‌های بند دار مردانه بند می‌زدند تا توپ برای بازی آماده شود. که در مواقعی که توپ کهنه یا مستعمل می‌شد در مغازه‌های دوچرخه‌سازی و یا پینه‌دوزی وصله و پینه می‌کردند. جمالی، تاریخ ورزش زنجان، جلد دوم، ص ۱۳۳

۲. تیم ۱ و ۲ شاهین و دو تیم ۱ و ۲ شهپر که هر روز عصر موافق برنامه‌ای که برای ورزش دبیرستان تهیه شده بوده بازی می‌کردند... علاوه بر این چهار تیم، هر یک از کلاس‌ها هم برای خود تیم مخصوصی داشتند و در اوقات فراغت مشغول بازی بوده و گاهی اوقات با هم مسابقه برگزار می‌کردند و قهرمان این پنج تیم، تیم سال پنجم بوده که مدت زیادی در اینگونه بازی‌ها رنج برده بودند. (اسامی آنها عبارتند بودند از: ابراهیم ضیائی، رحمان ذبیحیان، ناخوانا[اسمعیل] اسعد حکیمیان، منوچهر سعید وزیری، سید محمد فاطمی. خلاصه شده از ص چهارم یادداشت‌های دستی کانون ورزش دبیرستان پهلوی زنجان

پشت نویس عکس به خط مرحوم حاج حسن نجفی (یکی از خیرین زنجانی) که عیناً آورده می شود. تاریخ عکس بین سال‌های ۱۲-۱۵ می باشد. تصویری است که از یک عده والیبالیست‌های دبیرستان پهلوی (شریعتی) برداشته شده است.

اسامی آقایان صف اول از چپ به راست: میرزا عبدالحسین خان نوربخش (رییس دبیرستان)، معینی (عضو اداره معارف)، [حاج] حسن نجفی، ابوالفضل خان امینی، میرزا حبیب ... خان ساهر (دبیر جغرافیا)، دکتر سید محمد فاطمی [استاد دانشگاه تهران]، اصغر عطایی، منوچهر خان وزیری، احمد کاوندی، غلامرضا خان کاوسی (که توپ را در دست گرفته)، سعید خان امینی، سید کاظم میربهاء، نصرت ... خان سیاوشی، اسمعیل خان ذبیحی، جلیل ذبیحیان، اصغر خان حکیمیان، امیر خان غفاری، راوندی (دبیر) و دارایی (عضو اداره)

در صف دوم اسامی آقایان از راست به چپ: میرزا باقر (فراش اداره)، نظامی، سعید میربهاء، اسمعیل خان سعد حکیمیان، نصرت ... خان خطیلو، کاظم رهبری، سهرابی، بیوک خان زندگی، منوچهر خان کاوسی، حضرت آقای حاج سید مصطفی اخوی (رییس محترم معارف)، میرزا ابراهیم خان ضیایی، سیدعلی اکبر موسوی (اولین مسئول تربیت بدنی زنجان)، محسن خان وزیری، رحمان ذبیحیان، ناصر خان مستشیری، ابراهیم خان مستشیر

شهر زنجان همان طوری که از نظر خوانندگان محترم گذشت، در آن دوران از داشتن کوچکترین اماکن ورزشی و محل تمرینی مناسب برای ورزش‌های مدرن امروزی محروم بود. با افتتاح دبیرستان پهلوی در اواخر مهر ماه سال ۱۳۱۵، گشایشی در ورزش سنتی زنجان به وجود آمد و تأسیسات ورزشی این دبیرستان در آن سال‌ها و در دهه‌های بعد در بین اهالی ورزش یک فرصت طلایی شمرده شده و سالن سرپوشیده و میدان خاکی و سایر امکانات ورزشی آن با تبدیل

شدن به مهد ورزش شهرستان زنجان، محلی برای پرورش ورزشکاران نامی منطقه‌ی خمسه گردید. نشان به آن نشان که، بر اساس خاطرات ورزشی معمرین زنجانی، تمام تمرینات و مسابقات آموزشگاهی و تیم‌های مختلف در دبیرستان مذکور انجام می‌شده و غیر از این جا، مکان دیگری در شهر زنجان جهت پرداختن به ورزش علمی نبوده است. لذا در آن زمان، مرکز تمام فعالیت‌های ورزشی سالنی همانند ژیمناستیک^۱ و کشتی^۲ و پینگ پونگ^۳ و غیره و فعالیت‌های میدانی به ویژه فوتبال، فضای باز و زمین خاکی خط‌کشی شده‌ی دبیرستان پهلوی بوده است.^۴

در آغاز تأسیس دبیرستان در سال ۱۳۱۴، از جمله وسایل ورزشی که برای دانش‌آموزان این دبیرستان خریداری گردید، دو جفت دستکش بوکس بود و این دستکش‌ها سالیان زیادی، در کمد چوبی سالن ورزشی دبیرستان جا خوش کرده بود و کسی به آن‌ها توجهی نداشت ... «در دهه ۱۳۲۰ که مرحوم سید علی اکبر موسوی دبیر ورزش دبیرستان شریعتی «پهلوی سابق» بود و ورزش به طور کلی پیشرفت روز افزونی داشت، به تمرین و پیشرفت رشته‌ی ورزشی بوکس هم توجه شد و از میان دانش‌آموزان دبیرستان مزبور یدالله وثیقی، سید سجاد مهدیون و وجیه الله رستگار علاقه‌ی بیشتری را در آموزش و تمرین این ورزش ابراز می‌داشتند».^۵

در حوادث شهریور ماه ۱۳۲۰ که منطقه‌ی آذربایجان و خمسه در بحبوحه جنگ دوم جهانی

۱. وسایل کامل تمرینی ژیمناستیک ارسالی از تهران، در سالن ورزش آن دبیرستان نصب شده بود و یک دستگاه بارفیکس در ضلع شمالی زمین فوتبال آن دبیرستان و یک دستگاه پارالل آهنی هم، در ضلع جنوبی زمین مذکور نصب شده بود که به تمرین و استفاده انحصاری دانش‌آموزان اختصاص داشت. با اضافه‌ی پیشکسوتان ورزش زنجان، زین العابدین اژدری، ص ۷ در سال ۱۳۱۳-۱۳۱۴ تنها مکان ورزشی برای دانش‌آموزان کشتی گیر سالن دبیرستان بوده است. سالن کوچکی در انتهای سمت راست آن وجود داشته که اغلب مسابقات سالنی مانند کشتی در آن برگزار می‌شد. «بعد محل کشتی به باشگاه بیر [چایخانه سنتی عجاجی امروزی در کوچه باشگاه] و سپس به سزه میدان منتقل شد» پیشکسوتان ورزش زنجان، حسن اشراقی، ص ۱۸

۳. در حدود دهه ۲۰، وسیله آموزش و تمرین پینگ پونگ در زنجان منحصر به یک دستگاه میز موجود در سالن دبیرستان دکتر علی شریعتی بود که به سفارش اداره فرهنگ توسط یکی از نجاران ماهر محلی به طریقه ۱۰۰ تکه با (روییه ای مسطح با چوبهای بلند به عرض دوسانتیمتری که با میخ و چسب به هم وصل شده بودند) ساخته شده بود. موج بیداری، مصاحبه خلیل انگورانی، ۸ بهمن ۱۳۸۲، شماره ۳

۴. می‌دانیم در آن سال‌ها برای ورزش‌های جدید فوتبال، بسکتبال، والیبال، تنیس، دو و میدانی، ژیمناستیک، پرش‌ها و پرتاب‌ها در شهرمان میدانی و ورزشگاهی وجود نداشت. بی مورد نیست که ادعا کنیم اگر اولین گروه‌هایی از طبیبان، مهندسان، مدرسان، دانش‌آموختگان شهرمان خوشه‌چین این مدرسه [پهلوی] بوده اند بسیاری از پیش‌کسوتان ورزش‌های میدانی هم، سال‌ها از گرد و خاک همین میدان‌ها تغذیه کرده‌اند. آن روزها نه زمین چمن بود نه آب لوله‌کشی و ... لازم بود آب پاشی و مرطوب کردن میدان‌ها. البرز خرم، ذبیح الله شاه‌محمدی، شماره ۳۶، صفحه ۷، ۱۲ مرداد ۱۳۸۵

۵. اسدالله جمالی، تاریخ ورزش زنجان، جلد اول، صص ۱۲۳ و ۱۲۴

به اشغال ارتش متفقین و سربازان روسی درآمد ترکش‌های این رخداد جهانی به نوعی در تداوم بهسازی‌های ورزشی شهرستان زنجان و دبیرستان پهلوی [با مختل شدن فعالیت انجمن ملی تربیت بدنی و جرگه پیشاهنگی و انجمن‌های ورزشی و دانش‌آموزی] وقفه ایجاد کرد. مع الوصف در طی مدت اقامت چهار ساله‌ی ارتش شوروی و یا در دوران حکومت یک ساله‌ی فرقه‌ی دمکرات در زنجان «۱۳۲۴-۱۳۲۵» امکانات ورزشی دبیرستان پهلوی که میدان فوتبال، میز پینگ پونگ سنتی^۱، زمین والیبال و بسکتبال و تنیس و صد البته هنرآموز و دبیر ورزش تحصیل کرده‌ی بومی به نام سید علی اکبر موسوی بود^۱ کج‌دار و مریز در اختیار ورزشکاران بود گرچه بنابر خاطرات بزرگان، گاهی اوقات در تمرینات و رقابت‌های کلاسی ورزشی در دبیرستان مذکور^۲ افراد مسلح غیر مسئول وابسته به حکومت خودمختار، با ورود قهری به داخل تجمعات ورزشی، باعث اخلال در امورات ورزشی و دل‌نگرانی‌ها می‌شدند اما زندگی همچنان ادامه داشته است.

ضمن عبور از آن ماجراها و دل‌آسوبی‌ها و این که چگونه آن‌ها جل و پلاس خود را در این شهر پهن کردند و باد کاشتند و طوفان درو کردند، و پرهیز از دخل و تصرف و تفسیر آن وقایع به جهت طول کلام و هم چنین ناقص بودن اطلاعات مکتوب و مستند در خصوص چگونگی فعالیت کانون ورزش دبیرستان در دوره‌ی اشغال، باید به سال‌هایی برگشت که مرحوم ابوجعفر امام یک سال بعد از حکومت فرقه‌چی‌ها، یعنی از سال ۱۳۲۵ به مدت بیست سال در رأس مدیریتی این آموزشگاه قرار گرفت و با کمک همکارانش درد و رنج گذشته را حسابی تکاند.

تأسیسات ورزشی دبیرستان در آن روزگار، کما فی السابق در نبود میداین و اماکن سرپوشیده‌ی شهری، تنها محل تمرینات و مسابقات مهم ورزشی در سطح شهر زنجان محسوب می‌شد به طوری که زمین فوتبال خاکی و دیگر امکانات متوسط و ناقص آن، در دهه‌های ۴۰ و ۳۰ به صورت یک شبه دهکده‌ی ورزشی آماتور، در اختیار هیأت‌های ورزشی و دستجات آزاد شهری و تیم‌های

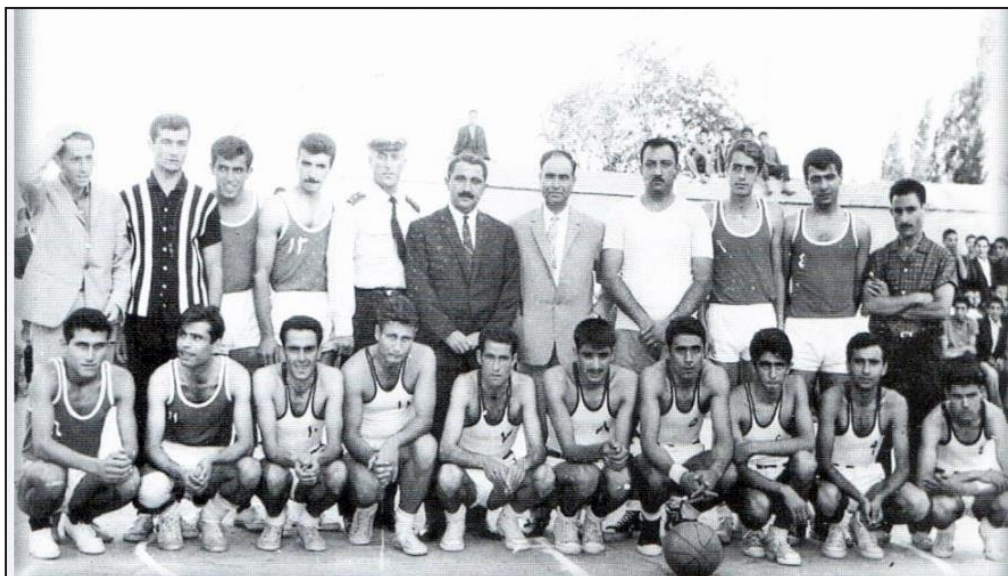
۱. مرحوم سید علی اکبر موسوی متولد سال ۱۳۰۲ خورشیدی از اولین دانش‌آموزان دبیرستان پهلوی پس از فارغ التحصیل شدن، برای شروع خدمت در سال ۱۳۲۰ [مصادف با جنگ دوم جهانی] به استخدام اداره فرهنگ درآمد و به عنوان مربی ورزش دبیرستان پهلوی انتخاب گردید و این سمت تا سال ۱۳۲۷-۱۳۲۶ در اختیار او بود که در همان سال به جای مرحوم جعفر خان امجدی به عنوان دومین مدیر فنی انجمن ملی تربیت بدنی و پیشاهنگی زنجان منصوب گردید.

۲. در سال‌های ۱۳۲۶ و ۱۳۲۷ مرحوم سید علی اکبر موسوی دبیر ورزش دبیرستان شریعتی با علاقه‌ی زیادی که به پیشرفت ورزش در میان دانش‌آموزان داشت به برگزاری مسابقات داخلی فوتبال بین کلاس‌های این دبیرستان اقدام نمود که اثرات محسوس در پیشرفت ورزش فوتبال در دبیرستان و در سطح شهر زنجان پدید آورد. جمالی، تاریخ ورزش زنجان جلد دوم،

کلنی به خصوص در رشته‌ی پرطرفدار فوتبال بود.

مرحوم امام، که خود از شطرنج بازان ورزیده بود وسایل این ورزش فکری را همانند برخی دیگر از رشته‌های ورزشی، در دبیرستان پهلوی زنجان فراهم آورد و با حمایت خود، راه‌اندازی و پوست اندازی دوباره‌ی انجمن‌های دانش‌آموزی را در پیش گرفت و با کاربرد تعاون و امور شورائی و با مساعدت انجمن‌های دانش‌آموزی، بر تأثیرگذاری اجتماعات فرهنگی و هنری این آموزشگاه در امر گسترش ورزش و تجهیز وسایل و ایجاد فضاهای جدید ورزشی اهتمام ورزید.^۱ همین شد تا در سال‌های بعد با این دگرگونی‌ها و تداوم کار انجمن‌ها و شوراها و علاقه‌ی عمیق آقای امام به ورزش و جماعت ورزشکار، استعدادهای ورزشی و غیر ورزشی در سطح این دبیرستان و مدارس دیگر و ولایت خمسه، شکوفا و به سطح عالی و ملی هم برسد.^۲

-
۱. ... در یک مورد که امام رئیس هیأت تنیس روی میز زنجان بود با اجرای نمایش به مدت سه شب، روی صحنه توسط دانش‌آموزان هنرمند انجمن تئاتر دبیرستان، و در آمد مبلغی بیش از ۳۰۰۰۰ هزار ریال حاصله از بلیط فروشی، نسبت به خرید میز ساخت خارج اقدام می‌شود ... بطوریکه این هیأت توانست با این مبلغ نصف بهای ۲ عدد میز تنیس روی میز بارنا ساخت انگلستان را به تهران حواله کند. چندی بعد دو دستگاه میز بارنا به زنجان ارسال گردید و در سالن ورزشی دبیرستان قرار گرفت. جمالی، تاریخ ورزش زنجان، جلد اول، صفحه ۲۲۸
 ۲. در فضای ورزشی آن موقع دبیرستان، ما ورزشکار آماتور بودیم. محل تمرین ما میدان دبیرستان شریعتی بود. از آقای امام رییس دبیرستان اجازه گرفته بودیم و بین دو تا باغچه یک زمین چاله پرش درست کرده بودیم که تا سر حوض، باند پرش بود و آنجا تمرین می‌کردیم. خاک اژه و خاک را با هم مخلوط کرده بودیم. هفته‌ای یا یک روز در میان ۲ تومان می‌دادیم آنجا را آب پاشی می‌کردند که نرم شود. پیشکسوتان ورزش زنجان، به نقل از صمد ایپکچی، صفحه ۴۶

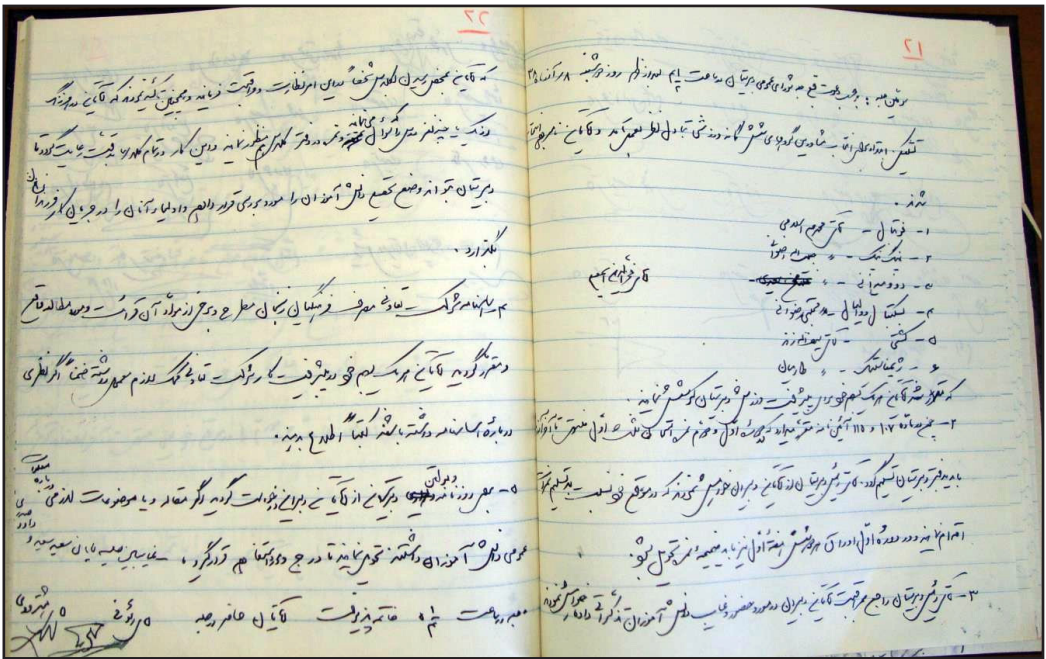
زمین بسکتبال دبیرستان پهلوی و آقای امام در میان ورزشکاران زنجان و رئیس وقت اداره فرهنگ (قره داغی)

تیم بسکتبال دبیرستان پهلوی در سال ۱۳۴۷ ایستاده از چپ آقایان: سعید پیشکاری، حسین تشکری، مازندرانی، حساری، بهرام رهبری، قربانی، امینی، ذبیح اله شاهمحمدی، اکبری و رستگار و مسعود نوروزیان مربی

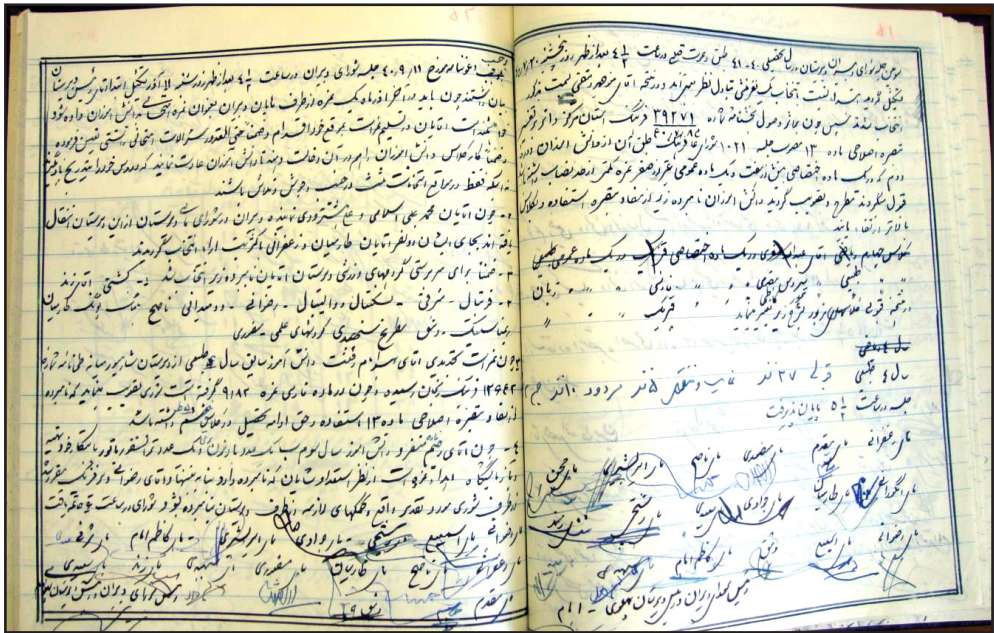

در این راستا انجمن ورزش دانش‌آموزان در رشته‌های مختلف ورزشی در شرایطی که برای هر کدام از رشته‌ها، یک سرپرست از طرف کادر دبیران مدرسه تعیین و گمارده شده بود تشکیل یافت تا مانند گذشته مسابقات کلاسی برگزار شود^۱ و از میان بازیکنان برتر در رشته‌های مختلف ورزشی، تیم‌های منتخب دبیرستان جهت شرکت در مسابقات بین مدارس انتخاب گردد. در جریان این مسابقات که با راهنمایی‌های مدیریت و نظامت و مربیان ورزشی دبیرستان، طبق برنامه در شروع هر سال تحصیلی برگزار و حدود دو ماه طول می‌کشید بازیکنان نخبه و برتر شناخته می‌شدند. به طوری که در سال‌های بعد شماری از این دانش‌آموزان ورزشکار در دوره‌ی تحصیلات خود در تهران نیز، به عنوان بهترین بازیکنان تیم‌های مختلف شناخته شده و بعد از فارغ‌التحصیلی از درس و مشق، خود جهت توسعه و پیشرفت ورزش زنجان آستین بالا زدند.

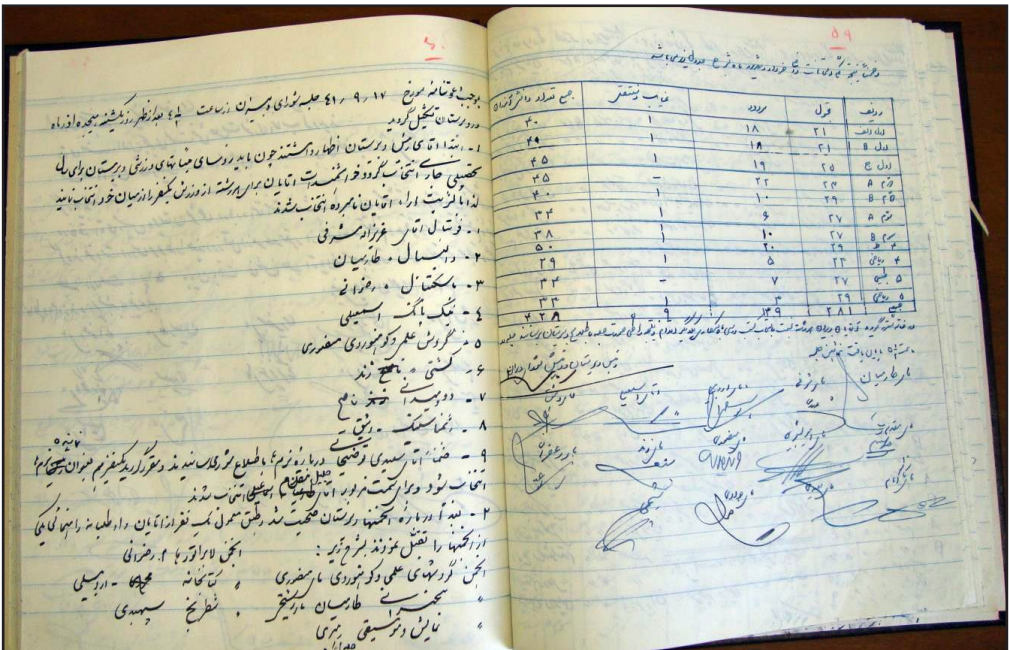

انتخاب نمایندگان گروه‌های ورزشی و انجمن‌های دبیرستان در آذر ماه ۱۳۳۸ - سند از آرشیو دبیرستان شریعتی

۱. انجمن‌ها به معنای واقعی یک انجمن بودند. از هر کلاسی یک نفر نماینده ورزشی انتخاب می‌شد و این افراد دور هم جمع می‌شدند و انتخابات برگزار می‌کردند و اعضای انجمن که منتخب دانش‌آموزان بودند انتخاب می‌شدند. برنامه ریزی مسابقات با مشورت و پیشنهاد آنها به انجام می‌رسید. خود دانش‌آموزان مسابقات را اداره می‌کردند و ما نیز راهنمایی می‌کردیم. موج بیداری، مصاحبه خلیل انگورانی، ۸ بهمن ۱۳۸۲، شماره ۳، صفحه ۸.

تعیین سرپرستان گروه‌های ورزشی دیبرستان پهلوی در جلسه شورای دبیران مهر ماه ۱۳۴۰

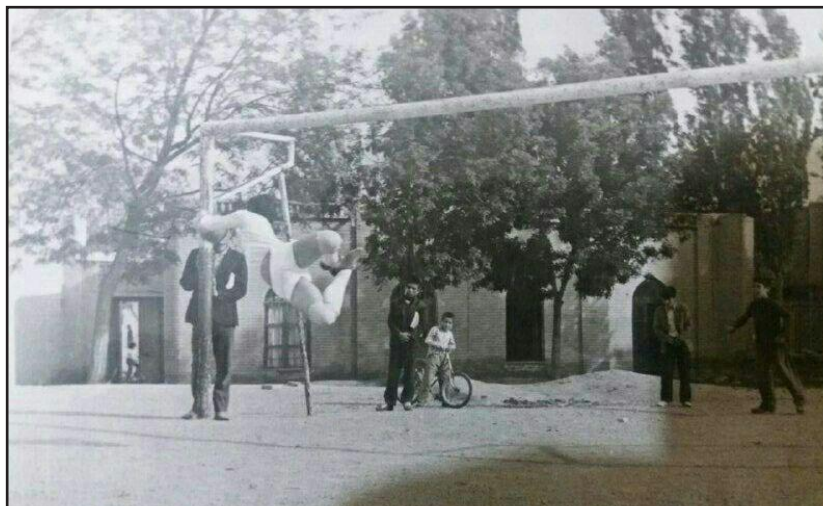
جلسه شورای دبیران و تعیین رؤسای هیأت‌های ورزشی دیبرستان در آذر ماه ۱۳۴۱

دانش‌آموزان دبیرستان در حال بازی فوتبال در زمین چمن این دبیرستان در سال ۱۳۵۰- آرشیو آقای سالار بهرامی

دبیرستان پهلوی در سال ۱۳۵۰- از راست مهدی باقری-خلیل بهرامی-مرحوم سعید ارمغانی
- آرشیو آقای سالار بهرامی

جبهه جنوبی زمین خاکی دبیرستان پهلوی زنجان پیش از انقلاب سال ۱۳۵۵
- عکس از آرشیو آقای ایرج رستمخانی

خلیل انگورانی

جناب خلیل خان انگورانی^۱ که خود را از شاگردان آقای جواد عطایی می‌داند^۲ و در تربیت

۱. آقای خلیل انگورانی از چهره های ورزشی و فرهنگی زنجان، زاده ۱۳۱۵ شمسی، دانش آموخته دبیرستان پهلوی زنجان و دارای مدرک لیسانس تربیت بدنی در سال ۱۳۳۸ به استخدام رسمی اداره فرهنگ وقت زنجان در آمد و ابتدا به عنوان مربی ورزش مدارس زنجان مشغول خدمت شد و سپس به عنوان دبیر ورزش در دبیرستان پهلوی «دکتر شریعتی کنونی» مشغول گردید. ایشان تا پیروزی انقلاب اسلامی و به نوشته ی تاریخ ورزش زنجان (ص ۲۰۰) تا سال ۱۳۶۸ به همراه آقای حمید شرفی متولد ۱۳۲۶] در خدمت دانش آموزان دبیرستان مذکور بود تا این که به افتخار بازنشستگی نائل آمد.
۲. آقای جواد عطایی متولد ۱۳۱۲ خورشیدی، از خادمان و هنر آموزان قدیمی ورزش زنجان که حق فراوانی بر گردن ورزشکاران زنجان داشته و دارد، بعد از اتمام تحصیلات سیکل اول در زنجان، جهت ادامه تحصیل عازم تهران شد و بعد از فارغ التحصیلی در سال ۱۳۳۱ به استخدام اداره فرهنگ زنجان درآمد و به دنبال مرحوم سید علی اکبر موسوی [دیگر دانش

و تشکیل تیم‌های ورزشی و هم چنین کلوپ‌های دانش‌آموزی ید طولانی دارد در ادامه مرور خاطرات ورزشی خود می‌افزاید: ریاست دبیرستان [مرحوم ابوجعفر امام] به مربی ورزش و درس ورزش و نمره‌ی ورزش خیلی اهمیت می‌دادند. یادم هست در مسابقات کلاسی و در مسابقات حساس دستور می‌دادند در زمین فوتبال صندلی و نیمکت می‌چیدند و از دبیران هم خواهش می‌کرد برای تشویق دانش‌آموزان در مسابقه حضور به هم رسانند و این مسائل کمک بسیاری می‌کرد که خدای نکرده اگر یک نفر دبیری مخالف ورزش بود به ورزش علاقه پیدا کند.^۱

تیم بسکتبال زنجان سال ۱۳۳۲ در زمین ورزشی دبیرستان پهلوی سابق - عکس از آرشیو آقای رادفر نفرات اول و دوم از سمت چپ جواد عطایی دبیر ورزش و وجیه الله رستگار مربی پیشاهنگی به همراه فرماندار زنجان و مرحوم آقای سید احمد اطهاری نیز در این پیکره حضور دارد.

۱. آموخته دبیرستان مذکور [به سمت دبیر ورزش مدرسه پهلوی زنجان برگزیده شد. موج بیداری، مصاحبه خلیل انگورانی، ۸ بهمن ۱۳۸۲، شماره ۳، صفحه ۸

مربیان ورزش زنجان در اوایل دهه پنجاه

ایستاده از راست آقایان: مسعود نوروزیان، محسن رهبری، عبدا... شرفی و صمد ایپکچی
 نشسته از راست آقایان: خلیل انگورانی، غلامحسین سعیدی، سید علی اکبر موسوی (مدیر فنی تربیت بدنی)، عیسی
 رهبری و غلامعلی عصفوری

سزاوار اشاره می‌باشد که بر اساس گزارشات رسمی مسئولین آموزش و پرورش ناحیه ۲ زنجان در سال ۱۳۸۹ از فعالیت‌های موفق آموزشی و تربیتی که دبیرستان دکتر علی شریعتی در سال‌های اخیر و در مسابقات علمی داخلی و خارجی بعد از انقلاب اسلامی کسب کرده، شواهد و ارقام بیانگر آن است که بیشتر این رقابت‌ها و موفقیت‌ها به صورت انفرادی بوده و در زمینه ورزش در سطح عضویت در تیم ملی و یا کسب رتبه‌ی کشوری و تعدادی از دانش‌آموزان در رشته‌های تیمی واترپولو، هاکی و تکواندو و کشتی عضویت و مقام کسب کرده و در بازیگری و روزنامه‌نگاری عناوین کشوری را به خود اختصاص داده‌اند.

با گریزی به تاریخ و فرهنگ گذشته‌ی زنجان و ذکر تکه پاره‌هایی از هر آنچه که گفته شد و یا باید گفته می‌شد که گفته نشد و این که، هر آنچه که از نظر خوانندگان گذشت در حد وسعمان بود و مثالی از هزاران خروار ...، به بحث پیرامون تربیت بدنی دبیرستان پهلوی و نقش فیزیکی که، این مؤسسه در ادوار گذشته به مناسبت‌های مختلف ورزشی و غیر ورزشی در شهر زنجان داشته و به واقع تنها نقطه‌ی اتکاء حاکمان وقت به وقت تنگدستی‌هایشان! بوده خاتمه می‌دهیم.

فعالیت‌های فرهنگی و هنری

موقعیت دبیرستان دکتر علی شریعتی (پهلوی سابق) از حیث امکانات و پیش از احداث مجموعه‌ی ورزشی امجدیه، موجبی بود که چندین دهه سالن سرپوشیده و یا اراضی و میدان خاکی فوتبال آن به یک مرکز گردهم‌آیی علمی و فرهنگی و هنری و ورزشی و اجتماعی و حتی نمایشات و تجمعات سیاسی و تبلیغاتی تبدیل شود.^۱ همچنان که مسابقات مختلف تیم‌های آموزشگاهی و یا کلنی زنجان با سایر شهرها در این دبیرستان دولتی برگزار می‌شد اجرای جشن‌های مختلف سالانه هم در همین مجموعه در دستور کار مسئولین وقت قرار داشت. این جشن‌ها از نوع جشن سالانه‌ی مدارس و یا جشن سالانه‌ی ورزشی و هالتر بازی و انواع جشن‌های حکومتی بود که همه ساله در حضور فرمانداران و رؤسای ادارات برگزار و تماشاگران و مخاطبان خاص خودش را به دنبال داشت.^۲

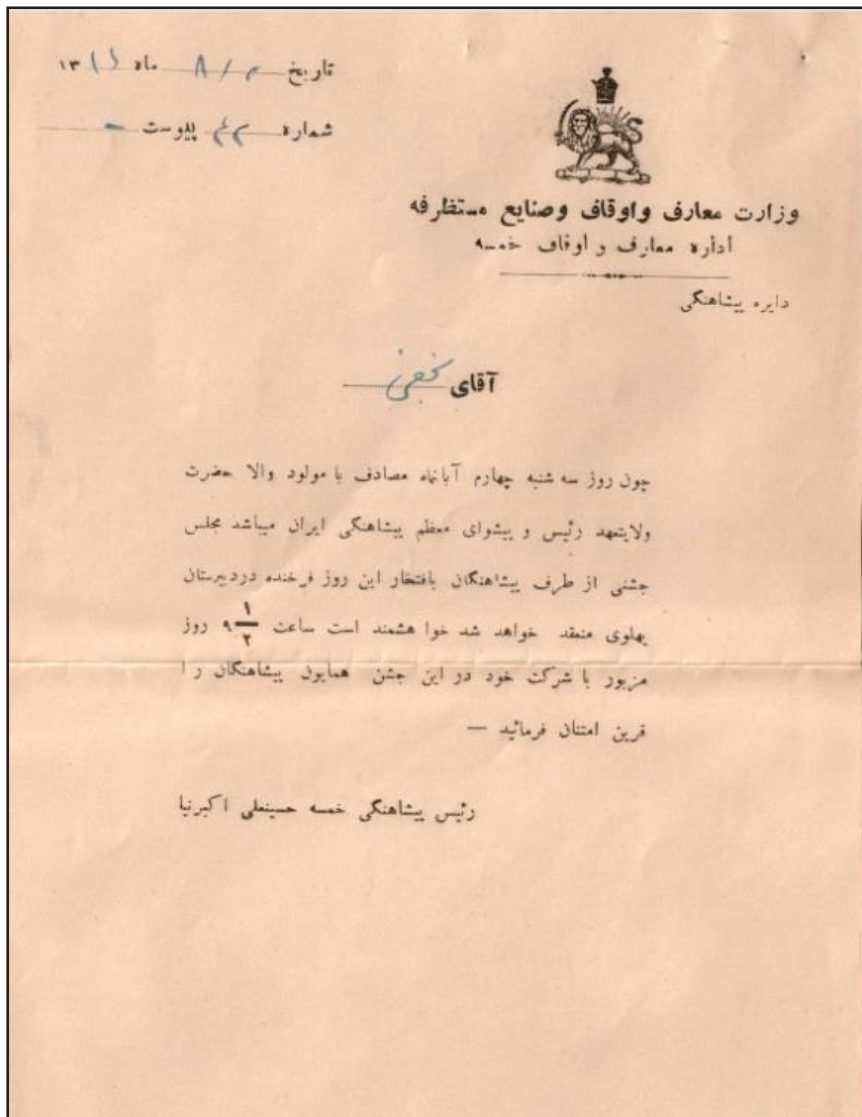
۱. تالار بزرگ آن تنها محل بود برای مراسم الوداع «معزولان» و منم منم گفتن «منصوبان» یعنی استانداران، فرمانداران، رجال و مدیرانی که غالباً از تهران می‌آمدند و نیز مکانی برای اجرای برنامه‌های هنری، نمایش‌ها و جشن‌های سالانه مدارس و امتحانات نهایی آنان از ششم ابتدایی گرفته تا پایان دوره متوسطه آن سال‌ها که دبیرستان‌های دخترانه و پسرانه صدرجهان، امیرکبیر، آرم، شاهدخت ... ساختمانی نداشتند. - البرز خرم، ذبیح الله شاه‌محمدی، شماره ۳۶، صفحه ۷، ۱۲ مرداد ۱۳۸۵

۲. تیم‌ها و باشگاه‌های ورزشی [باستانی کاران] و پرسنل نظامی و انتظامی [شهربانی چی‌ها] و دانش‌آموزان مدارس و سازمان جوانان و رسته پیش‌آهنگی به همراه گروه موزیک و ناظران مراسم که همان پاسبان‌های نشسته بر اسب‌های لاغر نظمی بودند در پازل برخی از این جشن‌ها قرار داشتند. شرکت کنندگان با همراهی گروه موزیک ارتش، مراسم رژه و سان به عمل می‌آوردند و آن‌گاه حرکان موزون ورزشی از سوی باستانی‌کاران و جودوکاران و حرکات نمایشی آکروبات‌بازان و نمایش دوچرخه‌سواران با تک چرخ ابداعی! به تماشا گذاشته می‌شد. از شرح سخنرانی‌ها و تمثال پرستی‌ها و پرچم و علم تکان دادن‌ها و کف زدن‌ها و هوراها و دعاها و نیایش‌ها و دیگر حقه بازی‌ها و فعالیت گسترده عکاسان که دنبال شکار صحنه‌های ناب بودند حذر می‌شود.

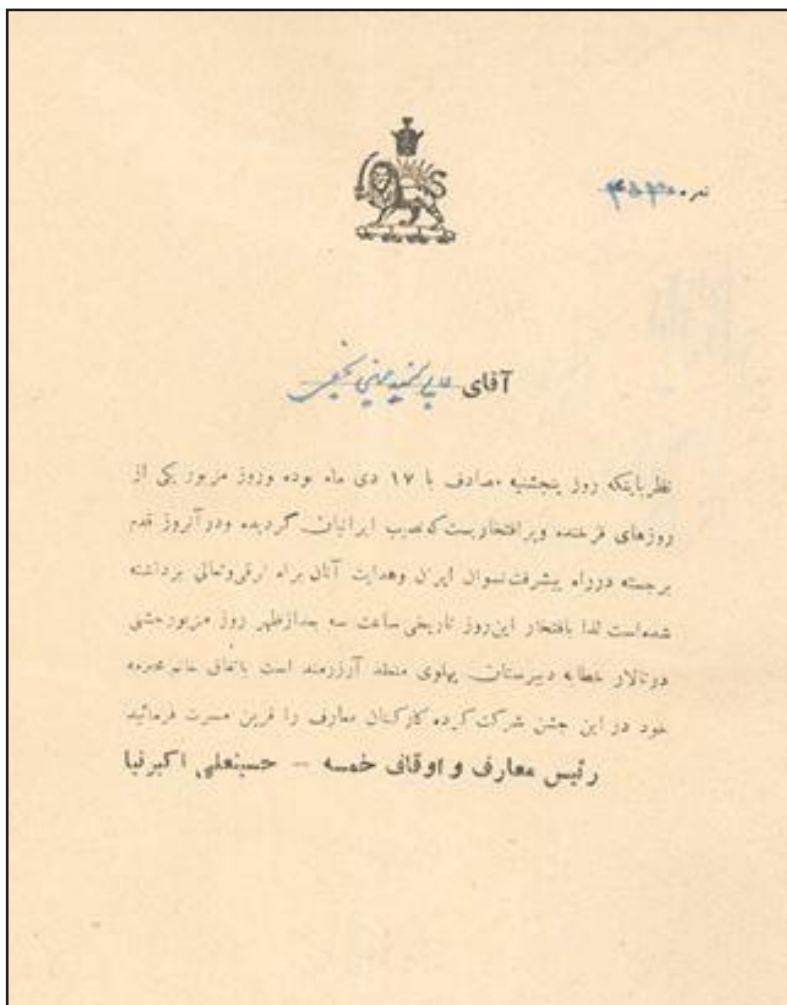
زنیرو بون مرد را راستی ز سستی گرمی زاید و کاستی برنامه جشن سالانه ورزش

۱۵۷۲۶

- (۱) دفیله عمومی - دختران - پیشاهنگان - دبیرستان - دبستانها
- (۲) افراشتن پرچم - سوکند سرود (توسط پیشاهنگان)
- (۳) حمل مجروحین مخابره (« « « «)
- (۴) ژیمناستیک موزیکال (توسط دختران)
- (۵) سرود دانانی توانائی (« « « «)
- (۶) بازی امدادی با عصا (« « « «)
- (۷) با کوباتوپ (« « « «)
- (۸) خوردن نان خشک و آب (« « « «)
- (۹) سرود نیکی (« « « «)
- (۱۰) خهپازه شادی (« « « «)
- (۱۱) ژیمناستیک (توسط پسران دبستانها)
- (۱۲) سرود دانش (« « « «)
- (۱۳) بردن سیب زمینی (« « « «)
- (۱۴) بردن تخم مرغ (« « « «)
- (۱۵) طناب کشی (توسط دانش)

دعوت نامه برای شرکت در جشن چهارم آبان از سوی دایره پیشاهنگی زنجان در مدرسه پهلوی سال ۱۳۱۶

دعوت نامه جهت شرکت در مراسم جشن ۱۷ دی در سالن تنها دبیرستان پسرانه زنجان

مرحوم دکتر علی اکبر صارمی از دانش آموزان دبیرستان پهلوی سابق ضمن دل‌نوشته‌هایی می‌گوید: از جمله مراسمی که در آن سال‌ها جریان داشت مراسم چهارم آبان سالگرد تولد پهلوی دوم بود. این مراسم اجباری و فرمایشی همه ساله با رژه‌ی بچه‌های کل مدارس با لباس فرم سفید

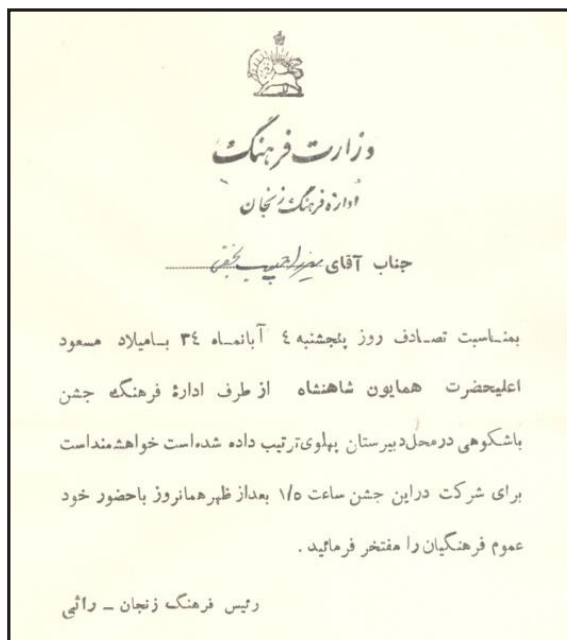
رنگ^۱ در زمین خاکی فوتبال دبیرستان پهلوی^۲ آغاز می‌شد.^۳

دبیرستان پهلوی سابق (شریعتی) - دوره پیشاهنگی ۱۳۳۹/۱۱/۷ - عکس از آرشیو مرحوم غلامرضا شهریاری ردیف پشت از سمت چپ آقایان: ابراهیم همتیان، شناخته نشد، زرگری، وحید عبادی و وجیه ... رستگار. ردیف دوم از چپ آقایان: غلامرضا شهریاری و در وسط محصلین ابوجعفر امام، سمت چپ وی غلامحسین سعیدی (رئیس تربیت بدنی زنجان) ردیف سوم نفر اول از سمت چپ: احتمالاً آقای خطیبی نفر دوم در ردیف جلو از چپ: به احتمال قوی بهمن لیت کوهی (استاد دانشگاه نیویورک)

۱. لباس «یونیفورم» سازمان پیش‌آهنگی پیراهن سفیدی بود با آستین کوتاه که لبه آستین نوار سه رنگ داشت و با کلاه لبه کوتاه نرم با نوار سه رنگ و شلوارکی که با لبه نوار سه رنگ همراه بود.
۲. آقای انگورانی مجرای چمن کاری زمین خاکی دبیرستان پهلوی را که در سال‌های بعد اتفاق افتاد این گونه نقل می‌کند: در اول مهر ماه ۱۳۵۵ به مناسبت بازگشایی مدارس، استاندار وقت زنجان جهت زدن رنگ اولین روز مدرسه به دبیرستان آمده بود. در حین سخنرانی استاندار، گردبادی در وسط میدان خاکی دبیرستان شکل گرفت و مسیر گردباد به طرف تریبون و جایگاه کشیده شد و حالت عجیبی در این مراسم پیش آمد. استاندار در مقام اعتراض برآمد و به حالت انتقاد رو به مدیرکل وقت آموزش و پرورش زنجان کرد که آقا این چه وضعیست؟ چرا این زمین را چمن نمی‌کنید؟ مگر چقدر هزینه دارد؟ خلاصه یک حادثه‌ی جوی و گرد و خاک سبب شد تا با بسیج ماشین آلات، این زمین خاکی زیر کشت برود. با تلخیص، موج بیداری، طلوعه سوم، ۸ بهمن ۱۳۸۲
۳. مجری برنامه وجیه الله رستگار [متولد سال ۱۳۰۷ شمسی، هنرآموز و معلم ورزش و رئیس دایره امور تربیتی و مدیر فنی پیشاهنگی] بود که عملیات باریکس را نیز انجام می‌داد. ماه آبان با شروع سرما همراه بود، ما با بلوز و شلوار پارچه‌ای سفید، لرزان یک دو سه چهار می‌کردیم و هیچ لذتی از این مراسم نمی‌بردیم. بعدها مراسم شش بهمن هم به آن اضافه شد. علی اکبر صارمی، تار و پود هنوز ... سرگذشت من و معماری ما، صفحه ۴۰

یک مراسم دولتی در دبیرستان پهلوی سابق مربوط به دهه ۴۰

دعوتنامه برای شرکت در جشن چهارم آبان در دبیرستان پهلوی سال ۱۳۳۴- آرشبو خاندان نجفی

در سال‌های بعد محل چنین اجتماعاتی به استادیوم جدیدالاحداث امجدیه در شمال غربی زنجان منتقل شد که زمین آن به طور رایگان در اختیار تربیت بدنی وقت گذاشته شده بود و امروزه این ورزشگاه ۱۵ خرداد «بهشتی» نام دارد.^۱ نخستین ورزشگاه زنجان یعنی استادیوم امجدیه در خیابان محتشم (۲۵ شهریور سابق و ۱۷ شهریور امروزی) که در خاستگاه نخستین خارج از شهر قرار داشته است، در سال ۱۳۳۳ خورشیدی بعد از جاری شدن صیغه‌ی وقف بر زمینی به وسعت ۴۰۰۰۰ متر مربع^۲ متعلق به باقرخان امجدی (مشهور به امجد نظام) زمین‌دار معروف، در مدت ۷ سال با تلاش ریاست اداره‌ی تربیت بدنی اسبق زنجان (مرحوم سیدعلی اکبر موسوی) احداث گردید و در سال ۱۳۴۰ طی مراسمی رسمی و با حضور شماری از فرهنگیان و ورزشکاران و مسئولین محلی گشایش یافت. ۱۳ سال بعد زمین خاکی آن چمن کاری شد.

مراسم افتتاح استادیوم امجدیه زنجان - مرحوم حاج عباس حیدریان پرچمدار باشگاه ورزشی خیابان فردوسی

فعالیت‌های سیاسی در دبیرستان شریعتی

در تاریخ معاصر ایران و زنجان از نقش فرهنگیان زنجان در تحولات سیاسی سخن به فراوان رفته است از مشروطیت تا انقلاب اسلامی ... فرهنگیان در ماجراهای سیاسی و فرهنگی و اجتماعی

۱. با اضافات، نقل قول از غضنفر سفیدگری

۲. روحانی، فرهنگنامه، صفحه ۱۷۹

واکنش مختلف نشان داده‌اند. فرهنگیان زنجان از دیر باز در همه‌ی تحولات مملکتی و محلی نقش داشته و با موضع‌گیری در ماجراهای عدیده، قدرت حاکم را زیر فشار گرفته است و در این اثنا، بیشترین اعتراضات هم در دوره‌ی محمد رضا پهلوی صورت گرفته و اثر گذار هم بوده است. معمولاً ناخشنودی تشکل فرهنگیان از رویدادهای سیاسی و اجتماعی به اشکال گوناگون از جمله اعتصاب و تعطیلی کلاس‌های درس و تهیه‌ی طومار و انتشار بیانیه و توسل به تحسن و شرکت در سخنرانی‌ها نمود پیدا کرده و در این اثنا، دست از خواسته‌های خود نکشیده‌اند.^۱

به وضعیت فعالیت‌های سیاسی در شهر و دبیرستان در دوره‌ی فرقه‌ی دمکرات در بخش‌های قبلی مقاله اشارتی رفت. با سرکوب فرقه‌ی دمکرات آذربایجان و زنجان در سال ۱۳۲۵ و دوره‌ی فترت ۵ ساله تا سال ۱۳۲۹ و در پی آن آغاز نهضت ملی شدن صنعت نفت، زنجان در فاصله‌ی سال‌های مذکور، شاهد فعالیت گروه‌های مختلفی بوده که باز طبق روال سابق متأثر از فضای عمومی کشور به وجود آمده بودند.

کمتر از یکی دو ماه از دوره‌ی دکتر محمد مصدق می‌گذشت که تشکل‌های کوچک در صحنه‌ی سیاسی زنجان ظاهر گردیدند. در این تلاطم سیاسی مساجد و مدارس و میداین شهر و مغازه‌ها و بازار و دوائر دولتی، به نوعی به مرکز برخورد عقاید و پایگاه فکری تبدیل شدند. در این برهه از تاریخ، از مصدق‌های زنجان به عنوان افراد خوشنامی یاد می‌شود که در مبارزه و روی اعتقاداتشان استوار بودند.

جامعه‌ی فرهنگیان زنجان مرکب از افراد ... به نیت طرفداری از فعالیت‌های ملی مصدق، تشکلی غیررسمی و نیمه سیاسی و نیمه صنفی بودند. گروه‌های مذهبی زنجان که در اوایل دهه‌ی بیست هم در صحنه حضور داشتند و بیشتر فعالیت آن‌ها در کارهای عام المنفعه، تأسیس صندوق ایتام و صندوق مستمندان و عمران مساجد و ... خلاصه می‌شد این بار در بسیج مردم شهر نقش انکارناپذیر داشته و با همراهی اهالی بازار به تبعیت از آیت‌الله کاشانی و دکتر مصدق طیف قوی‌ای را شامل می‌شدند.

۱. بعد از انقلاب مشروطیت و متعاقب آن با روی کار آمدن پهلوی اول تا شهریور بیست دوره‌ی طولانی سکوت سیاسی آغاز شد. با آغاز جنگ دوم جهانی و اشغال کشور، زمینه‌ی مساعد برای تشکیل احزاب سیاسی به وجود آمد. مرور گذرا به پرونده‌ی احزاب و جمعیت‌های سیاسی زنجان در این سال‌ها نشان می‌دهد جز یکی دو مورد استثنایی، این احزاب و یا جمعیت‌ها صاحب عقاید و افکار سیاسی مشخص نبوده‌اند، بلکه بیشتر آنها روی مقتضیات روز و به منظور پیش بردن هدف‌های معین صورت می‌گرفت. در نتیجه احزاب و جمعیت‌هایی که بعد از شهریور ۲۰ در صحنه‌ی سیاسی زنجان ظاهر شدند زائیده‌ی بحران سیاسی بوده‌اند.

قابل اشاره است که در فضای باز سیاسی که با پیدایش جبهه‌ی ملی ایران به مدت کوتاهی در کشور به وجود آمد (۱۳۲۸ تا ۱۳۳۲) نشریات متعدد با افکار و اندیشه‌های متفاوت نیز انتشار یافتند.^۱

بازگشت مجدد چپ به زنجان از دیگر وقایع این دوره است. به طوری که پس از یک آرامش نسبی کوتاه مدت از پایان ماجرای فرقه‌ی دمکرات تا روی کار آمدن دولت مصدق که ۵ سال به درازا کشید با باز شدن فضای سیاسی، مجدداً گروه چپ در زنجان با زوم کردن روی کارکنان و کارگران راه‌آهن و کارخانه کبریت نمایان شد و شعبه‌ی زنجان حزب توده به عنوان یک حزب سیاسی بلامنازع در صحنه‌ی سیاسی پدیدار گشت.

بر اساس گزارش‌ها و اسناد موجود، در جریان نهضت ملی شدن صنعت نفت، مردم زنجان از کسبه و اقشار و طبقات مختلف و کارمندان ادارات چه در طیف ملی و چه در طیف مذهبی، از اوایل سال ۱۳۳۰ عملاً و به صورت یکپارچه به منظور پشتیبانی از حرکت عظیم ملی دکتر مصدق و آیت الله کاشانی در خلع ید از شرکت سابق نفت انگلیس شرکت داشته‌اند. با استناد به مدارک باقیمانده، آنها به دفعات در اجتماعات میدان انقلاب زنجان شرکت جسته و با استماع سخنرانی‌ها و یا با مخابره‌ی تلگراف به مرکز به حمایت از این نهضت می‌پرداختند.

در سال ۱۳۲۹ هم‌زمان با روی کار آمدن جبهه‌ی ملی و ظاهر شدن مبارزات ملی و مذهبی در صحنه‌ی سیاسی مملکت، فرهنگیان نیز هم‌صدا با نهضت ملی نفت، جنبش را یاری دادند و در این راه دچار صدماتی نیز گردیدند. به نقل از وقایع نگاران محلی که ایشان خود نیز در آن سال‌ها دستی بر آتش داشتند، بیشترین حمایت از دولت مصدق در بین بازاریان، فرهنگیان و دانش‌آموزان زنجان بوده است. در تاریخ ۱۳۳۱/۱۰/۲۹ جمعی از فرهنگیان متن تلگرافی در حمایت از مصدق تهیه کردند و در تاریخ ۳۱/۱۲/۱۶ گروهی از دانش‌آموزان دبیرستان پهلوی در صدد برگزاری میتینگی در حمایت از مصدق برآمدند که چون احتمال برخورد و برهم خوردن امنیت شهر وجود داشت به توصیه‌ی رئیس فرهنگ زنجان لغو شد^۲ و دانش‌آموزان قانع شدند که تقاضای خود را

۱. نشریاتی که با استفاده از فضای باز سیاسی در زنجان انتشار یافتند و در بجهت نهضت و یا بعد از کودتای ۲۸ مرداد، اجباراً به تعطیلی کشانده شدند به شرح زیر بودند. نشریه‌ی زنجان، صفدری- شهنواز، مقدمی و زعفری- صدای زنجان، ملکیان- عقوبت، ابراهیمی- قیزیل اوزن، محمدی- مهر شاه، سخایی- صدای خمسه، زعفری- جام جم، معصومی- خمسه، شیشه چیان. برگرفته از تاریخ مطبوعات زنجان، علی قشمی

۲. مؤسسات فرهنگی نوین زنجان قدمتی یکصد ساله دارد. اولین رئیس معارف «آموزش و پرورش امروزی» ناحیه‌ی خمسه،

به صورت تلگراف به مرکز مخابره کنند.^۱ با فرا رسیدن سال ۱۳۳۲ و عمیق‌تر شدن شکاف بین دربار و دکتر مصدق، در زنجان نیز بین طرفداران نهضت و جبهه‌ی ملی اختلاف افتاد که گاهی اوقات به درگیری بین این دو منجر می‌شده است. با استناد به گزارش فرماندار و رییس شهربانی وقت زنجان، یک میتینگ در تاریخ ۱۳۳۲/۱/۳۰، که دانش آموزان دبیرستان پهلوی زنجان در آن مداخله و شرکت داشتند منجر به درگیری فیزیکی بین طرفین و مداخله نیروی شهربانی می‌شود

۲ ...

مترجم همایون فره‌وشی بوده که از سال ۱۲۹۵ لغایت ۱۳۰۱ ش این اداره را مدیریت می‌کرده است. با توجه به این که اسامی رؤسای اداره آموزش و پرورش زنجان به ترتیب سالهای خدمت تا ردیف ۲۷ در فرهنگنامه زنجان و تا سال ۱۳۴۶ درج شده است سزاوار خواهد بود برای آن که خدمات دیگر رؤسای این سازمان دولتی که از تاریخ مذکور تا عصر حاضر، جهت اعتلای فرهنگ و هنر این ایالت تلاش نموده ضایع نشود اسامی این افراد خدمت را به نسبت سال خدمت، در این نوشتار یادآوری کنیم. ۲۷- عبدالله فاضل ایلخانی از ۱۳۴۵ تا ۱۳۴۷، ۲۸- ناصر میر از ۱۳۴۷ تا ۱۳۴۹، ۲۹- اکبر بحرینی از ۱۳۴۹ تا ۱۳۵۵ (اولین مدیرکل آموزش و پرورش استان زنجان)، ۳۰- عطاءاله فیاضی از ۱۳۵۵ تا ۱۳۵۷، ۳۱- فضل الله طارمیان (اولین مدیرکل آموزش و پرورش استان زنجان بعد از انقلاب) از زمستان ۵۷ تا شهریور ۵۸، ۳۲- علی ذبیحیان همزمان با وزارت شهید رجائی در آموزش و پرورش از مهر ۵۸ تا پایان ۵۹، ۳۳- غلامحسین حیدری، ۳۴- غلامرضا کیانی، ۳۵- محمدحسین آل رضا امیری، ۳۶- محمدعلی سیدی از سال ۶۷ به مدت ۱۳ ماه، ۳۷- حسین تمنایی از سال ۶۸ تا ۱۳۷۱ به مدت ۳۹ ماه، ۳۸- مسلم میرزاپور، ۳۹- حسین تمنایی از سال ۷۴ تا ۱۳۷۶ به مدت ۳۱ ماه، ۴۰- خلیل بابالو، ۴۱- شفیعی «حکم مدیریت وی ابلاغ شد ولی به اداره نیامد»، ۴۲- سعید ناصری (سرپرست)، ۴۳- شهاب الدین اجلی، ۴۴- امامعلی دادخواه، ۴۵- سعید ناصری، ۴۶- ندرلو، ۴۷- امیر نظری، ۴۸- مرتضی تمجیدی از ۱۳۹۳ تا ۹۶. ۴۹- مریم رشتچی ۹۷، ۵۰- ابراهیم رفیعی ۹۸ تا ۹۹ به مدت ۲۰ ماه، ۵۱- حسن مظفری از آبان ۹۹

۱. بیات، انقلاب اسلامی در زنجان، صفحه ۱۲۷

۲. همان منبع، صص ۱۳۱ و ۱۳۲

The image shows an open ledger book with handwritten entries in Persian. The pages are filled with columns of text and numbers, likely representing student records, including names, grades, and other administrative information. The handwriting is in a cursive style typical of early 20th-century documents.

دفتر امتحانات کلاس دوم دبیرستان پهلوی در سال تحصیلی ۳۱ - ۱۳۳۰

در حلقوم تو ده ایها آتش خو خواهیم ریخت!
 ما با پشتیبانی کامل از دکتر مصدق استعمار شکن ،
 مجال هیچگونه فعالیت در شهرستان زنجان بتوده ایها
 نخواهیم داد و در صورت لزوم مغز پلید آنان را
 پریشان خواهیم ساخت و آتش در حلقوم منحوسشان
 خواهیم ریخت
 کمیته میهن پرستان زنجان

تبلیغات سیاسی در زنجان هنگام نهضت ملی شدن صنعت نفت ایران-آرشو خاندان نجفی

با کودتای ناموفق ۲۵ مرداد ۳۲ و انتشار خبر شکست کودتا در ۲۶ مرداد، افراد ملی گرا و توده ای ها با ارسال تلگراف به مرکز از دولت مصدق حمایت کردند. گروه های نامبرده و طرفداران

آنها به تظاهرات عمومی در شهر پرداخته و برای اولین بار عکس خاندان سلطنتی از در و دیوار کوی و برزن و ادارات کنده شد و عکس مصدق جایگزین گردید.^۱ آقای شاهمحمدی از فعالان ملی مذهبی و از فرهنگیان بازنشسته که اسم و امضای ایشان در پای بیانیه‌های آن دوران دیده می‌شود می‌گوید: تا ساعاتی از بعد از ظهر ۲۸ مرداد، زنجان چنین حالتی داشت و شعارها حول و حوش مرگ بر انگلیس و یا مرگ بر مصدق بود. ولی با اعلام کودتای زاهدی آن شور و حال و هیجان و آن پای کوبی‌ها و مشت‌های گره کرده به سکوتی مبهم مبدل شد.^۲

کادر دبیرستان پهلوی زنجان در سال ۱۳۴۰

نفرات ایستاده از چپ به راست: محمد علی نایلی، سید محمد صارمی، مهندس سپهبدی، شناخته نشد، سید فخرالدین اسماعیلی، رزاق افشارچی، چیت ساز، ناصر بیات، ابوجعفر امام، سید علی اکبر موسوی، داود صدری،

منصوری، مجتبی رضوانی و کاظم امام

نفرات نشسته از راست به چپ: دکتر امیرحسین سعیدی (دانش آموز)، ذبیح الله شاهمحمدی، ابوعبدالله... قزلباش، غلامحسین سعیدی، محمد علی فروغی و عطاء الله رجایی

۱. شاهمحمدی، امید زنجان، سال ششم، شماره ۲۳۶، ۲۸ مرداد ماه ۱۳۷۷، صفحه ۸

۲. همان منبع

پس از کودتا، بگیر و ببند شروع شد و افراد مصدقی زنجان مورد ضرب و شتم قرار گرفتند و ادارات پاکسازی شد و اداره‌ی فرهنگ بیشتر از همه مورد توجه قرار گرفت که علت آن ریشه در حمایت بی‌دریغ این قشر از دولت مصدق داشت.^۱

... از روز ۲۸ مرداد و روزهای بعد هم فرماندار نظامی زنجان به گرفتن توبه نامه شروع کرد ... روزی نبود که چند جوان معلم و دانشجو و کاسب بازاری و کارمند اداری که چند صبحی مدال عکس دکتر محمد مصدق را بر سینه نصب کرده بود و یا در میتیگی فریاد برآورده بود گرفتار ضرب و شتم این چماق به دستان! و کاسه‌های داغ‌تر از آتش قرار نگیرد و یا با کامانکار قراضه‌ی شهربانی لت و پار در کلانتری‌ها نیفتند.^۲

کادر دبیرستان پهلوی سابق در سال تحصیلی ۴۵ - ۱۳۴۴

آقایان: ۱- خلیل انگورانی ۲- سید احمد اطهاری ۳- منوچهر دارائی ۴- محمد تقی کاظمی ۵- علی هشترودی ۶- مقیمی ۷- امیر بشری ۸- حسونی ۹- ناصر بیات ۱۰- محمد منصوروی ۱۱- شناخته نشد ۱۲- مسعود نوروزیان ۱۳- ذبیح الله شاهمحمدی ۱۴- عزیز شرفی ۱۵- منوچهر وثیقی ۱۶- محمد باقر احدیان ۱۷- عطاء رجایی ۱۸- غلامحسین سعیدی ۱۹- علی ذبیحیان ۲۰- صدر الاشرافی ۲۱- محمد حسین فکور (قشمی) ۲۲- فخرالدین اسماعیلی ۲۳- سید محمد صارمی ۲۴- سیف الله زند ۲۵- حسن رهنما ۲۶- اسماعیل نامور (گرگی) ۲۷- بهلولی ۲۸- بهاءالدین هنربخش ۲۹- محمد علی براتی ۳۰- منصور شغلی ۳۱- ابو عبدالله قزلباش ۳۲- رشتچی

۱. بیات، انقلاب اسلامی در زنجان، ص ۱۶۶

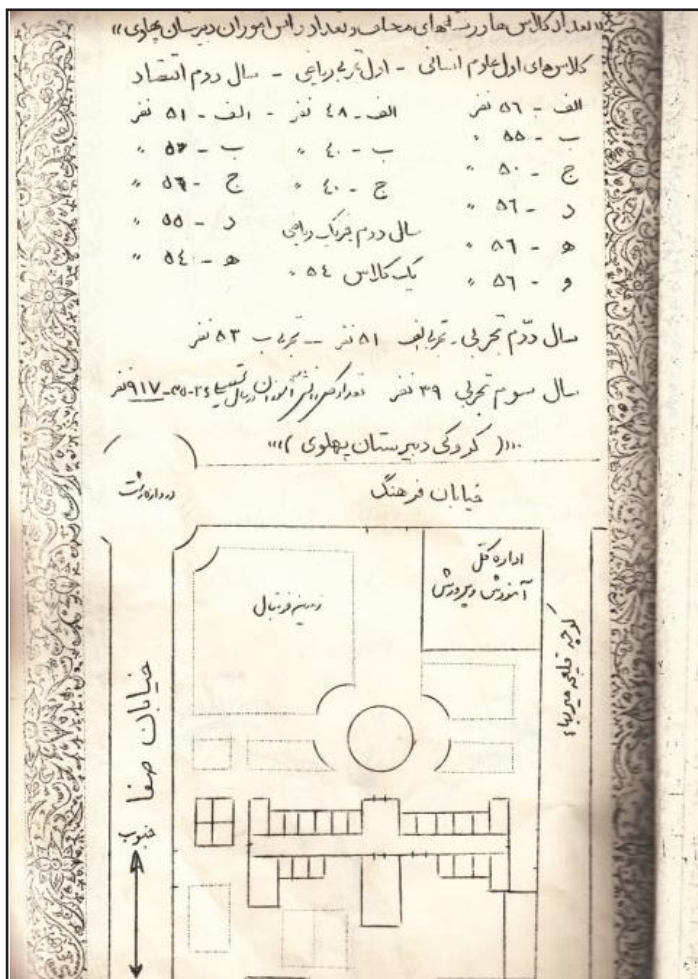
۲. شاهمحمدی، امید زنجان، سال ششم، شماره ۲۳۶، ۲۸ مرداد ماه ۱۳۷۷، صفحه ۸

آلبوم یادگاری دبیران و دانش آموزان دیرستان پهلوی سال ۱۳۵۱

آلبوم دبیران و دانش آموزان سال ششم طبیعی دبیرستان پهلوی سال تحصیلی ۱۳۵۲-۵۳

آمار دانش آموزان مدرسه شریعتی «پهلو» سابق»

در سال تحصیلی ۵۶ - ۱۳۵۵

دیرستان دکتر شریعتی زنجان در انقلاب اسلامی

شهر زنجان جزو اولین شهرهای کشور بود که پس از حوادث ۱۹ دی ماه قم، تظاهرات آشکاری به تاریخ ۱۳۵۶/۱۰/۲۶ در آن صورت گرفت ... با فرارسیدن سال ۱۳۵۷ اقدامات ضد رژیم در زنجان رو به فرونی گذاشت... و شهادت احمد مرتضایی به عنوان اولین شهید انقلاب اسلامی در زنجان از اتفاقاتی بود که در نیمه‌ی همین سال و قریب به یک ماه مانده به گشایش مدارس

اتفاق افتاد.^۱

با شروع سال تحصیلی (۵۸-۱۳۵۷) تظاهرات و اعتراضات در کشور روز به روز گسترش یافت. جامعه ایران در تب و تاب انقلاب بود. در شهر زنجان نیز تظاهرات خیابانی کماکان ادامه داشت. شاید نکته‌ای که بیش از همه و در نیمه‌ی دوم سال ۱۳۵۷ خودنمایی می‌کرد حضور گسترده‌ی دانش‌آموزان زنجان در راهپیمایی‌های خیابانی بود. اولین مرکزی که تحت تأثیر تظاهرات و انقلاب قرار گرفت آموزش و پرورش و متعاقب آن دانش‌آموزان و دبیران دبیرستان بزرگ شریعتی (پهلوی سابق) بود. آنان از تاریخ ۱۳۵۷/۷/۹ با تعطیلی مدارس وارد جریان انقلابی شدند و اقدامات خود را آغاز و شماری شهید و زخمی داده و عده‌ای نیز بازداشت و دستگیر شدند. گزارش روزنامه‌ی کیهان چنین دلالت دارد که: «دیروز ۱۵ مهر دانش‌آموزان و دانش‌جویان و معلمان از رفتن به مراکز آموزشی خودداری کردند و مدارس به حالت تعطیل درآمد. دانش‌آموزان در مقابل دبیرستان پهلوی که آن را در چند روز اخیر، دبیرستان دکتر علی شریعتی نام گذاشته‌اند^۲ جمع شدند و در حالیکه پلاکارد داشتند و شعار می‌دادند دست به راهپیمایی زدند و در پیشاپیش روحانیون و معلمان آموزشگاه‌ها در حرکت بودند».^۳

یکی از خادمان و مدیران حوزه‌ی فرهنگ زنجان، در خصوص چگونگی تغییر نام دبیرستان پهلوی به دبیرستان دکتر علی شریعتی می‌گوید: در واپسین ماه‌های قبل از پیروزی نهایی انقلاب اسلامی، فرهنگیان زنجان دست به راهپیمایی زدند. در محدوده‌ی جلوی دبیرستان فردی از میان خیل عظیم جمعیت تظاهر کننده به نام "علیرضا رهبری" در حالی که جهت استتار و عدم شناسایی، پارچه‌ای به روی او کشیده شده بود، اعلام نمود که از این به بعد نام دبیرستان به "دکتر علی شریعتی" تغییر خواهد کرد و حاضرین نیز به تأیید آن تکبیر گفته و موضوع را تصویب کردند.^۴

۱. کیهان، شماره ۱۰۵۵۴، ۱۳۵۷/۶/۱۰، صفحه ۳۱، روز سه شنبه ۶ شهریور ۱۳۵۷، «احمد مرتضایی» دانش آموز ۱۷ ساله زنجان، هنگامی که جهت شکستن و سرنگونی مجسمه «رضا شاه پهلوی» در میدان ۶ بهمن سابق (چهار راه پائین) به بالای تندیس رفته بود مورد اصابت گلوله افراد گارد شهربانی قرار گرفت و از ناحیه جمجمه دچار شکستگی و خونریزی داخلی گردید و پس از چند روز بستری در بیمارستان عاقبت به شهادت رسید و پیکر او در قبرستان پائین شهر به خاک سپرده شد.

۲. در یکی از این تظاهرات بود که دانش‌آموزان تابلوی دبیرستان را که نام آن پهلوی بود پایین کشیدند و به جای آن تابلوی دبیرستان دکتر شریعتی را نصب کردند.

۳. روزنامه کیهان، شماره ۱۰۵۸۳، ۱۳۵۷/۷/۱۶، صفحه ۲۲

۴. این روایت بر اساس خاطرات آقای حاج علی ذبیحیان تنظیم شده است.

تظاهرات افشار مختلف مردم زنجان در خیابان فرهنگ واقع در مسیر چهارراه سعدی به طرف دروازه رشت - مقابل ساختمان سابق اداره کل آموزش و پرورش استان - سال ۱۳۵۷ - عکس از آرشیو آقای بهمن رحمانی اشخاص شناخته شده: آقایان جلال کمالی (پلاکارد در دست)، باقر فصاحتی، حاج حسین انفراد، عبدا... مرادی، حاج رحیم منصوری، رضا (معلم)، کاظم همتائی، وجیه ا... سلیمانی، قربان نصیری (سلاخ)، رحمت ا... رحمانی، سید محمد؟؟، بهرام؟؟ (خیاط) ذبیح الله؟؟ و خلیل فرجی

دانش‌آموزان مدارس و به ویژه محصلان دبیرستان شریعتی، برای درهم شکستن نظم رژیم حاکم، از هیچ کاری فروگذاری نکردند و بر همین مبنای مهر و آبان ماه ۱۳۵۷ محیط مدرسه بسیار ملتهب بود و دانش‌آموزان در محیط مدرسه و کلاس‌های درس شعار می‌دادند و کلاس‌ها را تعطیل می‌نمودند.^۱ برخی مواقع محصلان سایر مدارس زنجان نیز در این دبیرستان تجمع

۱. دانش‌آموزان دبیرستان پهلوی در اجتماعی که ساعت ۱۰ صبح چهارشنبه ۱۳۵۷/۸/۱ در سالن دبیرستان داشتند استقرار گارد شهربانی را در زنجان محکوم کردند و دانش‌آموزان در این جلسه اعلام کردند تا پنجشنبه آینده اعتصاب خواهند کرد. در این روز کسبه و بازاریان نیز دکاکین خود را بستند. آنان هم چنین به دستگیری چهار دانش‌آموز شورشی نیز اعتراض داشتند. اطلاعات، ش ۱۵۷۴۹، صفحه ۲

می‌کردند و سپس جهت تظاهرات خیابانی از مدرسه خارج می‌شدند.^۱

تظاهرات خیابانی مرتب ادامه داشت و کلاس‌های درس گاهی تشکیل و گاهی تعطیل می‌شد. مسئولین مدرسه نگران بودند که حوادث خشونت آمیز پیش نیاید. معمولاً دانش‌آموزان کلاس‌های اول دبیرستان در حال نگرانی بودند، ولی محصلان کلاس‌های سوم و چهارم پیشگامان اعتراضات در دبیرستان و تظاهرات عمومی در خارج از دبیرستان به حساب می‌آمدند... تا اوایل آذر ماه ۱۳۵۷، کم و بیش مدارس دایر بود ولی با شروع اعتصابات در کلیه مدارس و دواير و عدم حضور دبیران و دانش‌آموزان، کلاس‌های درس به تعطیلی کشیده شد.

در تاریخ ۸ آذر ماه ۱۳۵۷ نمایشگاهی از وقایع مختلف انقلاب در گوشه و کنار کشور در دبیرستان پهلوی (شریعتی امروزی) برگزار گردید. در دومین روز نمایشگاه یعنی ۱۳۵۷/۹/۹ که مخصوص خانم‌ها بود با دخالت نیروی گارد شهربانی دچار مشکل شد و عکسهای نمایشگاه ضبط و یا سوزانده شد.^۲ دانش‌آموزان به تلافی این کار به تظاهرات پرداخته^۳ این دسته با قطع درختان^۴ و قرار دادن آن در وسط خیابان ایجاد راه‌بندان کرده و به گزارش ساواک همان‌ها در ساعت سه عصر به کتابخانه‌ی عمومی سهروردی زنجان حمله کردند.^۵ سپس با پرتاب سنگ و ایجاد سد معبر متعدد، از عبور اتومبیل‌های آتش‌نشانی به منظور اطفای حریق در کتابخانه جلوگیری به عمل آوردند.^۶

۱. از جمله حوادث مهم در آبان ماه ۱۳۵۷ که مصادف با ۴ آبان و سالگرد تولد شاه بود، برخلاف روال سال‌های گذشته، جشن این روز در ورزشگاه امجدیه برگزار نشد. به طوری که دانش‌آموزان که از گوشه و کنار به هم متصل شده بودند در صبح این روز تظاهرات ضد رژیم به راه انداختند.

۲. بیات، انقلاب اسلامی در زنجان، صفحه ۴۰۳

۳. همان منبع

۴. بریدن درختان معابر و خیابان‌ها در زمان انقلاب مربوط به دوران شهرداری علی ذوالقرنیان بود. وی که زمانی مدیرکل سرچنگلداری زنجان بود به این مسئله اعتراض می‌کرد. به همین جهت جوانان انقلابی ضمن آتش زدن چندین دستگاه وسائط نقلیه موتوری شهرداری، به ساختمان شهرداری در بولوار آزادی امروزی و منزل شهردار نیز حمله کردند که در پی این کار، قسمتی از بایگانی شهرداری زنجان هم طعمه حریق شد و سوخت و امروزه از پرونده‌های قدیمی آن خبری نیست. شکوهی، تاریخ شهر و شهرداران زنجان، صص ۱۵۳ و ۱۵۴

۵. روزنامه اطلاعات، شماره ۱۵۷۵۳، دی ماه ۱۳۵۷، صفحه ۴. ناگفته نماند کتابخانه سهروردی محل نمایش‌ها و فعالیت‌های اداره فرهنگ و هنر بود که انقلابیون مذهبی به آن‌ها اعتراض داشتند.

۶. بیات، انقلاب اسلامی در زنجان، صفحه ۴۰۳

دبیرستان دکتر شریعتی زنجان بعد از انقلاب

پس از پیروزی انقلاب در ۲۲ بهمن ماه ۱۳۵۷، به فرمان امام دانش‌آموزان از اول اسفند در مدارس حاضر شدند و سر کلاس‌های خود رفتند. دانش‌آموزان دبیرستان شریعتی در اولین گام جهت بازپروری شور و مشورت و در یک فضای آزاد، اقدام به انتخاب یک نفر به عنوان نماینده‌ی کلاس، جهت عضویت در شورای دانش‌آموزی آموزشگاه کردند.

شاید سال تحصیلی ۵۹-۱۳۵۸ در تاریخ دبیرستان شریعتی یک پدیده باشد. مرحوم آقا سید احمد اطهری مدیر دبیرستان شریعتی بودند از یک طرف انقلاب شده بود و دانش‌آموزانی که سال قبل با اعتصاب و تعطیلی طولانی مدت، تحصیل علم! کرده بودند قصد نداشتند تن به نظم مورد انتظار مدرسه بدهند از طرف دیگر موج‌های حاصل از افت و خیزها و هرج و مرج‌های مدیریتی در بالادست تازه اثرات خود را در فرودست سازمان آموزش و پرورش نشان می‌داد و شاید این‌ها دلیلی شدند بر این که آقای اطهری عطای مدیریت را به لقایش ببخشد و نه تنها از دبیرستان شریعتی که برای سالهای طولانی از زنجان برود.^۱ برخی گروه‌ها یک سال بعد و در آستانه‌ی بازگشایی مدارس در سال تحصیلی ۶۰-۱۳۵۹ به دلایل مختلف طرح تعطیلی مدارس را مطرح کردند، ولی جامعه‌ی روحانیت زنجان در تاریخ ۳۱/۶/۱۳۵۹ اطلاعیه‌ای خطاب به دانشجویان و دانش‌آموزان مبنی بر خودداری از کارهای این چنینی صادر کردند که به جهت پرهیز از طول کلام و نداشتن موضوعیت از این واقعه در می‌گذریم.

۱. به یاد مانده‌ها و دل‌نوشته‌های آقای مهدی ریاحی که در آن روزگار محصل دبیرستان دکتر شریعتی بوده است.

تاریخ ۵۹/۶/۳۱

بسمه تعالی

دانش آموزان و دانشجویان عزیز همشهریان گرامی

با توجه به بهترین دستور پیامبر اسلام و قرآن کریم که مسلمان باید در تمام مدت عمر جوانی‌اش دانش باشد و پایه دانشمندان و اینانداران در پیش خدا از دیگران بلندتر است

احساس میشود عناصر ضدانقلاب میخواهد مانند انگلهائی بساقه و شاخ نونهالان عام و دانش پیچیده

[و با تعطیل کردن مدارس]

از رشد علمی آنان جلوگیری نموده و حکومت جمهوری اسلامی را از ناحیه دیگر در داخل مواجه با هسرج و مسرج و آشوب سازند

بر دانش آموزان و دانشجویان عزیز از نظر دینی و وجدانی لازم و ضروری است که از تعطیل کردن کلاسها و مدارس جداً خودداری و با ارائه محکم و استوار در افتتاح کلاسها و اشتغال به تحصیل که از هر هدفی والاتر است سعی و کوشش و مقاومت نموده و بدینوسبیله توطئه مخالفین انقلاب و دشمنان اسلام و ایران نابود سازند

جامعه روحانیت زنجان

محمد عزالدین الحسینی الموسوی - نجفی میرزائی - کمال الدین قفاهتی - یعقوب جباری
عبدالعزیز قاضی - محمد ابراهیم محمدی - محمد حسینی - بیوک خانمی

زنجان چاپ ستاره

مرکز آموزش و پژوهش
تربیتی

اعلامیه جامعه روحانیت برای منع تعطیلی مدارس ۱۳۵۹

تشکیل اولین انجمن اسلامی دانش آموزان در دبیرستان که تا آن تاریخ در زنجان بی سابقه بود و برپائی کلاس آموزش همگانی کونگ فواز سوی شهید احمد عطایی در زمین چمن مدرسه و فعالیت جدی گروه‌های سیاسی در این دبیرستان و تشکیل بسیج دانش آموزی و موارد دیگر، به نوعی نقش اجتماعی این دبیرستان زنجان را در سال‌های آینده رقم زد. نقشی که شاید با استخراج آمار مقایسه‌ای شهداء، مدیران، فعالان اجتماعی، فعالان سیاسی آن با سایر مؤسسات و آموزشگاه‌ها، پررنگ تر از هر مدرسه دیگری باشد. در اوایل پیروزی انقلاب اسلامی، برای مدتی نماز جمعه‌ی شهر زنجان به امامت مرحومین سید مجتبی موسوی و حاج بیوک آقا خاتمی در زمین چمن دبیرستان برگزار می‌شد. مسئولین آن زمان در همین رابطه اقدام به تخریب نرده‌های بیرونی دبیرستان که در حکم حریم مدرسه بودند کردند. «خوشبختانه در دوران مدیریت آقای صنعتی دوباره این نرده‌ها سر جای اولیه شان نصب شد.»^۱ در دوران جنگ هشت ساله‌ی ایران و عراق و با شروع بمباران هوایی شهر زنجان

۱. عادل صمدی تبار، از روزگاران رفته حکایت، البرز خرم، شماره ۳۶، صفحه ۷، دوازده مرداد ۱۳۸۵

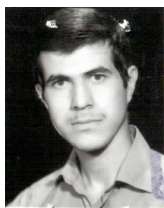
از سوی جنگنده‌های عراقی، زمین چمن دبیرستان شریعتی بعد از کنده‌کاری، و احداث پناهگاه مدت‌ها تبدیل به بیمارستان صحرائی گردید. «تفصیل امر این که در زمان استانداری نصرت ا... شادنوش و شهرداری بهمن راشدی، احداث پناهگاه‌های زیرزمینی در نقاط مختلف شهر، در اولویت برنامه‌های مسئولین وقت در جهت حفاظت از جان اهالی قرار گرفت و بدین منظور علاوه بر ده‌ها پناهگاه زیرزمینی احداث شده از جمله در تقاطع سبزه میدان، چهارراه سعدی و اداره‌ی فرمانداری، بیمارستان شفیعیه، در دبیرستان‌های شریعتی و امیرکبیر نیز این اقدام صورت گرفت»^۱.

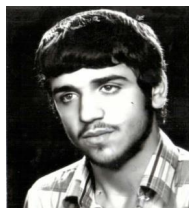
۱. سر در دبیرستان شریعتی-۲۸ شهریور ۱۳۹۳- تصویر از نگارندگان

با شروع جنگ تحمیلی و در طول هشت سال دفاع مقدس، دانش‌آموزان دبیرستان شریعتی به مانند دیگر جوانان و فرزندان ایران اسلامی در عمل به دستورات دینی و اعتقادی خویش در دفاع از میهن عزیزمان تا حد توان خویش همت گمارده و تاپای جان خویش به پیش رفتند و به نوبه خود در جبهه‌های جنگ تحمیلی حضور یافتند که تعداد ۲۱ نفر آنان به درجه‌ی شهادت نائل آمدند که نه نفر از ایشان به شرح ذیل می باشند:

ردیف	نام و نام خانوادگی	نام پدر	تاریخ تولد	آخرین سال تحصیل در مدرسه	رشته تحصیلی	تاریخ شهادت	محل شهادت
۱	محمدحسن باقری	یعقوب	۱۳۴۴/۴/۱۵	۶۲-۶۳	اقتصاد	۱۳۶۵/۱۰/۲۶	شلمچه
۲	اصغر بسطامیان	محمد حسین	۱۳۴۶/۹/۴	۶۴-۶۵	اقتصاد	۱۳۶۵/۱۰/۱۹	شلمچه
۳	مجید مکی	احمد	۱۳۴۲/۵/۲	۵۹-۶۰	تجربی	۱۳۶۲/۰۹/۰۱	پنج بی
۴	حسین داودی	جلیل	۱۳۴۴/۱۱/۱۹	۶۰-۶۱	اقتصاد	۱۳۶۴/۰۱/۰۲	شرق دجله
۵	محمدتقی عباسیون	اصغر	۱۳۴۷/۴/۶	۶۵-۶۶	ادبیات	۱۳۶۶/۰۵/۲۳	شلمچه
۶	محمود بیاتی	عوضعلی	۱۳۴۱/۵/۲۷	۵۹-۶۰	اقتصاد	۱۳۶۲/۰۸/۰۳	مریوان
۷	حمید ابراهیم‌خانی	سلیمان	۱۳۴۱/۵/۱۰	۵۹-۶۰	اقتصاد	۱۳۶۱/۰۲/۱۰	خرمشهر
۸	محمد حسین بیگی	رسول	۱۳۴۳/۱۲/۲۵	۶۰-۶۱	اقتصاد	۱۳۶۱/۰۱/۰۲	شوش
۹	محمود سهرابی	خلیل	۱۳۴۳/۱/۲	۶۰-۶۱	تجربی	۱۳۶۵/۱۰/۱۹	شلمچه

محمد حسین باقری

محمود بیاتی

مجید مکی

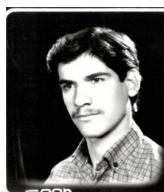
محمد تقی عباسیون

ایرج بسطامیان

حمید ابراهیم خانی

محمود سهرابی

حسین داودی

حسن بیگلی

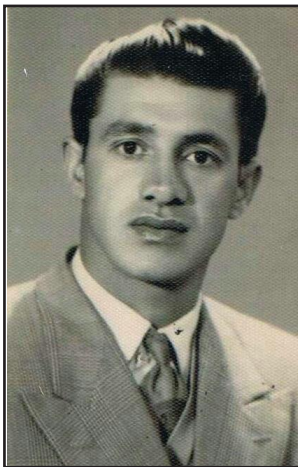
واحد آموزشی دکتر شریعتی که از همان سال‌های نخستین و آغازین کار در حوزه‌ی گسترش فرهنگ و هنر و ادب و نشر خرد، به نوعی سرآمد بوده است در طی سال‌های پس از پیروزی انقلاب اسلامی طبق روال سابق، با وجود تمام مشکلات و موانع و کمبودها، با مساعدت افراد خیر و فرهنگدوست و کمک‌های مردمی و با برخورداری از فضای آموزشی ایده‌آل^۱ و مدیریت کاربلد و وجود کادر دلسوز و فرهیخته و موفقیت‌های تحصیلی «المیادها و مسابقات آموزشگاهی» و مسابقات ورزشی مختلف و تعداد فارغ التحصیلان، همچنان جزو بهترین دبیرستان‌های استان و کشور بوده و این ارزش‌گذاری در سال‌های اخیر نیز با وجود ناملايمات و کسری اعتبارات و مادیات همچنان ادامه داشته است.^۲ شاید استقبال خانواده‌های زنجان از این آموزشگاه با وجود منطقه بندی شدن مدارس جهت ثبت نام فرزندانشان و در سوی دیگر علاقه مندی خود مدرسان و اساتید نسبت به فعالیت‌های آموزشی در این عمارت تاریخی، خود می‌تواند مؤید این مدعا و نشان دهنده‌ی جایگاه علمی این مدرسه‌ی ماندگار در سطح کلان باشد.

تنها دبیرستان ماندگار استان زنجان

تنها دبیرستان ماندگار استان زنجان از ابتدای تأسیس خود، فراز و فرودهای بسیاری به خود دیده‌است. در حد فاصل سال‌های ۵۵- ۱۳۴۸ بخشی از جنوب غربی محوطه‌ی دبیرستان «۱۷۶۰ متر مربع» که محل ورزش بسکتبال و والیبال دانش‌آموزان بوده و سند آن به نام دبیرستان مهمور بوده از آن تفکیک و تبدیل به ساختمان اداره‌ی کل آموزش و پرورش^۳ و فرمانداری کل زنجان گردید.^۴ این موضوع در همان اوقات و در سال‌های بعد از انقلاب، طی گفتگوها و خاطره

۱. اولین سایت کامپیوتر در استان در این دبیرستان با چند دستگاه کامپیوتر شروع به کار می‌کند.
۲. بعد از پیروزی انقلاب اسلامی این مدرسه در همه فعالیت‌های علمی سرآمد بوده به طوری که بیشترین آمار قبولی و حضور در المیادهای علمی به این مدرسه تعلق داشته است. در حال حاضر نیز با وجود راه اندازی مدارس خاص در استان، دبیرستان شریعتی با توجه به تعداد قبولی‌ها در کنکور، تعداد معلمان و دانش‌آموزان، امکانات و تجهیزات و ماندگاری آن از مدارس سرآمد در استان محسوب می‌شود. خبرگزاری جمهوری اسلامی، جلیل شامی، ۱۳۹۲/۱۱/۲۸
۳. در ابتدای دوره حکومت پهلوی اول، وزارتخانه «فرهنگ» با نام وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه نامیده می‌شد که بعدها اوقاف و صنایع از آن جدا شد و فقط معارف آن باقی ماند و چون واژه عربی بود به فرهنگ و هنر تبدیل شد و بعدها آموزش و پرورش در دوره پهلوی دوم از وزارت فرهنگ و هنر تفکیک و مستقل گردید و تمام امور فرهنگی از قبیل اداره کتابخانه‌ها، سینما، تئاتر و هنرهای زیبا و ... برای این وزارتخانه «فرهنگ و هنر» باقی ماند.
۴. ساختمان اداره آموزش و پرورش «حد فاصل دروازه رشت و چهار راه سعدی» را در زمان آقای سیف الله زند و دکتر اکبر بحرینی [ریاست وقت اداره کل] ساختند. یعنی کلنگی را دادند دست آقای زند که رئیس دبیرستان بود. ایشان کلنگش را زدند و یک دفعه بردند و ساختمان آموزش و پرورش شد بعد قسمت شرقی اش را بردند و یک مدرسه درست کردند. مرحوم

نویسی‌هایی، مورد نقد و بررسی از سوی برخی از فرهنگیان و بزرگان مواجه گردید که با وجود آن همه زمین بایر دولتی، لازم نبود محوطه و باغ و فضای مصفای دبیرستان تکه پاره شود و این کار را نوعی ... شمردند.

مرحوم سیف الله زند رییس وقت دبیرستان پهلوی ۵۵ - ۱۳۴۸

مرحوم ابوجعفر امام رئیس وقت مدرسه، ضمن گریزی به پیشینه‌ی دبیرستان مذکور در این باره می‌گوید: «یک بار به ما اطلاع دادند که از اداره‌ی فرهنگ طناب آوردند می‌خواهند این زمین را مجزا کنند برای اینکه اداره را آنجا بسازند. من فرستادم اینها را آوردند و به اداره هم زنگ زدم و اینها را اینجا توقیف کردم طنابشان را همینطور. که اینجا از این کارها نکنید. اینجا فضای سبز دانش‌آموزان است زمین فوتبال و والیبال و ... مجزا بود. گلخانه، زمین تنیس هم درست کردیم. بعداً تا موقعی که من بودم اینها از کار ساخت اداره در این مکان منصرف شدند»^۱. زنده یاد دکتر صارمی که خود دانش‌آموخته‌ی دبیرستان پهلوی بوده ضمن مرور خاطرات دوران کودکی خود در محله‌ی سرچشمه، در همین خصوص دل‌نوشته‌هایی دارد.^۲

اردبیلی، فصلنامه‌ی فرهنگ زنجان، شماره‌ی مسلسل ۲۰-۱۹، صفحه‌ی ۱۴

۱. همان منبع

۲. در این مدرسه علاوه بر کلاس‌ها و کتابخانه، سالن ورزش به نسبت مجهزی شامل بارفیکس، پارالل، هالتر و دارحلقه به همراه میزهای پینگ‌پنگ، سالن اجتماعات، آزمایشگاه‌های فیزیک و شیمی، کارگاه نجاری و کاردستی وجود داشت. زمین فوتبال و بسکتبال و والیبال هم بخشی از باغ بزرگ آن را تشکیل داده بود ... مسئولان آموزش و پرورش وقت نمی‌دانم با چه

در سال‌های پس از انقلاب و پایان جنگ تحمیلی، دبیرستان شریعتی با توجه به افزایش عمر آن و فرسودگی بخش‌هایی از عمارت، نیاز مبرم به مرمت داشت و بازسازی در آن احساس می‌شد. «در طی این سال‌ها (۱۳۶۸ تا ۱۳۷۲)» شاید تنها مرمت اساسی با رعایت حفظ بنای اولیه، در دوران مدیریت بیوک ملایی صورت گرفته باشد که مسئولین مدرسه اقدام به تعمیر سقف، لوله‌کشی، شوفاز، فونداسیون، و ترک‌های دیوار کردند^۱. بر اساس قرائن و شواهد گویا بازسازی و احیا دبیرستان تنها به همین یک بار خلاصه شده و تا اواخر دهه‌ی ۸۰ و یا بیشتر به خاطر عدم تخصیص اعتبارات لازم و ...، ظاهراً کاری اساسی در ارتباط با بازسازی و نوسازی دبیرستان صورت نمی‌گیرد.

با پیگیری مسئولین در این سال‌ها و با توجه به شاخصه‌هایی که این عمارت داشته، بنای تاریخی و فرهنگی شریعتی با قرار گرفتن در فهرست آثار ملی، جزو میراث فرهنگی کشور شناخته شد و تحت شماره ۲۶۸۹ در تاریخ ۱۳۷۹/۳/۱۷ در میان فهرست آثار ملی ایران به ثبت رسید. در پی ثبت ملی دبیرستان در سال ۱۳۷۹، اجرای طرح انتخاب مدارس ماندگار کشور از سال ۱۳۸۴ آغاز شد و در این بین هر استانی علاقمند بود مدرسه‌ی خود را در فهرست اضافه کند. شناسایی مدارس از سال ۱۳۸۳ آغاز شد و پس از ارسال اطلاعات و مشخصات تعداد فراوانی از مدارس به شورای عالی آموزش و پرورش، کارشناسان این شورا کار خود را برای گزینش این مدارس آغاز کردند. شاخص‌های این انتخاب مدارس، دارا بودن قدمت تاریخی و پیشینه‌ی آموزشی عالی و معماری خاص بود. از زنجان نیز دبیرستان شریعتی جزو مدارس معرفی شده به این طرح کشوری بود.

ذهنی بخشی از زمین‌های این مجموعه آموزشی را که در کنار خیابان قرار داشت تبدیل به ساختمان‌های زشت و بی روح و باسماهی کردند. دکتر علی اکبر صارمی، تار و پود هنوز ... سرگذشت من و معماری ما، صفحه ۳۹
۱. عادل صمدی تبار، از روزگاران رفته حکایت، البرز خرم، شماره ۳۶، صفحه ۱۲، ۷ مرداد ۱۳۸۵

شماره: ۲, ۷, ۱۱, ۱۵, ۱۳	بسمه تعالی	وزارت آموزش و پرورش		
تاریخ: ۸۹, ۱۱, ۲۵		اداره کل آموزش و پرورش استان زنجان		
پیوست:		اداره آموزش و پرورش ناحیه ۲ زنجان		
« سال همت مضاعف، کار مضاعف گرامی باد »				
به: اداره کل آموزش و پرورش استان زنجان				
از: اداره آموزش و پرورش ناحیه ۲ زنجان				
موضوع: مدارس ماندگار				
با سلام				
احتراماً، در بازگشت به نامه شماره ۱۳-۱۳۶۱۵۴۱/۶۸۱-۸۹/۱۲/۹-تعداد ۵ فرم تکمیل شده مدارس ماندگار مربوط به دبیرستان شریعتی بیپوست جهت هر گونه اقدام لازم ارسال میگردد. /ح				
بمکملی رئیس اداره آموزش و پرورش ناحیه ۲ زنجان	مدیر محترم دبیرستان پسرانه ۸۹, ۱۲, ۲۵			
<table border="1"> <tr> <td>برخلاف: ۶۴۴۱ ✓</td> </tr> <tr> <td>تاریخ: ۱۳۸۹ / ۱۲ / ۲۵</td> </tr> </table>			برخلاف: ۶۴۴۱ ✓	تاریخ: ۱۳۸۹ / ۱۲ / ۲۵
برخلاف: ۶۴۴۱ ✓				
تاریخ: ۱۳۸۹ / ۱۲ / ۲۵				
تلفن: ۴۴۰۸۵۵-۸	نشانی: زنجان، بلوار دکتر چمران، روبروی استانداری			
کد پستی: ۴۵۱۳۶۳۱۱۴	دورنویس: ۴۲۴۷۴۵۵-۴۲۴۷۸۸۸			
پایگاه اینترنتی: WWW.Zanjan.medu.ir/5702				

نامه نگاری در خصوص طرح ماندگاری دبیرستان دکتر علی شریعتی سال ۱۳۸۹

تا اواسط دهه‌ی ۸۰ محل ساختمان اداری و سالن اجتماعات «بحرینی سابق» و سایر کاربری‌های سازمان آموزش و پرورش همچنان در ضلع جنوب‌غربی محوطه‌ی دبیرستان شریعتی مستقر بود. بعدها با ریزش و فرسوده شدن بنا و احتمال بروز خطرات و حوادث جانی تخلیه گردید.^۱

۱. ساختمان اداره کل آموزش و پرورش استان ابتدا به جنب دانشگاه پیام نور و سپس به بلوار دارالقرآن نرسیده به میدان تربیت، جنب معاونت برنامه و بودجه استانداری زنجان منتقل گردید.

در این مدت با وجود تأکید شورای فنی استان مبنی بر لزوم تخریب و ضرورت امحاء بقایای ساختمان یاد شده، مدت‌ها این ساختمان خالی از سکنه، توسط شمع‌های چوبی در کنار پیاده‌رو سر پا نگه داشته می‌شد.^۱ عاقبت این ساختمان اداری که پیش از انقلاب به ساختار و هویت اولیه و تاریخی دبیرستان شریعتی تحمیل شده بود، توسط سازمان آموزش و پرورش و اداره‌ی کل نوسازی مدارس تخریب گردید.^۲

در پی شناسایی عمارت شریعتی به عنوان میراث فرهنگی و ملی و ثبت قانونی آن و تخریب ساختمان اداره‌ی کل آموزش و پرورش استان در جبهه‌ی جنوبی بنا، «امراهی» مدیرکل میراث فرهنگی استان زنجان با اشاره به دور سوم سفر استانی هیأت دولت «احمدی نژاد» در گفتگویی اظهار داشت: برای تصویب در جلسه هیأت دولت پیشنهاد کرده‌ایم، مجموعه‌ی دبیرستان شریعتی برای راه‌اندازی موزه‌ی زنجان به این سازمان واگذار شود.^۳ در این کش و قوس‌ها استاندار اسبق زنجان (دکتر رئوفی نژاد) در مقام شخص عالی استان نیز وارد کار شده و از واگذاری دبیرستان شریعتی طی دو سال آینده به میراث فرهنگی استان خبر داد.

با ورود اداره‌ی اوقاف و امور خیریه‌ی زنجان به قصه‌ی پر غصه‌ی دبیرستان شریعتی و اعلام مواضع از سوی مدیرکل اوقاف و امور خیریه‌ی استان که گویا مسجد و بقعه و امام زاده‌ای در دبیرستان شریعتی وجود داشته و وقف بوده و در زمان پهلوی اول خراب شده است و لذا باید امام زاده‌ی مکشوفه‌ی «شاه اسماعیل»، در دبیرستان مذکور احیا شود^۴ ... مبحثی پیچیده و فراتر از

۱. جمعی از شهروندان زنجانی پیگیر موضوع شده و در نامه‌هایی به نهادهای مسئول، به اهمیت تخریب بقایای ساختمان اداری سابق سازمان آموزش و پرورش تأکید و تصریح نمودند که تخریب ساختمان‌های اداری تحمیل شده به مجموعه‌ی تاریخی دبیرستان، سبب احیای این اثر تاریخی نیز خواهد شد ... نقل به تلخیص و اضافات، <http://zanjan.isna.ir>

mainnews چهارشنبه ۸ آبان ۱۳۸۷

۲. با تخریب این ساختمان مردم انتظار داشتند اصالت اولیه‌ی این واحد آموزشی با بازسازی زمین‌های اولیه‌ی ورزشی و باغ و گل و گیاه سابق به آن برگردانده شود ولی این محقق نشد به طوری که بعد از گذشت چندین سال از تخریب ساختمان مذکور، از اواخر سال ۱۳۹۵ با نظارت میراث فرهنگی و در اقدامی کاملاً مجهول! ضمن مسدود شدن معبر جنوبی و خیابان اصلی دبیرستان، فعالیت‌های پیاده رو سازی و جدول کشی و درست کردن آب نما و ... در آن اجرا شد.

۳. خبرگزاری ایسنا، ۱۳۸۹/۹/۱

۴. حجت‌الاسلام علی باقری در گفت‌وگو با ایرنا می‌گوید: در زمان قبل از انقلاب تخریب امامزاده‌های مختلف در شهر زنجان از جمله امامزاده (سیدابراهیم) فعلی شهر زنجان و امامزاده «شاه اسماعیل» دبیرستان شریعتی مورد توجه سران طاغوت قرار گرفته بود. در آن دوران تخریب امامزاده سید ابراهیم با مقاومت مردمی روبرو شده و اما امامزاده شاه اسماعیل را تخریب کردند. پس از مدت زمان طولانی وجود امامزاده در دبیرستان شریعتی توسط افرادی به نام مورد تأیید قرار گرفت ... هم اکنون جنازه این شخص در یکی از حجرات دبیرستان دفن شده است ... با شناسایی دقیق محل دفن امامزاده در

آنچه که در پی ثبت این عنصر میراث فرهنگی انتظار می‌رفت به روی آن گشوده می‌شود و یک معادله‌ی چند مجهولی به بار می‌نشیند.^۱

کلاف پیچیده‌ی دبیرستان شریعتی زنجان با انتصاب سرپرست جدید اداره‌ی کل میراث فرهنگی استان^۲ و مصاحبه‌ی ایشان و معاونش^۳ با رسانه‌ها که از تبدیل دبیرستان شریعتی به موزه‌ی علوم و فنون خبر دادند و این که به محض واگذاری این مدرسه از سوی آموزش و پرورش، عملیات اجرایی این پروژه آغاز خواهد شد^۴ به نوعی این آموزشگاه دولتی را بیش از پیش در خماری و

این دبیرستان «شریعتی» کلنگ زنی و احیاء آن آغاز خواهد شد. بر اساس مطالب ارایه شده این امامزاده به علت روشن کردن شمع‌های بسیار زیاد در بین اهالی به امامزاده «اسماعیل شماع» معروف بوده است. وی تصریح کرد: با هماهنگی و همکاری‌های انجام گرفته با اداره کل آموزش و پرورش استان زنجان، مشکلی در احیاء این مکان وجود ندارد. نقل با تلخیص و بدون تصرف در متن اصلی، خبرگزاری جمهوری اسلامی - تاریخ خبر: ۱۳۸۹/۱۲/۲۳

۱. طرح این موضوع منجر به دعوی حقوقی بین اداره آموزش و پرورش و اداره اوقاف بر سر مالکیت دبیرستان شریعتی در چند سال گذشته گردید که در ادامه این مقاله به این موضوع پرداخته خواهد شد.

۲. یحیی نقی زاده محبوب

۳. عسگریان

۴. این طرح از جمله طرح‌های مهر ماندگار استان زنجان است که در سال جاری با توافق انجام شده میان اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری زنجان و آموزش و پرورش استان، اجرایی می‌شود. در این زمینه و با تخصیص اعتباری بالغ بر ۴۰ میلیارد ریال درصدد ساخت مدرسه‌ای برای آموزش و پرورش و تبدیل بنای این مدرسه به موزه علوم و فنون

فراموشی از برنامه های عمرانی و احیاء قرار داد.

همزمان با بروز تنش‌های فزاینده بین ادارات دولتی بر سر کسب سروری و مالکیت بر این واحد آموزشی دولتی، ورود همزمان و با چاشنی حب و بغض برخی سایت‌های اینترنتی و شبکه‌های اطلاع‌رسانی در مقوله نیز، در نوع خود قابل توجه می‌باشد به طوری که در خصوص چگونگی تصمیم‌گیری در باره‌ی سرنوشت مدرسه‌ی شریعتی، وارد گود اختلافات حقوقی مابین دوائر دولتی شدند و نظرات خاص خودشان را جهت تنویر افکار عمومی ابراز کردند.^۱ و حتی اطلاعات غلطی به خوانندگان ارائه کردند: «شنیده‌ها حاکی از آن است که، چند ماهی هست که ساختمان قدیمی آموزش و پرورش که بر روی این امام زاده ساخته شده بود، کاملاً تخریب شده است و هیچ اقدامی هم برای بازسازی و احیای امام‌زاده‌ی مدفون در دبیرستان به عمل نمی‌آید. به نظر شما این کار بی‌احترامی به این امام زاده‌ی محترم نیست؟»^۲

این اختلافات بر سر مالکیت دبیرستان شریعتی دو سه سال ادامه داشت و هیچ یک از طرفین دعوی از موضع خود عقب‌نشینی و یا عدول نمی‌کردند. نظر به حل و فصل نشدن نهایی قضیه، موضوع مطروحه منجر به بروز دعوای حقوقی مابین آموزش و پرورش و سوی دیگر اداره‌ی اوقاف و امور خیریه‌ی زنجان و تشکیل پرونده در دادگستری و نهایتاً صدور رأی دادگاه در این خصوص گردید.^۳

هستیم. مصاحبه مهرداد عسگریان، خبرگزاری شبستان، ۱۳۹۱/۴/۲۷

۱. بنا بر گفته وزیر محترم اطلاعات [وقت آقای مصلحی که قبلاً در پست ریاست سازمان اوقاف و امور خیریه بودند در حیات مدرسه شریعتی زنجان، امام‌زاده ای مدفون می‌باشد که نامشان امام‌زاده سید اسماعیل برادر امام‌زاده فعلی زنجان یعنی سید ابراهیم (ع) می‌باشند. زنجان ارزشی، ۱۲ آذر ۱۳۹۱

۲. همان منبع

۳. فریدون واسعی مدیرکل دفتر حقوقی وزارت آموزش و پرورش روز گذشته در جمع اصحاب رسانه های استان زنجان گفت: دو سال پیش مشکل ملکی دبیرستان به وزارتخانه منعکس شده و مشخص شد که موقوفه و امام‌زاده بودن این مکان ادعایی بیش نبوده است چرا که هیچ سند معتبری دال بر این قضیه ارائه نشد و لذا رأی به نفع آموزش و پرورش صادر شده است. امیدواریم دبیرستان شریعتی که مدرسه ماندگاری است همچنان در عرصه تعلیم و تربیت فعال باشد. خبرگزاری بین المللی قران «ایکنا» دوم مهر ماه ۱۳۹۳

شماره : ۵۷۰۰ / ۸۶۱۹ / ۳۰	 جمهوری اسلامی ایران وزارت آموزش و پرورش اداره کل آموزش و پرورش استان زنجان
تاریخ : ۱۳۹۲/۳/۸	
پیوست : ۵ برگ	
سال حماسه سیاسی و حماسه اقتصادی گرامی باد.	
بسمه تعالی باصولات بر حضرت محمد وآل محمد(ص)	
به : اداره ی آموزش و پرورش ناحیه ۲ زنجان از : اداره ی کل آموزش و پرورش استان زنجان موضوع : دبیرستان شریعی یا سلام	
احتراماً مقتضی است دستور فرمائید اسناد و مدارک مشروحه ی ذیل در ارتباط با دبیرستان شریعی جهت ارسال به شورای عالی آموزش و پرورش تهیه و تا مورخه ی ۹۲/۳/۱۹ به دفتر معاونت متوسطه این اداره کل ارسال نمایند.	
۱- تکمیل کامل فرم الف و ب پیوست ۲- تاریخچه مدرسه حداقل در دو صفحه A4 ۳- اسناد قدیمی (بصورت اسکن شده) از قبیل سند مدرسه، کارنامه، نامه نگاری، دفاتر بازدید و کتب قدیمی ۴- عکس از تمام قسمت های مدرسه توسط عکاس یادوربین دیجیتال ۵- مصوبه شورای آموزش و پرورش استان و تاییدیه سازمان نوسازی مدارس و میراث فرهنگی در صورت وجود.	
نظری مدیرکل آموزش و پرورش استان زنجان از طرف عسگری - معاون آموزش متوسطه	رونوشت : - دفتر مدیرکل محترم - دفتر ریاست آموزش متوسطه - رؤسای محترم ادارات حراست و ارزهای عملکرد
آدرس پستی : زنجان - بازار دارلقان کریم - دوروی مسلمی - جنب ساختمان مدیریت ویژه بوزاری استانی / تلفن : ۰۵۰ - ۴۳۳۱۰۵۱ - ۴۳۳۱۰۵۲ - ۴۳۳۱۰۵۳ - ۴۳۳۱۰۵۴ - ۴۳۳۱۰۵۵ پیکان تبریز http://www.zanjan.medu.ir	

دستورالعمل و اقدامات اداره کل آموزش و پرورش استان در مورد تهیه الزاماتی
از سوی مسئولین در جهت اعلام ماندگاری دبیرستان شریعی سال ۱۳۹۲

اختلافات موجود و سردرگمی ها و فراموشی ها برای کهن ترین دبیرستان استان زنجان که نیاز به مرمت اساسی و نوازش داشت به باور کسانی که سال های مدید به این آموزشگاه تعلق خاطر داشتند نوعی نامهربانی قلمداد می شد ... از یک سو ثبت فرهنگی این دبیرستان به عنوان

میراث و از سوی دیگر ادعای اداره‌ی اوقاف مبنی بر وقفی بودن زمین و وجود قبرستان^۱ باعث شد این مدرسه در بین کشمکش‌های این ادارات با آموزش و پرورش به انزوا کشیده شود و از خاطر مسئولان برود چرا که از سال ۱۳۸۴ هیچ بازسازی در این مدرسه صورت نگرفته بود و بخش قابل توجهی از این مدرسه‌ی کهنسال رو به تخریب بود و بواقع توجه جدی مسئولان را می‌طلبید.^۲

در شهریور ۹۲ مسئول دفتر فنی اداره‌ی کل میراث فرهنگی استان در گفت و گو با ایسنا در همین خصوص گفت که: تبدیل نشدن دبیرستان به موزه‌ی علوم و فنون با وجود اقدامات لازم از قبیل تهیه‌ی نقشه‌ی طرح موزه، مقدمات مرمتی و مشاوره‌های مرمتی از سوی اداره کل میراث فرهنگی مربوط به آموزش و پرورش می‌شود.^۳

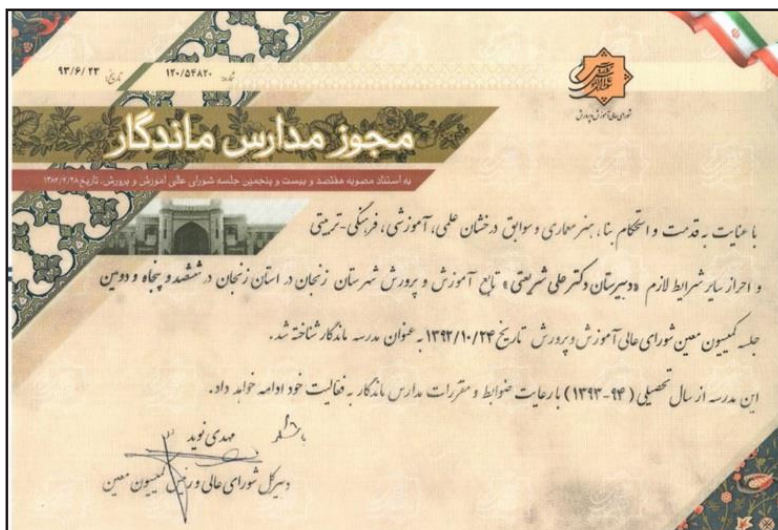
در همین راستا مدیر آموزش و پرورش ناحیه دو زنجان، ضمن اشاره به قدمت تاریخی دبیرستان مزبور گفت: در شورای عالی کشور طرحی با عنوان مدرسه‌ی ماندگار در سطح کشور اجرا می‌شود که طبق آن مدرسه شریعتی نیز منوط بر اینکه شرایط مورد نظر را اجرا و کسب کند به مدرسه‌ی ماندگار تبدیل خواهد شد و در این زمینه، اداره کل میراث فرهنگی و شهرداری باید کمک کنند.^۴

۱. بنا به اظهاراتی که بعدها تأیید نشد، این مدرسه قبل از احداث قبرستان بوده است و چون قبرستان بوده وقف محسوب شده و باید در اختیار اوقاف قرار گیرد، اما پیگیری‌های مسئولان آموزش و پرورش استان، مردم و مدیریت این مدرسه موجب شد تا سند قطعی به عنوان سند آموزشی این مدرسه اخذ شود. به همین منظور طوماری ۶ متری توسط مردم امضا شد. در نهایت و با ارائه اسناد معتبر این مدرسه به عنوان مدرسه شریعتی زنجان باقی ماند. شبکه اطلاع رسانی دانا، جلیل شامی، ۱۳۹۲/۱۱/۲۸

۲. بعدها پس از پیگیری‌های صورت گرفته از سوی اداره حقوقی، املاک و حمایت قضایی آموزش و پرورش استان زنجان، ادعای ادارات دیگر مردود اعلام شد و اداره آموزش و پرورش ناحیه ۲ به عنوان مالک این مدرسه شناسایی شد.

۳. امیر ارجمند اعلام کرد: آموزش و پرورش در تحویل مدرسه به این اداره به تعهدات خود عمل نکرده است و اعلام کرده که در آن مکان مدرسه دایر است و مکان دیگری برای جایگزینی آن در اختیار ندارند. همشهری، شماره ۶۰۶۴، نوزده شهریور ۱۳۹۲

۴. مصاحبه فیروز بهلولی، همشهری، شماره ۶۰۶۴، نوزده شهریور ۱۳۹۲

مجوز ماندگاری این واحد آموزشی از سوی مراجع رسمی کشور - دفتر دبیرستان شریعتی زنجان

سرانجام بعد از یک دهه تفحص و بررسی کارشناسی از بین ۵۱ مدرسه استان زنجان که برای ارزیابی به شورای عالی آموزش و پرورش معرفی شده بود، دبیرستان دکتر شریعتی واقع در ناحیه‌ی دو شهر زنجان (محل‌هی دروازه رشت) در تاریخ ۱۳۹۲/۱۰/۲۴ به عنوان مدرسه‌ی ماندگار انتخاب و نماینده‌ی استان در بین ۲۱ مدرسه‌ی ماندگار کشور گردید.^۱ با مطرح شدن ساختمان مذکور به عنوان میراث فرهنگی و هم چنین مدرسه‌ی ماندگار و معارض بودن اداره‌ی اوقاف، ظاهراً اقدامی از سوی میراث فرهنگی زنجان در جهت بهسازی دبیرستان به عمل نمی‌آید. در این خصوص جلیل شامی [مدیر اسبق دبیرستان]، ضمن قدردانی از زحمات دست‌اندرکاران این مجموعه برای ماندگار شدن آموزشگاه شریعتی زنجان و این که این مجموعه مجهز به آزمایشگاه‌های مختلف، سایت کامپیوتری با ۳۰ دستگاه کامپیوتر، سالن کنفرانس، سایت هوشمند، سالن و زمین‌های ورزشی متعدد است عنوان می‌دارد که میراث فرهنگی در جهت نوسازی و ترمیم مدرسه با حفظ بنای اولیه‌ی آن، تاکنون کاری صورت نداده است.^۲

۱. در این میان سهم برخی از استان‌های کشور سه یا دو مدرسه ماندگار و سهم برخی از استان‌ها عدم انتخاب هیچ مدرسه‌ی ماندگار بود.

۲. با وجود این که این بنا به عنوان مدرسه ماندگار کشوری و به عنوان میراث فرهنگی معرفی شده است، اما اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان زنجان تاکنون هیچ اقدامی برای بهسازی و مرمت این بنا انجام نداده و اداره کل

کش و قوس‌های موجود بر سر آینده‌ی دبیرستان دکتر شریعتی هنوز ادامه داشت و نقطه‌ی پایانی بر اختلافات و تضاد موجود بین مدعیان مالکیت این بنا قابل تصور نبود و در این گیرودار، پاسداری و یا بازگرداندن شخصیت حقیقی این مدرسه به سر جای اولیه‌ی آن که از چند سو مورد تمایل بود! در هاله‌ای از ابهام قرار داشت.

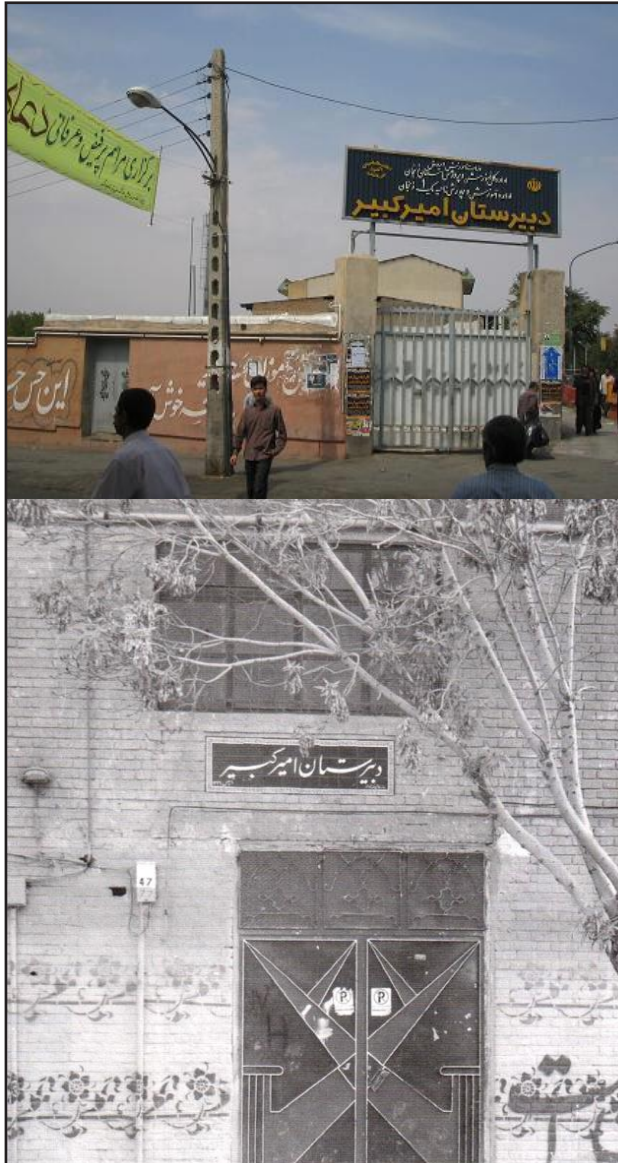
مهندس جمشید انصاری استاندار و دانش آموخته‌ی دبیرستان امیرکبیر زنجان، طی سخنانی در جلسه‌ی شورای عالی آموزش و پرورش استان در اردیبهشت ۹۳، با اشاره به این که ۷۰ درصد هویت علمی شهر زنجان مربوط به دبیرستان امیرکبیر بود گفت: تخریب دبیرستان امیرکبیر^۱ به بهانه‌ی بازسازی، اقدامی نادرست از سوی آموزش و پرورش وقت محسوب می‌شود.^۲ وی در ارتباط با ماندگاری دبیرستان دکتر شریعتی، با تأکید بر این که دبیرستان شریعتی باید بر اساس شرایط و ضوابط مدارس ماندگار، اقدام به انتخاب هیأت امنایی با شرایط خاص نماید تصریح داشت:

نوسازی و تجهیز مدارس همچنان بار این مدرسه را به دوش می‌کشد. مشکلات این مدرسه با اعتبارات و کمک‌های آموزش و پرورش و کمک‌های مردمی تنها حل نمی‌شود بلکه باید میراث فرهنگی و مسئولان دست اندرکار در حل مشکلات، این مدرسه را یاری کنند. شبکه اطلاع رسانی دانا، جلیل شامی، ۱۳۹۲/۱۱/۲۸

۱. بنای اولیه‌ی دبیرستان دولتی امیرکبیر در سال ۱۳۲۹ هنگام ریاست علی رضا میرهاشمی، در جنوب غربی زنجان در محلی به نام قیزلار باغی که پیش از آن قبرستان متروکه‌ی عمومی شهر بوده احداث شد و به سال ۱۳۳۱ و در زمان دولت مرحوم دکتر محمد مصدق افتتاح گردید. باری ساختمان دبیرستان در طی چند دهه گذشته، نرمک نرمک به سوی فرسودگی پیش رفت تو گویی که می‌خواست بگوید مرا بازسازی کنید. پس از تصمیم نهائی دال بر تخریب آن، طی مراسمی، کنگ احداث ساختمان جدید دبیرستان با مساعدت بنیاد فرهنگی (عباس) مصلی نژاد در فضائی به مساحت ۶۳۰۰ متر مربع و با هزینه‌ی ای بالغ بر سه میلیارد تومان در دو فاز: ۱- ساختمان آموزشی ۱۸ کلاسه ۲- سالن ورزشی و مجهز به... با حضور آقای ندرلو (سرپرست اداره کل آموزش و پرورش زنجان) بر زمین زده شد. تصمیم بر آن گرفته شد که بعد از اتمام پروژه، این دبیرستان به صورت هیأت امنائی و نمونه دولتی اداره و سازماندهی گردد و محل تحصیل دانش‌آموزان مستعد و نخبه بعد از قبولی در آزمون ورودی باشد. در سال ۱۳۸۷ با شروع به کار گروه تخریب چی، این دبیرستان وارد فاز جدیدی از حیات دیرینه خود گردید و عملیات ساخت و ساز آن از مرداد ماه ۱۳۸۸ شروع و در شهریور ماه ۱۳۸۹ به پایان رسید. در طول مدت احداث ساختمان جدید محل مدرسه امیرکبیر به نصراله خان ساختمان جدید الاحداث مدرسه دبیرستان دخترانه فرهنگیان اتحاد و دبستان دخترانه شهید جلیل‌خانی - محل اسبق مدرسه راهنمائی دخترانه شهادت و دبستان دخترانه وحدت منتقل شد و پس از اتمام مراحل ساخت در تاریخ ۱۳۸۹/۷/۲۶ با حضور استاندار اسبق زنجان (رئوفی نژاد) و مدیرکل وقت آموزش و پرورش استان (امیر نظری) و جمعی از مدیران و مسئولین محلی افتتاح و به بهره برداری کامل رسید. اسامی مدیران دبیرستان هیأت امنائی امیرکبیر از بدو تأسیس تاکنون: هاشم دلپذیر تبریزی (سال ۱۳۳۲)، مهندس احمد کاوندی، رحیم چیت ساز، فضل الله طارمیان (از مهر ماه ۱۳۴۲ تا ۱۳۵۷)، اکبر خلخالی، جواد شریبانی، مجید دادلوئی، سعید شرفی، صفی الله حیدری، سید رضی میرصادقی، صمد بیات، گنجی، محمود میرزائی و شیری. از مرحوم حسن غضنفریان پدر مرحوم دکتر امیر اعلم غضنفریان (دانشمند زنجانی) نیز به عنوان (مدیر دبیرستان امیرکبیر زنجان) نام برده شده است.

۲. پایگاه اطلاع رسانی وزارت کشور، ۱۳۹۳/۲/۸

دبیرستان دکتر شریعتی زنجان جزء ۲۱ مدرسه ماندگار کشور به ثبت رسیده است.^۱

دو تصویر قدیمی از ساختمان اولیه دبیرستان امیرکبیر زنجان

۱. مجله اینترنتی ابرارنامه ۱۳۹۳/۲/۲۴ به نقل از روزنامه اطلاعات چهارشنبه ۱۳۹۳/۲/۱۷

جمشید انصاری در اولین روز بازگشایی مدارس «مهر ماه ۱۳۹۳» در مراسم نواخته شدن زنگ مهر و مقاومت در دبیرستان شریعتی که با حضور فریدون واسعی مدیر کل حقوقی، املاک و حمایت قضایی وزارت آموزش و پرورش و جمعی از اهالی زنجان و خیرین مدرسه‌ساز برگزار شد، ضمن اشاره به حفاظت و رسیدگی هر چه بیشتر از گنجینه‌ی آموزش و پرورش، گریزی هم به تاریخ تأسیس این دبیرستان ماندگار استان داشت که چگونه همزمان با دانشگاه تهران در سال ۱۳۱۳ ایجاد شده است. انصاری در ادامه سخنانش اظهار داشت در طول این سال‌ها، انسان‌های بزرگی از این مدرسه فارغ‌التحصیل شده و مدارج عالی علمی را در کشور و خارج از کشور طی کرده و خدمات ارزنده‌ای برای مردم کشور و استان از خود به یادگار گذاشته‌اند. کمتر بنایی در شهر زنجان ما به یاد داریم این همه آثار و برکات برای مردم کشور و استان داشته است.^۱

در مراسم یاد شده فریدون واسعی در خصوص وضعیت دبیرستان شریعتی با بیان این که مشکل

۱. استاندار زنجان با اشاره به ابراز نگرانی یکی از خیرین مدرسه‌ساز زنجان مبنی بر تغییر شکل و هویت دبیرستان از قالب آموزشی به مکانی زیارتی گفت: تربیت انسان‌های فرهیخته در این دبیرستان بیانگر ارزش و جایگاه والای این مکان بوده و وجود این نیروها می‌تواند منشاء خیر و برکات بر کل جامعه باشد و باید به اهمیت حفظ و نگهداری و مرمت این اماکن در زنجان پرداخته شود. هم اکنون این دبیرستان با این هویت و شکل موجود مکان با کرامتی است و باید با این منظر به این مجموعه آموزشی نگاه کرد. خبرگزاری تی نیوز ۱۳۹۳/۷/۱

خاصی برای مدرسه بودن دبیرستان مزبور وجود ندارد، گفت: دبیرستان شریعتی جزو املاک اختلافی است و ۲ سال پیش مشکل این مدرسه منعکس شد و به دلیل وجود نداشتن شجره نامه و مدرکی مبنی بر امام زاده بودن آن در طی اقدامات قضایی رأی به نفع آموزش و پرورش صادر شد و مشکل خاصی برای مدرسه بودن آن وجود ندارد و این مدرسه جزو مدارس ماندگار کشور معرفی شده است.^۱

اقدامات اساسی انجام شده برای تأسیس و راه اندازی مدرسه ماندگار

تأسیس دبیرستان ماندگار شریعتی در شش صد و پنجاه و دومین جلسه‌ی کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش (۱۳۹۲/۱۰/۲۴) تصویب گردیده و مجوز آن به شماره‌ی ۱۲۰/۵۴۸۲۰ به تاریخ ۱۳۹۳/۰۶/۲۳ از سوی شورای عالی آموزش و پرورش کشور با امضای دبیرکل شورای عالی آموزش و پرورش و رئیس کمیسیون معین، جناب آقای دکتر مهدی نوید صادر گردید و طی نامه‌ی شماره ۴۲۰/۲۰۶۰۷۳ به تاریخ ۱۳۹۳/۱۰/۱۴ از دفتر آموزش متوسطه‌ی وزارت آموزش و پرورش به اداره‌ی کل آموزش و پرورش استان زنجان ارسال گردید.

در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳ پس از دریافت بخشنامه‌ها و آیین‌نامه‌های ذی‌ربط در اولین فرصت ممکن اقدامات لازم با تشکیل جلسات اولیه و تشکیل هیأت امنای مدرسه، در خصوص اجرائی نمودن آیین‌نامه و شیوه‌نامه‌ی تأسیس مدارس ماندگار به عمل آمد و هم‌اکنون به فعالیت خود ادامه می‌دهد.^۲

چشم‌انداز مدرسه ماندگار

با وجود مدارس «ماندگار» این امکان به وجود می‌آید که با فراهم آوردن شرایط مناسب تحصیلی برای افراد مستعد و خلاق و استفاده‌ی بهینه از امکانات و قابلیت‌های موجود، از تجارب ارزنده‌ی فارغ‌التحصیلان خود بهره‌مند و به‌عنوان الگویی مناسب و پیشرفته در زمینه‌های آموزشی و تربیتی به سایر واحدهای آموزشی معرفی شوند.^۳

۱. سه شنبه اول مهر ماه ۱۳۹۳ خبرگزاری مهر

۲. همان

۳. همان

رویدادهای مهم مدرسه ماندگار

۱. تشکیل هیأت امانت دبیرستان با حضور استاندار و مدیرکل و ریاست محترم ناحیه ۲
 ۲. تجلیل از دبیران، مدیران و بازنشستگان سال‌های ۱۳۶۶ تا ۱۳۷۰ توسط دانش‌آموزان رشته‌ی ریاضی و فیزیک آن دوره با همکاری دبیرستان
 ۳. برگزاری مراسم یادبود مدیر اسبق دبیرستان مرحوم ابوجعفر امام که مدت ۲۲ سال مدیریت دبیرستان را بر عهده داشتند.
 ۴. مرمت نمای ساختمان و نمای جنوبی ساختمان و تعویض ناودان‌های پلاستیکی با گالوانیزه با همکاری میراث فرهنگی شهرستان.
 ۵. هوشمندسازی یک کلاس (با نصب برد هوشمند و پرده، وایت برد) - تکمیل ۲ سایت کامپیوتر در دو اتاق مجزا (توسط معاونت فناوری)
 ۶. ایجاد شبکه اینترنت در اکثر اتاق‌های مورد نیاز دبیرستان (مدیریت، معاونت‌ها، دبیرخانه) توسط معاونت فناوری
 ۷. راه‌اندازی یک طبقه‌ی آزمایشگاه
 ۸. گزینش دانش‌آموزان و دبیران با عنایت به دستورالعمل و شیوه‌نامه‌ی مدارس ماندگار
 ۹. کسب مقام قهرمانی در رشته‌های مختلف ورزشی فرهنگی و هنری و علمی^۱
- روزنامه‌ی همشهری در خصوص دبیرستان شریعتی و مسئولیت و میزبانی طولانی‌مدت این مدرسه از دانش‌آموزان زنجان‌ی در ادوار مختلف تاریخ و تبعات سنگین این میزبانی!؛ در مطلبی قابل تأمل و طرح سوالی بودار! و این که گویا باید یک هویت‌سازی جدید [موزه و یا ...] در باره‌ی این مدرسه به عمل بیاید تا سالم بماند با زیر سؤال بردن دانش‌آموزان و گرفتن انگشت اتهام به سوی آن‌ها می‌نویسد: «به در و دیوارهای مدرسه که خوب دقت کنی جای خودکار و نوشته‌های بی سر و تهی دیده می‌شود که زیبایی کاشی‌ها و نقش و نگارها را کم‌رنگ می‌کند. انگار نامهربانی مسئولان با این بنای کم‌نظیر به دانش‌آموزان نیز سرایت کرده است که این گونه دیوار را با نوشته‌های خود خط‌خطی کرده‌اند و نخستین سؤالی را که به فکر بیننده انتقال می‌دهد این است که چرا مدرسه‌ای با این قدمت باید هنوز میزبان ۴۰۰،۵۰۰ دانش‌آموزان در قالب ۱۴ کلاس درس

باشد تا مورد آسیب قرار گیرد!!» آنچه که با مطالعه‌ی این متن در درجه‌ی اول به ذهن مخاطب خطور می‌کند پیشنهاد به مسئولین امر و تشویق آن‌ها است به این که هر چه زودتر این آموزشگاه را تخلیه کنید تا با تغییر کاربری در این مدرسه‌ی ماندگار استان، زندگی به آن نرسد و خلق الله بیش از این، شاهد ضرر و زیان وارده به در و پیکر این بنای فرهنگی و تاریخی نشود!!

شاید اهالی زنجان از ظرفیت مناسبی که این شهرستان در زمینه‌ی ایجاد موزه‌های مختلف مردم شناسی و تاریخی از آن برخوردار بوده اطلاع داشته باشند. طرح و پیشنهاد تأسیس این موزه‌ها بیشتر در جلسه شورای برنامه ریزی شهرستان زنجان انجام می‌گیرد. با افتتاح این موزه‌ها بدون شک شرایط معرفی شهرستان زنجان در زمینه‌های مختلف اجتماعی و فرهنگی به مسافران و گردشگران فراهم می‌شود. شاید خوانندگان محترم از خود بپرسند این مطلب چه موضوعیتی با مدرسه‌ی شریعتی دارد؟

مراسم گردهمایی و تجلیل از معلمین گذشته دبیرستان شریعتی توسط فارغ التحصیلان سال ۱۳۷۰ در ۳۰ بهمن ۱۳۹۳

اشخاص شناخته شده در تصویر: در ردیف اول ایستاده از چپ آقایان: جنتی، زرغامی، رشتچی، فاروسی، محمد اختری، نوذری، رجحانی، مقیمی، بهروزی، نیکوخصال، حساس، حسن مظفری (مدیرکل فعلی آموزش و پرورش)، در ردیف دوم و سوم آقایان: دین محمدی، بیوک ملائی (مدیر وقت دبیرستان شریعتی)، نصرت پوراسکندری، تمجدی (مدیرکل اسبق آموزش و پرورش)، اصفهانیان، شجری و زیدا... رحمانی پور (مدیر فعلی دبیرستان شریعتی)

پیش از این گفتیم که قرار بود یکی از طرح‌های مهر ماندگار استان زنجان «موزه‌ی علوم و فنون» در سال ۱۳۹۱ با توافق انجام شده میان اداره‌ی کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان زنجان و اداره‌ی کل آموزش و پرورش با تحویل دبیرستان شریعتی به میراث فرهنگی اجرایی بشود که این طرح با اعلام ماندگاری مدرسه و عدم تحویل آن از سوی اداره‌ی کل آموزش و پرورش استان زنجان اجرایی نشد. با گذشت مدتی از منتفی شدن طرح «موزه‌ی علوم و فنون»، پای فرمانداری زنجان هم در خصوص تغییر کاربری در واحد آموزشی ماندگار شریعتی وسط آمد و در این اثنا فرماندار وقت زنجان (مجید فرخی) در گفتگویی این بار از پیشنهاد تغییر وضعیت دبیرستان شریعتی به «موزه‌ی فرهنگ» (تعلیم و تربیت) خبر داد.^۱

فرماندار زنجان با بیان این که شریعتی یکی از مراکزی است که قابلیت تبدیل شدن به موزه را دارد تصریح کرد این مدرسه جزء مدارس ماندگار کشور بوده و دارای تاریخچه‌ای قدیمی است. وی با اشاره به این که پیشنهاد تبدیل این مدرسه به موزه‌ی فرهنگ استان توسط فرمانداری به استانداری داده شده عنوان کرد پس از پذیرش طرح این مدرسه که ساختمانی تاریخی و بنایی زیبا را داراست به مکانی برای معرفی فعالیت‌های فرهنگیان در طول تاریخ پرافتخار استان تبدیل می‌شود.^۲ به عقیده‌ی برخی از اصحاب فرهنگ و هنر و مطبوعات این پیشنهاد با محوریت دبیرستان پر بدک هم نمی‌تواند باشد. با توجه به امکانات و فضای موجود دبیرستان و با عنایت به پیشینه‌ی این واحد آموزشی، می‌توان با همکاری افراد علاقه‌مند و ادارات و سازمان‌ها و فرهنگیان و مشاهیر استان، موزه‌ای با محوریت آموزش و پرورش جهت جمع‌آوری اسناد و مدارک و عکس‌ها و لوح‌ها و یادبودها و غیره، مرتبط با تاریخچه‌ی فرهنگ منطقه‌ی خمسه و دبیرستان مذکور راه‌اندازی نمود.

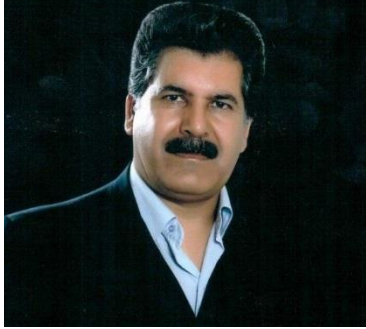
القصد بعد از گذشت چند سال از اعلام طرح مهر ماندگار و طرح‌های مشابه، بنا به دلایلی تغییر و تحول در امر تغییر کاربری در بنای یاد شده عملی نشد و به نوشته‌ی روزنامه‌ی همشهری با عنوان دبیرستانی که نه مدرسه ماند و نه موزه شد! نوعی بالاتکلیفی و سردرگمی در پس این پرده‌ها به وجود آمد.^۳

۱. بنا به پیشنهاد فرمانداری طرح تبدیل دبیرستان به موزه‌ی فرهنگ به استانداری داده شده است تا امکان معرفی دستاوردهای

آموزش و پرورش استان فراهم شود. خبرگزاری تسنیم ۱۳۹۳/۱۱/۲۵

۲. فارس نیوز ۱۳۹۳/۱۲/۳

۳. درحالی‌که مدیر دفتر فنی اداره‌ی کل میراث فرهنگی، صنایع‌دستی و گردشگری استان زنجان، از حذف طرح اجرای موزه‌ی بزرگ زنجان در محل دبیرستان شریعتی از فهرست طرح‌های مهر ماندگار خبر می‌دهد مدیر کل آموزش و پرورش این

بیوک ملائی مدیریت وقت دبیرستان شریعتی

همان طور که پیشتر عنوان گردید دبیرستان شریعتی به عنوان اولین دبیرستان دولتی پسران زنجان و ثبت آن در فهرست آثار ملی سال ۱۳۷۹، با توجه به قدمت و مساحت قریب به ۳۰۰۰ مترمربعی آن، از نظر کارشناسان سازمان میراث فرهنگی، قابلیت تبدیل شدن به موزه‌ی بزرگ شهر زنجان را دارا بود. بر این اساس پس از گذشت چند سال بالاخره این طرح در فهرست طرح‌های مهر ماندگار زنجان قرار گرفت. اما بعدها طرح مزبور به دلیل همکاری نکردن آموزش و پرورش استان از فهرست طرح‌های ماندگار خارج شده و در یک وضعیت بلاتکلیفی قرار گرفت. قرار بود برای تبدیل این بنا به موزه، اعتباری بالغ بر ۴۰ میلیارد ریال به اداره‌ی کل میراث فرهنگی استان اختصاص یابد. با برنامه‌ریزی‌های صورت گرفته ۲۰ میلیارد ریال از این اعتبار برای تبدیل محوطه، حیاط و ساختمان دبیرستان شریعتی به موزه در نظر گرفته شده بود و ۲۰ میلیارد ریال نیز در اختیار اداره‌ی کل آموزش و پرورش استان زنجان قرار می‌گرفت که با این اعتبار مقرر شده بود این اداره ساخت دبیرستان جدیدی را در زنجان عملی کند. همان طور که گفته شد این تحولات هیچگاه به ثمر نشست.^۱

در همین ارتباط، امیر نظری مدیر کل وقت آموزش و پرورش استان، ضمن رد این ادعا که طرح

استان با رد این ادعا اجرای این طرح را منوط به [حفظ هویت آموزشی بنا] و احیای دوباره دبیرستان می‌داند و معتقد است برای اجرای این طرح باید یک وضعیت برد-برد را دنبال کنیم. خبرنگار همشهری، سه شنبه ۱۹ اسفند ۱۳۹۳

۱. این طرح در استانداری به تصویب رسیده بود لذا میراث فرهنگی استان بر اساس این مصوبه مطالعات اجرای این طرح را دنبال کرد. ولی اکنون تمام مطالعات و طراحی‌های انجام شده در باره پروژه مزبور بلاتکلیف مانده و به دلیل تحویل نگرفتن این دبیرستان، اعتبارات در نظر گرفته شده نیز اختصاص پیدا نکرده است. مصاحبه‌ی امیر ارجمند، مدیر دفتر فنی اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان زنجان، خبرنگار همشهری، سه شنبه ۱۹ اسفند ۱۳۹۳

مزبور از فهرست طرح های ماندگار خارج شده است اعلام نمود آموزش و پرورش آماده است تا در صورت تأمین اعتبار در اسرع وقت کلنگ اجرای این طرح را البته به شکلی خاص به زمین بزند.^۱ مرتضی تمجیدی مدیرکل بعدی آموزش و پرورش استان، در سال ۱۳۹۴ درباره‌ی وضعیت دبیرستان شریعتی با رسانه‌ها گفتگو می‌کند و طی آن موضع رسمی اداره‌ی متبوعش را در قبال طرح‌های پیشنهادی از سوی سازمان‌ها و ادارات راجع به مدرسه‌ی شریعتی به اطلاع عموم می‌رساند.^۲

مشکلات دبیرستان ماندگار شریعتی در چند سال اخیر

- ۱- شکستگی دیوارهای سالن آمفی‌تئاتر و دو مورد از کلاس‌ها که بارها کتبا به اداره آموزش و پرورش و میراث فرهنگی گزارش شده است.
- ۲- فرسودگی سیستم گرمایی که فاقد کارایی است.
- ۳- عدم اختصاص نیرو برای کتابخانه و آزمایشگاه که کتابخانه دارای کتاب‌های نفیسی می‌باشد و نیز آزمایشگاه تجهیزات خوبی دارد
- ۴- اداره مدرسه با وجود هیأت امنایی بودن که وضعیت مالی خوبی ندارد
- ۵- چمن فوتبال دبیرستان (به دلیل نبود چاه عمیق) با وجود قدمت ۸۱ ساله دبیرستان با آب شهری آبیاری می‌شود.
- ۶- عدم تجهیز سالن ورزشی از قبیل میز تنیس و کف نامناسب سالن ورزشی
- ۷- رنگ آمیزی و نصب پرده آمفی‌تئاتر^۳

۱. امیر نظری می‌گوید: ما به اداره کل میراث فرهنگی استان این پیشنهاد را دادیم که در گوشه‌ای از دبیرستان که چند سال قبل محل اداره کل آموزش و پرورش استان بود، طرح موزه عملیاتی شود. وی با تأکید بر این که آموزش و پرورش به دنبال یک بازی برد- برد در این قضیه است به طوری که میراث فرهنگی نسبت به اجرای موزه اقدام کند و ما هم کاری نکنیم که دبیرستان گمنام باقی بماند. اقدامی که به بی‌نام و نشان ماندن دبیرستان کهن این شهر که برگی از تاریخ این دیار است ختم شود، نباید صورت گیرد و برای اجرای موزه فقط باید اعتبارات لازم تأمین شود. همان متبع

۲. هنوز برنامه‌ای برای تبدیل این مدرسه به موزه فرهنگ گرفته نشده است ... این مدرسه به عنوان مدرسه ماندگار کشور ثبت شده و با وجود پیشنهادهایی که از سوی سایر ارگان‌ها برای ایجاد برخی تغییرات داده می‌شود، اما آموزش و پرورش هیچ یک از این طرح‌ها را قبول نکرده است. مبلغ ۴ میلیارد ریال نیز برای بازسازی بنای این مدرسه که دارای بافت تاریخی بوده اختصاص یافته است. این دبیرستان به عنوان واحد آموزشی به فعالیت‌های خود ادامه می‌دهد و با توجه به این که این دبیرستان مدرسه ماندگار کشور است مطرح شدن طرح‌های دیگر برای این مدرسه موضوعیت ندارد. خبرگزاری فارس - ۱۳۹۴/۲/۹

۳. مدرسه ماندگار دکتر شریعتی، زیداله رحمانی و عیسی اسکندری با همکاری اصغر محمدی خواه، سال ۱۳۹۶

نگاهی به آخرین وضعیت تنها دبیرستان ماندگار زنجان (دکتر شریعتی)

شاید از نگاه تیز و یا احیاناً لغزنده شماری از عابران پیاده روی جلوی دبیرستان شریعتی به دور نمانده باشد که از اواسط سال (۱۳۹۵) درحالی که به گفته‌ای چالش حقوقی بین ادارات مدعی هنوز برقرار بود و ایشان منتظر رأی قضایی در مورد سند ساختمان شریعتی بودند پاره‌ای عملیات عمرانی و محوطه‌سازی با بودجه‌ای از محل اعتبارات استانی و با نظارت اداره‌ی نوسازی مدارس و با هماهنگی میراث فرهنگی که شامل فضاسازی‌های چند منظوره و تعبیه‌ی آب‌نما و جدول‌گذاری و ... بود در ضلع غربی مدرسه یعنی [محل سابق اداره‌ی کل آموزش و پرورش] مشاهده می‌شد. از نگاه افراد خوش بین، این نوع فعالیت‌های زیباسازی به نوعی بازگرداندن این بنا به هویتی که سابق بر این داشته تلقی می‌شود. روزگاری که همراه با شرشر آب قنات حاج میربهاءالدین و با های و هوی جماعت ورزشکار دانش‌آموز، باغ دلکش و مصفای دبیرستان با درختان میوه و فندق و فضای سرسبز با حوضی دوار، از زیبایی‌های خاصی برخوردار بود. الله اعلم

آنچه که مسلم است دبیرستان فوق قدمتی به اندازه تاریخ معاصر شهر زنجان دارد و در طول قریب به یک قرن ماندگاری خود، مهد نشر علم و اندیشه و ماورای آن یعنی تربیت افراد فاخر و مشاهیر بسیاری بوده است. قدمت آن را با تاریخ دانشگاه تهران همزمان دانسته‌اند. بیوک ملایی از مدیران اسبق این دبیرستان به تاریخچه تشکیل این دبیرستان اشاره کرده می‌گوید: هم زمان با دانشگاه تهران، چهار یا پنج دبیرستان در کل کشور ساخته شد که نیروهای آن را دانشگاه تهران تأمین می‌کرد و از جمله در یزد و کرمان بوده و زنجان نیز در کنار آن‌ها قرار داشته است.^۱ حتی بر پایه‌ی برخی روایات و منقولات محلی، این دبیرستان با توجه به اراضی وسیعی که در خاستگاه نخستین داشته، طبق نقشه و پیش‌بینی‌های لازم از سوی مسئولین وقت، قرار بوده با برنامه‌ریزی و با توسعه‌ی اراضی و تأسیسات و امکانات آموزشی آن، در آینده به دانشکده تبدیل شود که به مرور زمان و دگرگونی‌های مختلف اجتماعی و سیاسی و تغییرات در کالبد شهری این طرح اجرایی نمی‌شود.

این بنا اخیراً و در سال ۹۴ و ۹۵ دوباره با ادعای رسمی اداره‌ی اوقاف و امور خیریه در مورد موقوفه بودن آن مواجه شد و ناخواسته وارد یک مناقشه‌ی حقوقی گردید. به گفته‌ی مدیرکل

جدید اداره اوقاف استان «حجت الاسلام احمد نیک نام» این دعوای حقوقی در دست بررسی بوده ما اسناد خود را به دادگاه داده‌ایم و منتظر اعلام نتیجه هستیم و هنوز رأی صادر نشده است.^۱

رئیس اداره‌ی حقوقی املاک و حمایت قضایی آموزش و پرورش استان زنجان ضمن گفتگویی در این باره می‌گوید: اداره‌ی اوقاف مدعی است که در محل دبیرستان شریعتی یک پلاک ثبتی تحت عنوان قبرستان، یک پلاک ثبتی با نام امامزاده متعلق به سید اسماعیل و یک پلاک ثبتی دیگر تحت عنوان آب انبار قرار داشته ولی تاکنون هیچ اسنادی دال بر وقفیت آن ارائه نشده است.^۲

آقای شجاع‌الدین بهرامی برخلاف گفته‌ی آقای نیک نام مبنی بر عدم صدور رأی دادگاه، از صدور رأی دادگاه در ماجرای دعوای حقوقی مذکور خبر داده و می‌افزاید: هم رأی دادگاه بدوی و هم تجدید نظر به نفع ماست و این رأی در تیر ماه ۱۳۹۵ به طرفین ابلاغ شده است.^۳

شجاع‌الدین بهرامی رئیس اداره حقوقی، املاک و حمایت قضایی آموزش و پرورش استان زنجان با بیان این که حتی در صورت صدور رأی به نفع اداره‌ی اوقاف نیز، دبیرستان شریعتی به عنوان مدرسه هم چنان به فعالیت خود ادامه خواهد داد در این خصوص می‌گوید: «چه این مدرسه موقوفه باشد و چه نباشد جای نگرانی برای فعالیت آن نیست. نهایتاً عرصه‌ی آن موقوفه اعلام می‌شود و این دلیل بر خلع ید مدرسه نیست. این مدرسه ماندگار است و تا آخر هم ماندگار خواهد بود و کاربری آن در طرح تفصیلی شهر به صورت آموزشی در نظر گرفته شده و امکان تغییر آن به کاربری دیگر وجود ندارد. مصوبه‌ی شورای عالی آموزش و پرورش مبنی بر ثبت دبیرستان شریعتی به عنوان مدرسه‌ی ماندگار در حکم قانون می‌باشد که لازم‌الاجراست و مردم نباید دغدغه داشته باشند و با خیال راحت مطمئن باشند که دبیرستان شریعتی برای همیشه به عنوان مدرسه، ماندگار خواهد بود. حتی اگر محرز شود که، اینجا موقوفه بوده است اداره‌ی آموزش و پرورش قرارداد اجاره

۱. وی از وجود مقبره امامزاده اسماعیل در این دبیرستان که با امامزاده ابراهیم سجاس نسبت داشته خبر داده و می‌افزاید قبر وی در یکی از اتاق‌های مدرسه مدفون است و متأسفانه در زمان قبل از انقلاب وزارت فرهنگ این محل را تصرف کرده، ولی همچنان این قبر در مدرسه وجود دارد. عکس هوایی از این مقبره نیز آن را تأیید می‌کند و مردمی که قبلاً از این امامزاده زیارت کرده اند، خواستار احیای آن هستند. روزنامه صدای زنجان، سمیه میناخانی، ۱۸ مرداد ۱۳۹۵، شماره ۱۸۸/۷۰۵

۲. همان منبع، مصاحبه شجاع‌الدین بهرامی

۳. ظاهراً پس از تهیه گزارشی از سوی اداره اوقاف دائر بر موقوفه بودن بنای شریعتی و ارائه آن به کمیسیون ماده ۲ مستقر در سازمان اوقاف کشور و طبق نظر اعضای کمیسیون مزبور، سند قبلی عمارت شریعتی ابطال و سند مالکیت جدیدی مبنی بر موقوفه بودن آن صادر شده بود. که بعدها بر پایه مستندات و مدارک موجود، سند جدید اوقاف با احکام صادره از سوی دادگاه بدوی و تجدید نظر، ابطال و به نفع اداره آموزش و پرورش لازم‌الاجرا نیز اعلام می‌شود.

تنظیم می‌کند و مثل بسیاری از ساختمان‌های موقوفه به فعالیت خود ادامه می‌دهد»^۱.

نمایی از محوطه دبیرستان شریعتی

نتیجه

دبیرستان دکتر شریعتی «پهلوی سابق» به عنوان شناسنامه‌ای برای فرهنگ و ادب و هنر استان زنجان در حالی هشتمین دهه‌ی زندگی خود را پشت سر گذاشته است که در این گذر تاریخی، افت و خیزهای زیادی را تجربه کرده، به گونه‌ای که گاهی خوش به حالش بوده و گاهی ناخوش احوال و همه‌ی آنها را در آرشپو خود به یادگار جاسازی کرده است ... این عمارت زیبا این روزها و ماه‌ها و سال‌ها با گذشت زمان دچار فرسودگی است ... و به تدریج باعث بروز مشکلاتی برای دانش‌آموزان و کادر آموزشی دبیرستان شده و می‌شود ... با زبان بی‌زبانی می‌گویند به عنوان میراث فرهنگی و مدرسه‌ی ماندگار کشور و قرار گرفتن نامم در کنار دبیرستان‌های نامی دیگری همچون البرز تهران و سوابق درخشان علمی و آموزشی در سطح ملی و استانی و با حل شدن مشکلات ملکی و حقوقی، مرا دریابید و ترمیم کنید (رفیقم کجایی؟) تا از بروز حوادث ناگوار جلوگیری شده و هم چنین تخریب بنا به تأخیر افتد. به ضرس قاطع جای دوری هم نمی‌رود!!

آری عمارت فرهنگی و تاریخی دبیرستان دکتر علی شریعتی این روزها به سبب برخورداری

از امکانات وسیعی همچون: تالار ورزشی، میدان چمن فوتبال، سه حیاط کوچک و بزرگ بیرونی و اندرونی، زمین‌های ورزشی، خانه‌ی سازمانی، ساختمان بزرگ آزمایشگاه مرکزی، سالن آمفی تئاتر بزرگ با ظرفیت ۲۲۰ نفر با قابلیت اجرای امتحانات کنکور و امتحانات نهایی، سالن ویدیوکنفرانس با ظرفیت ۹۰ نفر، تالار خطابه و همایش‌ها، پناهگاه ویژه زیرزمینی برای زمان حمله‌ی هوایی دشمن، سایت تخصصی کامپیوتر، اتاق ویژه برای شکل‌های دانش‌آموزی (اتاق شورای دانش‌آموزی، بسیج دانش‌آموزی، انجمن اسلامی)، معاونت پرورشی، اتاق برنامه‌ریزی و مشاوره‌ی دانش‌آموزان، خانه سرایداری و آشپزخانه، ناهارخوری، دبیرخانه، مجموعه اتاق‌های مدیران، دبیران، بوفه‌ی مناسب و فضاها و بناهایی که در مطالب قبلی به آن‌ها اشاره شد نیازمند توجه بیشتر مسئولین و تأمین بودجه‌ی کافی برای بازسازی آن با رعایت حفظ بنای اولیه می‌باشد. مخلص کلام آن‌که، مدرسه‌ی شریعتی نه تنها شناسنامه و نماد آموزش و پرورش زنجان بلکه سند هویت و فرهنگ این دیار نیز می‌باشد. «این میراث بازمانده از دوران دور نیاز به توجه و رسیدگی دارد. چگونه می‌توان از کنار بخشی از تاریخ این شهر به سادگی گذشت. این دبیرستان محل پرورش نخبگانی است که امروز به آنها می‌بالیم. اما انگار پرورشگاه این نخبگان به فراموشی سپرده شده است. روزگاری که دبیرستان شریعتی «پهلوی سابق» نه تنها یک مدرسه، بلکه یک مکان فرهنگی برای پرورش نسل‌های مختلف بود»^۱. مع الوصف این دبیرستان به عنوان یگانه مدرسه‌ی ماندگار استان زنجان همچنان پویا و بالنده باقی خواهد ماند و جشن یک صد سالگی خود را عن‌قرب به خود خواهد دید و این خود مایه‌ی فخر و تبرک برای زنجان و زنجانی خواهد بود و می‌تواند نام، خاطره و زحمات مدیران و استادانی چون ابوجعفر امام و ده‌ها و صدها نفر دیگر را در تاریخ و فرهنگ و هنر این استان کهن، به یادگار پاسبانی و پاسداری و ماندگار کند.

منابع و مأخذ :

- ۱- روحانی، محمدرضا، «فرهنگنامه زنجان»، چاپ اول، زنجان، نشر پرچم، ۱۳۴۷
- ۲- قاسمی پویا، اقبال، «مدارس جدید در دوره قاجاریه، بانیان و پیشروان»، چاپ اول، تهران، مرکز نشر دانشگاهی، ۱۳۷۷
- ۳- محمدی خواه، اصغر، «تاریخ آموزش و پرورش استان زنجان»، زنجان، مهر قلم و اداره کل آموزش و پرورش استان زنجان، ۱۳۹۱
- ۴- زنجانی، حبیب الله، «تقویم تاریخ دموگرافیک ایران»، تهران، انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۵۶
- ۵- متقی، حسین، «گلگشت، سیمای زنجان از منظر سیاحان و سفرنامه‌نویسان»، قم، کتابخانه بزرگ آیت‌الله العظمی مرعشی نجفی، ۱۳۸۲
- ۶- بامداد، مهدی، «شرح حال رجال ایران»، جلد پنجم، تهران، انتشارات زوار، ۱۳۷۱
- ۷- ساهر، حبیب الله، «جغرافیای خمسه»، چاپ مطبوعه سیروس، ۱۳۱۵
- ۸- خردمند، اسماعیل، «زنجان در یک نگاه»، ششمین اجلاس سراسری نماز، زنجان، ۱۳۷۵
- ۹- عباسی نیا، حسین، «فرهنگ و هنر در دارالخمسه»، تهران، نشر هزاره سوم، ۱۳۹۳
- ۱۰- صارمی، علی اکبر، «تار و پود و هنوز ... سرگذشت من و معماری ما»، تهران، نشر هنر معماری قرن، ۱۳۸۹
- ۱۱- قشمی، علی، «تاریخ مطبوعات زنجان»، زنجان، نشر نیکان کتاب، ۱۳۸۲
- ۱۲- خطیبی، بهمن، «تاریخ خاندان خطیبی زنجان»، زنجان، نشر دانش، ۱۳۹۱
- ۱۳- جمالی، سید اسدالله، «فصل‌هایی از تاریخ ورزش زنجان»، (ج - اول)، ؟، انتشارات دستان، ۱۳۷۳
- ۱۴- جمالی، سید اسدالله، «فصل‌هایی از تاریخ ورزش زنجان»، (ج - دوم)، زنجان، انتشارات نیکان کتاب، ۱۳۸۳
- ۱۵- بیات، مسعود، «انقلاب اسلامی در زنجان»، تهران، انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی، ۱۳۸۶
- ۱۶- شکوهی، محمد، «تاریخ شهر و شهرداران زنجان»، زنجان، مؤسسه زنجان شناسی شهاب، ۱۳۹۴
- ۱۷- زعفری و نیرومند، کریم، «خطاطان و سخنوران زنجان»، زنجان، مؤسسه مطبوعاتی زعفری، ۱۳۴۷
- ۱۸- عباسی، هادی، «کتاب مدرسه»، زنجان، کانون آگهی و تبلیغات رسا، از سال اول (۸۴) لغایت ۹۵
- ۱۹- دبیر سیاقی، سید محمد، «ره آورد حکمت»، جلد اول و دوم، تهران، انجمن آثار و مفاخر فرهنگی، ۱۳۷۹
- ۲۰- عباسی نیا، حسین، «نمایش در زنجان»، زنجان، انتشارات مهدیس، ۱۳۸۷
- ۲۱- «پیشکسوتان ورزش استان زنجان»، گردآوری انجمن پیشکسوتان ورزش استان زنجان، زنجان، نشر مهدیس، ۱۳۹۱

- ۲۲- نیرومند، کریم، «عرفاء و حکمای استان زنجان»، زنجان، کتابفروشی ستاره، ۱۳۶۴
- ۲۳- ابو الحسنی(منذر)، علی، «سلطنت علم و دولت فقر»، قم، ۱۳۷۴
- ۲۴- کتیرائی، محمود، «از خشت تا خشت»، چاپ چهارم، تهران، نشر ثالث، ۱۳۷۸
- ۲۵- هیأت تحریریه دبیرستان پهلوی، «شناسنامه دبیرستان پهلوی»، زنجان، چاپ ستاره، سال ۱۳۵۶ - ۱۳۵۵
- ۲۶- مشکینی، ابوالفضل و دیگران «از زنگان تا زنجان»، زنجان، نشر دانشگاه زنجان، سال ۱۳۸۷
- ۲۷- زنجانی، شیخ ابراهیم، «خاطرات خود نگار» به اهتمام غلامحسین میرزا صالح، تهران، چاپ سحاب، ۱۳۸۰
- ۲۸- زیداله رحمانی و عیسی اسکندری با همکاری اصغر محمدی خواه، «مدرسه ماندگار دکتر شریعتی»

- روزنامه ها، مجلات ادواری، سالنامه ها، فصلنامه ها، ماهنامه ها و سفرنامه ها :

- . روزنامه ادب
- . روزنامه ثریا
- . روزنامه تربیت
- . روزنامه الحديد
- . روزنامه ایران
- . روزنامه زبان آزاد
- . روزنامه مجلس
- . روزنامه طول
- . پروین خمسه، به مدیر مسؤلی میرزا عیسی قانونخواه زنجانی (ناصرالمه)
- . روزنامه آذر(ناشر افکار فرقه دمکرات آذربایجان - کمیته ولایتی خمسه، چاپخانه توانا، به مدیر مسؤلی م . س وزیری)
- . روزنامه زنجان
- . البرز خرم
- . شهاب زنجان
- . موج بیداری
- . مردم نو
- . صدای زنجان

- . امید زنجان
 - . روزنامه کیهان
 - . روزنامه اطلاعات
 - . روزنامه همشهری
 - . روزنامه آیین اسلام، به مدیر مسئولی نصرت الله نوریانی، مشاهدات من در زنجان (۱۳۲۵)، سید محمود طالقانی
 - . فصلنامه فرهنگ زنجان، اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان زنجان
 - . ماهنامه بازار زنجان، مهرماه ۱۳۹۵
 - . مجله خواندنی‌ها
 - . مجله محیط
 - . مجله یغما
 - . مجله وحید
 - . ماهنامه بایرام، شماره ۷۴، سال دوازدهم، تیر ۱۳۹۷
 - . سالنامه پارس
 - . سالنامه های وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه - اداره انطباعات - دایره احصائیه - مطبعه روشنائی
 - . سفرنامه مهندس عبدالله «دوره مظفری»
 - . با تشکر از آقای عنایت اله رحمانی که آرشیو روزنامه های قدیمی را در اختیار نگارندگان قرار دادند.
- دست نوشته ها :
- دفترچه خاطرات خودنگار «چاپ نشده» علی اکبر توفیقی، سید مقتدی صارمی، رضا فهیمی و محمد رجائی
- تصاویر :
- عکس های تحویلی از دوستان و آشنایان و تصاویر موجود در آرشیو شخصی نگارندگان
- اسناد و مدارک :
- آرشیو خانوادگی ... و مدارک بر جای مانده از خاندان نجفی (با تشکر از آقایان حاج علی ذبیحیان و علیرضا قائمی که این اسناد را در اختیار نگارندگان قرار دادند).

آرشیو دبیرستان شریعتی (با تشکر از آقایان رحمانی پور و اسکندری مدیر و معاون دبیرستان دکتر شریعتی زنجان)

- پژوهش‌های میدانی و روایات و تقریرات محلی و منقولات معمرین فرهنگی و گفتگو با حاج مهدی داروئی، محمدعلی واهبی، حاج جمال‌الدین دین‌محمدی، حاج علی ذبیحیان و غضنفر سفیدگری و ... و دیگر بزرگوارانی که به فرهنگ و تاریخ شفاهی و غنی شهر زادگاهشان عشق می‌ورزند.